

# Gávccci jagiáiggi giellaseahkat

Sára Álehtta Guttorm Eira

@ Davvi Girji 2024

1. hápmi, 1. deaddileapmi

Gráfalaš hábmen: Davvi Girji

ISBN 978-82-329-0562-1

Ruhtadan: Norgga Sámediggi

[www.davvi.no](http://www.davvi.no)

Dán buktaga ii leat lohpi mánget eará go dan maid lea lohpi vuoignaduodjelága njuolgadusaid mielde dahje šiehtadusaid mielde mat leat dahkkon Kopinorain, vuoignadujiid vuoigatvuođaeaggádiid beroštusorgánain. Jus ii leat dahkkon sierra šiehtadus Davvi Girji AS:in, de lea buot mánge ja daid olámudduidahkan gildojuvvo, ja rihkkun sáhtá mielddisbuktit buhtadusgáibádusa ja buktaga bearrama, ja sáhtá sáhkohallat dahje ránggáštuvvot giddagasduomuin.

# Álgosátni

*Gávcc* *jagiáiggi giellaseahkat* leat pedagogalaš giellamovttiidahttin ávdnasat mánáidgárddiid várás, mas fáddán leat sámi gávcc

jagiáiggiid gullevaš fát-tát. Sámis leat gávcc

jagiáiggi: čakčageassi, čakča, skábma, dálvi, gidđadálvi, gidđa, gidđageassi ja geassi. Jagiáiggiid fáttát gullet sámiid kulturábái. Dán pedagogalaš ávdnasa ulbmil lea oahpahit ja seailluhit jagiáiggiid árbevirolaš bargguid giela praktihkalaš bargguid bokte. *Gávcc* *jagiáiggi giellaseahkat* maiddá

guoskkahit relevánta fáttáid mat leat mánáidgárdejagis.

Mánáidgárddi pedagogat ja veahkkebargit leat mánáide giellaovdagovat ja kulturáb

bi seailluheaddjit. Dán veahkkeneavvus leat gávcc

giellaseahka main leat čilgehusat jagiáiggiid fáttáide ja daid ulbmiliidda, ja evttohusat maid stohkosiid ja doaimmaid lea vejolaš bargat mánáiguin. Lassin leat govvakoarttat fáttáide gullevaš doahpagiidda, lávlagiidda, luđiide ja hoahkamiidda. Dán pedagogalaš ávdnasis lean maid laktán mearkabeivviid, dálkemearkkaid ja diiddaid mat heivejit iešguđet jagiáiggiid fáttáide.

Giellaseahka ulbmil lea maiddá

ahte galgá leat vejolaš váldit gos ihkinasii čađahuvvo fáddádoaimma, galgá leat vejolaš čađahit buori, gelddolaš ja somás fáddádoaimma meahcis, fiervvás, oakkodettiin dahje gávpogis. Doppe dii dáidibehtet juoga erenoamáža áigumin oaidnit, imaštallan ja ságas-

tallan vuolgá jođánit ja buohkat gieldagasas. Fuomásehpet dasa han gullá lávlla, de bat dii lávlestehpet. Muhtimat ilu čájehit reaškasiin, nuppit ges birrat birra dánssodit. Muhto gullet mánát, dasa han gullá vel okta diida ...

Pedagogaid ja veahkkebargiid várás lean bidjan evttohusaid pedagogalaš ávdnasis buot fáttáide, mat leat fidnemis buvddain, gávdnamis luonddus dahje maid ieža ráhkadit heivvolaš ávdnasiiguin. Muittuhan ahte sihkkarvuđadeasta galgá álo leat vuodđun go ráhkadehpet veahkkeneavvuid. Pedagogalaš veahkkeneavvut, ležžet dal konkrehtat, govvakoarttat, spealut, girjjit, plakáhtat dahje stohkosat, leat máilmme dehálaččat go bargá fáttáiguin, go dat addet mánái addejumi dasa maid galgá bargat ja oahppat. Govva čájeha mánái dan mii lea fáddán, dahje dan man birra mitaluvvo. Govva addá mánái dáiddu dulkot ja čilget maid oaidná. Doahpagat, lávlagat, luodit ja hoahkamat ges ovddidit máná giela ja sátneriggodaga. Praktihkalaš bargguid ja stohkosiid bokte galgá máná máhttit dulkot dan maid lea oaidnán, gullan, oahppan dahje fuomášuhtton, lassin dovdat máhttestuvvama fáddábargui ja dovdat gullevašvuoda mánájovkui. Gullevašvuolta mánájovkui mii lea okta dehálaš fáktor nannet máná relašuvdnahuksema nuppi olbmui. Fáddádoaimmaid dihtomielaláš plánen, čađaheapmi ja giellageavaheapmi

lea veahkkin doarjut máná giellaovdáneami, -nannema ja -seailluheami. Lea maiddá

veahkkin min iežamet kulturáb

bi nannemis ja seailluheamis. *Gávcc* *jagiáiggi giellaseahka* pedagogalaš ávdnasis lea maiddá gáldolistu fáttáide, vai álkidivččii gávcc

jagiáiggi fáddádoaimmaid plánema ja čađaheami.

Fuomášuhtán ahte *Gávcc* *jagiáiggi giellaseahkat* doaimmat eai dáidde buot mánáidgárddit sáhttit čađahit, nu ahte ovttaskas mánáidgárdi ferte ieš fáttáid ja doaimmaid heivehit iežas mánáidgárdái ja guvlui. Mánáidgárdi sáhtta maiddá

válljet goas čađaha dihto fáttáid dan jagiáiggis goas sidjiide lea fáddá eanemus relevánta. Dát gávcc

pedagogalaš giellamovttiidahttin-veahkkeneavvu giellaseahka ulbmiljoavku leat mánát gaskal 1 ja 6 jagi.

Sávan lihku giellaovdagovvii ja kulturábeseailluheaddjái, vare lihkostuvašit ángirit ja buriin árjjain Gávcc

jagiáiggi giellaseahkaid bargguid čađaheamis!

Dearvvuodaiguin Áilen-Nigá-Dávvet Áilena Sára Álehtta / Sára Álehtta Guttorm Eira



# Giella ja metodihkka

*Gávcci jagiáiggi giellaseahkat* leat pedagogalaš giellamovttiidahttinávnnas mii fátmasta mánáidgárddi fágasurggiid sámi gávcci jagiáiggi fáttáid ja bargguid vuodul.

- 1 Gulahallan, giella ja teaksta
- 2 Rumaš, lihkadeapmi, biebmu ja dearvvašvuohta
- 3 Dáidda, kultuvra ja hutkáivuohta
- 4 Luondu, biras ja teknologijja
- 5 Lohku, sadji ja hápmi
- 6 Etihkka, osku ja filosofijja
- 7 Lagasbiras ja servodat

Mánáidgárddi rámmaplána geatnegahtta ahte buot mánát galget oažžut buori giellamovttiideami mánáidgárdeárgabeaivvis, ja ahte buot mánát galget beassat searvat doaimmaide mat ovddidit gulahallama ja ollislaš gielaovdáneami. (Máhtodepartemeanta 2017, s. 23)

Giellabargu lea ja galgá leat okta stuorra ja dehálaš oassi mánáidgárddi árgabeaivvis. Buorre giellastimuleren veahkeha ovttaskas máná, beroškeahhtá máná gielladásis, lea go manjonan giellaovdáneapmi, erenoamášdárbbut dahje mánggagielat. Lea mánáidgárddi ovddasvástáduš láchčit buriid giella-plánaid ja pedagogalaš plánaid ja ahte pedagogat ja veahkkebargit leat didolaččat ja dihtomielalaččat iežaset giellageavaheapmái.

Njálmmálaš árbevierru, nu mo máinnasteapmi, girjelohkan, lávlun, luohti oktan dajahusaiguin, hoahkan, buorit ságastallamat, gullat mearkabeivviid, dálkemearkkaid ja diiddaid leat sihke gielladikšun ja giellaovddideapmi. Eai buot mánáin leat dát vásáhusat ruovttus ja ruovttu lagasbirasiin, ja danne galget sii fitnet dáid vásáhusaid mánáidgárddis. Praktihkalaš barggut ja doaimmat ja stoahkan lea maid máná giellaoahppanarena, das go dain máná gullá, oahppá ja ovdánahtta giela. Bargguid ja stoahkama bokte beassá máná oaidnit, dovdat, haksit, máistit, suokkardallat, imaštallat ja geavahit miellagovahallama, mii addá lunddolaš ságastallama. Mánát ohppet ja ovdánit stohkosiid ja árgabeaidoaimmaid bokte. Mánát geain leat ságastallanvásáhusat, geat leat sátneriggát, geat áddejit doahpágiid, geain lea buorre grammatihkka, leat oadjebasat sámástit.

Pedagogaide ja veahkkebargiide lea dehálaš muitit čuovvovaš vihtta čuoggá giellastimulerenbarggus:

- 1 Ane áiggi ovttaskas mánáai, oahpásmuva ja beroš máná beroštumiin. Dilli ja beroštupmi addá oadjebasvuođa.
- 2 Beroštupmi máná ságastallamiidda mielddisbukta ahte ságastallan čiekŋuduvvo ja jotkojuvvo gažaldagaiguin ja vástádusaiguin. Muhto sá-

- gastaladettiin sáhtát maiddáai mánáai oahpahit odđa sániid dahje odđa máhtu fáttás.
- 3 Láže dili mánáai, vai oahppá olu ja odđa sániid. Go hálat rikkis gielain mánáin, de veahkehat máná ovdánit gielalaččat. Dan bokte máná ádde buoret mii su birrasis dáhpáhuvvá. Dasa lassin giellahivvodat veahkeha máná báhk kodit dárkilit ja iešguđet láchkai. Go máná máhtta olu sániid, de lea maid sutnje álkit oahppat odđa sániid.
- 4 Ale hála ovttageardán giela mánáai. Menddo ovttageardánis giella hehte máná giellaovdáneami. Máná dárbbaba gullat gielalaš variašuvnnaid, numo sániid, doahpágiid, cealkagiid ja sátnehivvodagaid. Máná šaddá rahčat vai ádde ságastallama, ja vai ieš varieregoahhtá gielas. Ane juohke liibba mánáidgárddis háleštit mánáiguin, dalle leat don álo giellaovdagovva ja giellaoahpaheaddji. Dien láchkai it dárbbáš varet dahje plánet sierra giellaoahpahanbottuid mánáide. Háleštanbottut eai dárbbáš leat guhkit, lihkká dat leat dehálaš ságastallamat. Leage áicil fuomášit háleštanvejolašvuođaid mánáiguin, das go dat váikkuha positiivvalaččat máná giela ovddideapmái (ja sáhtta maid váikkuhit positiivvalaččat máná mánáidgárdeárgabeaivái ja boahtteáigái).

*Gávcci jagiáiggi giellaseahkat* veahkkeneavvus leat njeallje čadahan- ja oahpanmihttomeari:

- 1 Doaimmat ja stohkosat
- 2 Doahpagat
- 3 Lávlagat, luodit ja hoahkamat
- 4 Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat

## Doaimmat ja stohkosat

Doaimmaid bokte máná háhká alces sosiála gealbbu nuppiid mánáiguin, searvá láchčojuvvon stohkosiidda ja friddjastohkosiidda. Máná oahppá ovttasbarggu ja soabalašvuođa, beassá vásihit hástalusaid ja vuostegiedageavada. Doaimmaid bokte máná oahppá dovdat iešguđetlágan dovdduid ja buot deháleamos oahppu dáidá leat ahte son fuobmá hálddašeami.

Stoahkan mánáidgárddis galgá leat lunddolaš arena máná ovdáneapmái ja oahppamii ja sosiála ja gielalaš ovtastallamii. Mánáidgárdi galgá movttidahttit ja láchčit iešguđetlágan stohkosiidda sihke siste ja olgun. Mánáidgárdi galgá maiddáai váikkuhit dasa ahte ovttaskas máná galgá vásihit ja dovdat ilu, movtta, gealdagasa ja ángiruššama stoahkama bokte, sihke okto ja ovttas earáiguin. Lihkadeapmi lea dehálaš máná fysalaš ja psykososiála dearvvašvuhtii ja eallinmoktii.

## Doahpagat

Doabaoahppan dahje semantihkka lea dehálaš máná giellaovdáneapmái, go dalle máná oahppá ja oazžu áddejumi das maid sátni mearkkaša ja man oktavuodas doahpaga galgá geavahit. Lea dehálaš mánáai geardduhit odđa doahpágiid ja geavahit doahpágiid dihtomielalaččat ságastallamis ja barggadettiin.

## Lávlagat, luodit ja hoahkamat

Musihkka ja lávlun lea olbmos vuodđoiesvuohta mainna lea riegádan, ja mánáide lea lunddolaš albmanahttit iežaset musihka jiena, ritmma ja lihkastagaid bokte. Luođis lea ges tákta ja ritma ja sáhttet maiddáai leat dajahusat, muhto luđiin eai leat vearssat nu mo lávlagiin. Danne luodis ii leat álgu, ii ge loahppa, juoigi beare juoigagoahhtá luodii gokko dal heiveš.

Luohti govvida dovdduid, olbmuid, elliid dahje luonddu, ja luđiin sáhtta muittašit soapmása.

Musihkka, lávlun ja juoigan nanne mánáid gaskavuodaid ja addá mánáai oadjebasvuođa ja ilu. Dutkan čájeha ahte musihkka ja lávlun ovddida buori dearvvašvuođa ja oahppama. Lávlagat, luodit ja hoahkamat nannejit mánáid ovdáneami gielalaččat, motorihkalaččat ja sosiálalaččat ja ovtastallamis ja dovdduid dáfus. Mii sáhttit lávlut ja juoigat vaikke gos ja vaikke goas – lávlun ja juoigan bokta mis buriid dovdduid ja addá ilu ja ráfi.

Ollesolmmoš berre dihtomielalaččat välljet lávlagiid ja luđiid mánáid agiid mielde. Nuoramusaide lea buoremus lávlut ja juoigat oanehis lávlagiid ja luđiid, main lea álkes šuokŋa ja ritma. Dađi mielde go mánát sturrot, de lea dárbu eanet varieret lávlagiid ja luđiid leahtu ja albmanahttima. Lávlagiid ja luđiid geardduheapmi lea dehálaš, go mánát áinnas háliidit ovtta áigodaga dávjá gullat daid seamma lávlagiid dahje luđiid maid sii dovdet, ja mat addet mánáai buori dovdu. Rievddadala jienaid, geavat čohka- ja roavvajiena ja muite ahte du mimihkka veahkkin muitala mánáide makkár dovddut leat čadnon lávlagii dahje luohái.

Du, guhte lávlluhat mánáid, ávžžuhan geahčastit [Binnabánnaš videoid](#). Dien linjkkas lávlu namalassii mánáid jjiellat Binnabánnaš olu mánáidlávlagiid main leat musihkkavideot mat doaivumis geasuhit mánáid čuovvolit Binnabánnaža lávluma.

## Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat

Mearkabeaivvit leat olbmuid dieđut luonddu, elliid ja lottiid birra, ja dálkemearkkat ges mitalit makkár dálkkit leat vuordagasas. Mearkabeivviin ja dálkemearkkain ohppet mánát olu ođđa sániid ja dieđuid.

Diiddat leat eallima dehálaš áššiid birra, omd. dihto barggu birra mas olmmoš sáhtá roasmehuvvat. Sáhtá diiddastallat maid jagiáiggiid birra, omd. juovllaid birra, ja maiddái riegádusa, gástta, náitosa, dávdmaid ja jápmima birra. Sáhtá gohčodit einnostangoanstan, ja muhtumat sáhttet leat bajásgeassimii ávkin. Diiddat maid oahpahit mánáide ođđa sániid, muhto diiddaid erenoamášvuolta lea ahte dat bohciidahtá mánáid imaštallama, ahte mii sáhtá leat duohta ja boastut, vejolaš dahje ii vejolaš.

Ávžžuhan pedagogaid ja veahkkebargiid vuđolaččat ráhkkanit fáttáide ja daid doaimmaide, erenoamážit stohkosiid, doaimmaid ja pedagogalaš veahkkeneavvuid dáfus. Oza buori áiggiid dieđuid mat stohkosat heivejit guđe doibmii dahje fáddái, hága veahkkeneavvuid ja dárbašiid mat adnojit

doaimmaide ja muhte maiddái plánet bargujuohkima. Vuđolaš ráhkkanepmi mearkkaša ahte plánejuvvon doaibma lihkestuvvá go ovddasvástádusjuohku lea ovdagihtii čielggaduvvon ja go visot veahkkeneavvut ja dárbašat leat sadjosis. Mun evttohan mánáidgárddiid čohkket govvamateriálaid maid dii sáhttibehtet duddjot dahje ráhkadit juohke jagiáiggiid fáttáide, dasto čálihit ja čohkket daid fáttáid mielde sierra perbmii. De dis leat gárvves evttohusat maid sáhttibehtet plánet fáddádoaimmaide, dát seastá olu plánenáiggi.

Ávžžuhan maiddái pedagogaid ja veahkkebargiid dokumenteret sihke govvein ja filbmemiin fáddádoaimmaid ja din vásáhusaid, imaštallamiid ja suokkardemiid. Dokumenteren lea sihke buorre oahppomateriála ja buorre reaidu árvoštallat fáddádoaimma: mii lihkestuvai, maid sáhtá buoridit ja lea go mihkkege maid ferte rievdatit dahje lasihit. Ane muittus ahte visot govat ja filmmat, main oidnojit eará olbmot gain ehpel leat jearran govven- dahje filbmenlobi, eai galgga almmuhuvot gosage.

Fuomášuhtán earret eará daid girjjálašvuodaid ja neahttasiidduid mat leat ávkkálaččat go pláne fáttáid ja doaimmaid:

Balto, Haldis. 1998. *Vulgot stoahkat!* Davvi Girji  
Wirkola, Kirsten ja Lisa Baal. 2003. *Hoahkat ja stoahkat. Rávvagat mo sámeielain bargat 1. Luohkás. ČállidLágádus*  
Paavalniemi, Pirjo Unna-Kaarina. 2007. *Mánáid luovvalas dánsun.* Davvi Girji  
Eira, Ragnhild Gaup ja Lise Marie Skum Somby. 2014. *Fáddágirji mánáidgárddiide.* Davvi Girji  
Sámi lohanguovddáš. 2018 *Gielladoaimmat. Ágorii. Árra giellaovddideapmi registreren – beaivválaš ovttasdoaimmas.* Davvi Girji  
Mertins, Stephanie. 2020. *Boađe, searvva don ge.* Davvi Girji  
[www.lohanguovddas.no](http://www.lohanguovddas.no): resursaguovddáš mii erenoamážit bargá oahpahuovuogádkii buorin, mánáidgárddi rájes gitta alit oahpu dási rádjai.  
Sámi lohanguovddáš bargá viidát ovddidit njálmmálaš ja čálalaš sámeielageavaheami álbmogis  
[www.ovttas.no](http://www.ovttas.no), [www.kuati.fi](http://www.kuati.fi) ja [www.viitotturakkaus.fi](http://www.viitotturakkaus.fi): ávkkálaš veahkkemateriálat doarjan sámi pedagogalaš bargguide  
[sajus.davvi.no](http://sajus.davvi.no): digitála oahpponeavvuid portála gos gávccii jagiáiggi guoskevaš fáttáid ja doaimmaid sáhtá mánáide oahpahit digitálaččat  
<https://miisearvi.wordpress.com>: deike lea čohkkejuvvon bajilgovva oasi mánáid prográmain ja eará resurssain  
[pinterest.com](https://www.pinterest.com): vuogas ja ávkkálaš neahttaservodat gos sáhtá ohat iešgudetlágan ideaid mánáidgárddi fáddádoaimmaide

# Bajilgovva

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkamat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut
Čakčageassi 08–09	<p><b>Oahpásmuvvan</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Ođđa mánaidgárdedjahki</li> </ul> <p>Ulbmil:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Oahpásmuvvan, relašuvdnahuksen ja gullelašvuodadovdu mánnájovkui</li> <li>Oadjebasvuohta mánaidgárdái, rutiinnaide ja njuolggadu-saide</li> <li>Mánaid oažžut dihtomielalažžan iežaset dovdduide ja mo daid hálddašit</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Friddjastoahkan</li> <li>Olu lávlun, juoigan ja hoahkamat</li> <li>Oahpásmuvvan nuppiid mánaide, bargiide ja mánaidgárddi árgabeaivválaš rutiinnaide</li> <li>Oahpásmuvvan dovdduide ja dovdduid hálddašit</li> <li>Váhnenčoahkkin ja diehtujuohkin</li> <li>Ságastallamat ođđa váhnemiiguin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>čakčageassi</li> <li>Buorre idit!</li> <li>Ipmel atti</li> <li>Oaččun go?</li> <li>Mun hálidan...</li> <li>Sáhtát go?</li> <li>Galge go?</li> <li>Giitu!</li> <li>Ándagassii!</li> <li>illu</li> <li>váivi</li> <li>balus</li> <li>bahá</li> <li>suhttu</li> <li>udju</li> <li>suorganan</li> <li>gáhtat</li> <li>gáđaš</li> <li>duostil</li> <li>nággár</li> <li>láiki</li> <li>gielis</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Iditlávlla</li> <li>Min unna eloš</li> <li>Mu ustit</li> <li>Doaškko gieđaidat ja leage ilolaš</li> <li>Leat go buorre mielas</li> <li>Juogadit</li> <li>Mánaidgárdis lea nu hearvái</li> <li>Buorre beaivi, Ipmil atti!</li> <li>Vahkkubeaivvit 1</li> <li>Vahkkubeaivvit 2</li> <li>Makkár beaivi otne lea?</li> <li>Rámit Hearrá, beaivi, mánnu</li> <li>Vuoi man eallin lea soamá</li> <li>Gánddat ja nieiddat (borranlávlla)</li> </ul> <p>Hoahkamat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Ánin dánin</li> <li>Dovddut</li> <li>Vahkkubeaivvit</li> </ul>		<p>Geavat dáid neahttasiidduid veahkin go mánát galget oahpásmuvvat mánaidgárddi árgabeaivái:</p> <p><a href="http://www.calliidlagadus.org/Manaidgardi/">http://www.calliidlagadus.org/Manaidgardi/</a>  <a href="https://www.jegvet.no/barnehage">https://www.jegvet.no/barnehage</a></p> <p>Moses, Marcus Hedström ja Brian. 1997. Mon gáđaštan.  Moses, Marcus Hedström ja Brian. 1997. Mon balan.  Moses, Marcus Hedström ja Brian. 1997. Mon lean suhttan.  Moses, Marcus Hedström ja Brian. 1997. Mus lea láittas.  Nutti, Inker Susanna. 5. «Leai oktii ...» 1997. s.–7 (gáđaš)  Nutti, Inker Susanna. 50. «Leai oktii ...» 1997. s. (gielis)  Balto, Haldis. 1998. Vulgot stoahkat!  Seierstad, Inger. 2002. Ii daga maidege.  Wolde, Gunilla. 2005. Duommá vuolga olggos.  Wolde, Gunilla. 2005. Duommá gárvodallá.  Wolde, Gunilla. 2005. Nággáris Emmá.  Vars, Elle Márjá. 2006. Máilmmi láikkimus olmmoš.  Paavalniemi, Pirjo Unna-Kaarina. 2007. Mánaid luovvalas dánsun.  Vars, Elle Márjá. 2009. Máilmmi jálumus mánná.  Gaup, Sissel. 2010. Lohkanfieski dássi 2–4. «Jagi áiggit».  Eira, Anne Jannok. 2010. Hála muinna.  Gaup, Sissel. 2010. Lohkanfieski dássi 2–4. «Buorit ustibat».  Gaup, Sissel. 2010. Lohkanfieski dássi 2–4. «Heaika».  Utsi, Ann Kristin. 2015. «Jagiáiggit bardinspeallu».  Pedersen, Rakel-Iren Østnes- Lillehaug. 2018. Bahás guovža.  Vars, Elle Márjá. 2012. Máilmmi árggimus áhkku.  lohkanguovddáš, Sámi. 2019. «Govvakoarttat dovdduin».  Mertins, Stephanie. 2020. Boađe, searvva don ge!  lohkanguovddáš, Sámi. 2021. Koartaspeallu «Dovddut-Dábdo-Domtesh» dovdduid birra.  Vallesæter, Susanne. 2021. Elle čorge.  Utsi, Marit Alette. 2021. Geaidnostállu.  Lindahl, Lena. 2022. Gáffedorski.</p>

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkammat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut
	<b>Dálki ja luondu</b>  Ulbmil: <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáide fuomášuhttit luonddu nup- pástuvamiid</li> <li>Mánáid oahpásmahttit muhtin dálkkiide ja dálkemearkkaide</li> <li>Mánáid movttiidahttit murjet ja meahcástallat</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Beaivemátkkit lagasbirrasis ja oaidnit luonddugáhppálagaid</li> <li>Mánát dokumenterejit govve- miin maid meahcis oidnet</li> <li>Ráhkadit luonddurebusa ja diktit mánáid čoavdit rebusa</li> <li>Čoaggit iešguđet lasttaid mat leat ruškkiidan, goikadit ja govaid ráhkadit daiguin</li> <li>Murjet</li> <li>Fierrut muorjemeasttu</li> <li>Fierrut stálusovtta</li> <li>(+bagadus)</li> <li>- Mánáid stoagahit geassestoahkanláhtteránus sihke stoahkanskohteriiguin ja -biillaiguin. Ságastallat maid oidnet, maid barget ja gosa leat vuodjimin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>čakčageassi</li> <li>beaivvádat</li> <li>fiertu</li> <li>gerpmodit</li> <li>jalahas</li> <li>biegga</li> <li>arvi</li> <li>stánžžas</li> <li>arvedávgi</li> <li>skoaddu</li> <li>čáđgit</li> <li>baján</li> <li>álddagas</li> <li>suoldni/laksi</li> <li>bihci</li> <li>ruški</li> <li>jokŋa</li> <li>jogŋet</li> <li>sarrit</li> <li>sarret</li> <li>stálusokta (+ráhkadan- neavva)</li> <li>váđot</li> <li>jeret</li> <li>murjet</li> <li>lasta</li> <li>guoppar</li> <li>jeagil</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Geasi luohiti</li> <li>Beaivelotti luohiti</li> <li>Jagiáiggit, čakča</li> <li>Čakča-lávlla</li> <li>Muorje- meahcci</li> <li>Beaivváš</li> <li>Dál arvá</li> <li>Stánži</li> </ul> Hoahkammat: <ul style="list-style-type: none"> <li>Muorjjit</li> <li>Ruški</li> </ul>	Dálkemearkkat <ul style="list-style-type: none"> <li>Go lea suoldni, de áigu doallat buriid dálkkiid</li> <li>Smávva skoaddu doalaha buriid goalkkes dálkkiid</li> <li>Jus lea balvajohtin, de lea bieggá boahhtimin</li> <li>Go baján lahkona, de čakčoda albmi doppe gos dálki lea boahhtimin</li> <li>Jus gieddesuoidni vellea čakčat, de einnosta olu muohttaga dálvá</li> </ul> 24.8. Bárdebeaivi <ul style="list-style-type: none"> <li>Bárdebeaivvi lea eanan iđidiid bihcon ja vuosttaš soagit fiskkodit</li> <li>Bárbmolottit vuolgališgohtet bárbmui</li> </ul> Dálkemearkkat ja diiddat <ul style="list-style-type: none"> <li>Dakkár dálki go dán beaivvi lea, bistá olles čavčča. Dávjá leat dálkkat ja skoattut</li> <li>Goabbatge bealde Bárdebeaivvi lávejit neavrres dálkkat, arvvit ja biekkat</li> </ul> 27.–29.8. Ruovdeijjat <ul style="list-style-type: none"> <li>Bistet golbma ija</li> <li>Dáid ijaid sáhtta galbmit</li> </ul> V. 35 Opmil- vahkku loahpa- geahčín <ul style="list-style-type: none"> <li>Čoaggit čakčpesmurjjiid dálvvi várás</li> <li>Bárbmolottit girdilit bárbmui</li> </ul> 8.9 Márjjámeasu <ul style="list-style-type: none"> <li>Ruškeáigi</li> </ul> Dálkemearkkat ja diiddat <ul style="list-style-type: none"> <li>Jus odne lea čakča dálki, de diehtá buori čavčča</li> </ul> V. 37 Biháris- vahkku <ul style="list-style-type: none"> <li>Bieggavahkku, lasttat gahčadit muorain</li> <li>Dávjá arvi ja šlahtti</li> </ul> Dálkemearkkat ja diiddat <ul style="list-style-type: none"> <li>Jus lullebiegga doalvu lasttaid, de ii boade muohta ovdal go juovllaide</li> <li>Jus lasttat leat mannan moatti jándoris, de boahhtá árrat muohta ja dat maid bisána. Giđabeallái fas áigu deavdit olu muohttaga, muhto doalvu maid muohttaga jođánit dan giđa</li> <li>Jus lastamuoraide muohtta, de šaddá heajos jahki</li> <li>Jus arvá vuosttaš bizi ala, de šaddá bivvalis čakča</li> </ul> 14.9. Čakčaruos- samesbeaivi <ul style="list-style-type: none"> <li>dán beaivvi lea dávjá bieggá ja arvi, sáhtta maid šlahttit</li> </ul> 29.9. Mihkal- masbeaivi <ul style="list-style-type: none"> <li>Rávdu ja dápmot heaitiba gođdamis</li> <li>Lasttat leat dál gahččan ja vuovddit leat čakčodan</li> <li>Jahki mannagoahhtá fas dálvvi guvlui</li> <li>Sáhtta muohttit nu ahte ii sutta ovdal go giđdat</li> </ul> Dálkemearkkat ja diiddat <ul style="list-style-type: none"> <li>Jus dál borgá moadde jándora, de šaddá finna skábma. Muhto Mihkalmásdálvi ii láve bistit, bievla fas</li> <li>Jus lea jalahas ja Lodderáidalas oidno šearradit, de šaddá muohttas dálvi</li> </ul>	Geavat dán neahttasiiddu resursan fáddábargui:  <a href="https://sajus.davvi.no/manaidgardi.html">https://sajus.davvi.no/manaidgardi.html</a>  Vuolab, Kerttu. 1990. Ánde ja Risten jagi fárus. Guttorm, Ellen Marit. 1992. Čakča. Rauna Paadar-Leivo: Jokŋanieiddaš. 1996 Boine, Liv Tone. 2005. Luondduipmašat. sámegillii, Alf Prøysen: Goartilguhkkosaš- áhkku muorjemeahcis. Jorgalan. 2010. Laila Stien ja Mikkel A. Gaup, Gaup, Sissel. 2010. Lohkanfieski dássi 2–4. “Dutki. Guttorm, Helena. 2011. Kaleandar “Čieža čakča 3”. Lukkari, Heikkiarmas. 2011. Guobbarat, sámmálat, jeahkálat. Manty, Kaisa Tapiola-Länsman ja Sirpa. 2013. Oahpa sániid. Balto, Janna Hagelin. 2014. SÁMIS LOTTO – Luondu ja biras. Balto, Janna. 2015. Sámis – Magneahttaplákáhtat. Utsi, Marit Alette. 2015. Sámis – Muorat ja liedit plakáhta. Utsi, Ann Kristin. 2015. “Jagiáiggit bardinspeallu”. Rasmussen, Roy Arild. 2021. Láhtterátnu “Geassestoahkan”. Mari, Mary Ailonieida Sombán. 2022. Arvedávgeriikii. Govvakoarttat fáddádoahpágiiguin



Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkamat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut
	<b>Gámasuidnen</b> Ulbmil: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Mánáide oahpahit gámasuidnema birra ja dan ávkki</li> <li>• Mánát galget beassat vásihit suidnema ja dan proseassa</li> <li>• Ovttaskas mánná galgá dovdat háldašandovddu fáddábargui ja dovdat gullevašvuoda mánnájovkui</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Snihkket spihkárfiellu</li> <li>• Suidnet vuogas suidnenbáikkis</li> <li>• Cápmit, šluvgit ja goikadit gámasuinniid</li> <li>• Duhppet gámaleasttu mas leat gámasuoinnit</li> <li>• Čájehit mánáide mo dállastit goikkehiid dahje gápmagiid</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• gámasuidnen</li> <li>• láttu</li> <li>• sirpe</li> <li>• cápmit</li> <li>• šluvgit</li> <li>• spihkárfiellu</li> <li>• šluppot/heakkel</li> <li>• bonjaldat</li> <li>• goikadit</li> <li>• guodja</li> <li>• giera</li> <li>• mátta</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Čakča</li> </ul> Hoahkamat: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Suidnen</li> </ul>	Diida <ul style="list-style-type: none"> <li>• Suidne ođđamánu, vai fidnet nana suinniid</li> </ul>	Sara, John Isak. 2008. Gámasuidnen., - Govvakoarttat f fáddádoahpágiiguin <ul style="list-style-type: none"> <li>• spihkárfiellu</li> <li>• šluppot</li> <li>• bilgá/fierra</li> <li>• goikaduvvon gámasuoinnit</li> </ul>

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkammat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut	
	<p><b>Boazu ja boazodoallu</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Gárddástallan</li> <li>Miessemearkun</li> <li>Njuovadeapmi</li> </ul> <p>Ulbmil:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáide oahpahit bohcco ja badjeolbmuid ealáhusa, kultuvrra, árbevieruid ja árvvuid birra</li> <li>Mánáide addit vásáhusa gárddástallamis</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ságastallat bohcco ja gárddástallama birra, mo sáhtta bohcco ávkkestallat ja goas gárddástallet ja mii dáhpáhuvvá doppe</li> <li>Geahččat filmmaža “Čihččet Mihkkal”, Ovttas.no</li> <li>Ráhkadit rissebohccuid</li> <li>Ráhkadit glássačinja: sárgut/ivdnet bohcco, čuohppat ja lami-neret</li> <li>Ráhkadit kiikariid vuogas ávdnasiin</li> <li>Njorostallat</li> <li>Ráhkadit orohatkártta dahje háhkat Stáhtahálddašeadjies orohatkártta – kártti deaddit máná gova dan orohahkii gosa gullá. Das oaidnibehtet guđe orohahkii gullá guhtege mánná ja man stuorra gaskkat orohagain leat</li> <li>Fitnat orohagas gos mánáidgár- di searvá gárdebargguide numo doahput misiid ja gilkorastit, oaidnit njuovvama, váldit vara ja čoliid rádjat</li> <li>Oastit čorvviid, duljiid ja bohccogoruda maid rihte ja lahpá</li> <li>Bohccobierggu vuoššat ja liema juhkat</li> <li>Oaivemállása vuoššat</li> <li>Čoliid rádjat dahje čoliid oastit ja daid rádjat, márfut ja vuoššat</li> <li>Steiket varrabánnogáhkuid</li> <li>(+bagadus)</li> <li>Oastit/háhkat njuoskaduolji ja dan spiilet</li> <li>Oastit/háhkat duolji ja dan navildit vai šaddá sistin</li> <li>Ráhkadit seidnečijnaid bohccočorvviin vuogas ávdnasiiguin numo láiggis, eará vuogas báttis, bearraliin jna.</li> <li>Ráhkadit čuojanasaid vuššon ja buhtistuvvon bohccogaccain</li> <li>Stoahkat suorbmastohkosa «Ale mu reahpenráigge!», gč. Ánde ja Risten Jagi fárus</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>boazodoallu</li> <li>geasseorohat</li> <li>eallu</li> <li>čora</li> <li>guohtut</li> <li>ruovgat</li> <li>sarvvvis</li> <li>áldu (+ áhčeseani lánve- gihpu máin- nas)</li> <li>miessi</li> <li>varris</li> <li>njinjelas</li> <li>ragat</li> <li>biellu</li> <li>bielloskállá</li> <li>gárdi</li> <li>kirtno</li> <li>vuojehit</li> <li>suohpan</li> <li>njoarostit</li> <li>huvkit</li> <li>mearkut</li> <li>gáldet</li> <li>gazirdit</li> <li>njuovvat</li> <li>rihttet</li> <li>ruovjjit</li> <li>čoalet</li> <li>márfun</li> <li>varrabánnogáhkut (+ ráhkadan- neava)</li> <li>spiilet duolji</li> <li>navildit duo- lji*</li> <li>lávostallat</li> <li>suovastuhttit</li> <li>suovasbiergu</li> <li>oaivemális</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Eallu</li> <li>Eallu lea dál gárddis</li> <li>Illu lea mielas</li> <li>Boazolávlla</li> <li>Biepmu dut- nje attán</li> <li>Muzetčuoiv- vat</li> <li>Miesi lánvlla</li> <li>Miesi luohti</li> <li>Málestán- lánvlla</li> </ul> <p>Hoahkammat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Gárddástal- lan</li> <li>Riifu, riifu</li> <li>Doggi lággá</li> <li>Lávven</li> </ul>	<p>Dálkemearkkat ja diiddat</p> <p>19.9 lea álgoragat Dálkemearkkat ja diiddat</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Jus bohccuid negadat, dalle bohtet borga ja heajos dálkkit</li> <li>Go áldu njoallu miesis gilgga, de leat garra arvvit boahhtimin</li> <li>Go bohccot geasset čuskkodit, de čoskiiida dahje dálkkáska</li> <li>Njuova niestebohcco ođđamánus go dalle lea olu varra, biergu lea álbmát ja čoalet eai leat nu rašit</li> <li>Jus njuovččageaži borat, de šattat gielisin</li> <li>Njama eret suohpana amat bohccuidat biedganit</li> <li>Go čuolat ávssi bohccooivvis eret, de galggat álo niibbiin rusedettiin golmma geardde ávssi siskko- beale dadjat ”Áhči, Bártni ja Bassi Vuoinja nammii”, vai boazolihkku bisošii</li> <li>Ale čuokko dola, amas dus miesit čalmmeuvvat</li> <li>Jus álgoragat áigge leat bivvalat, dalle bistet bivva- lis dálkkit olles ragatáiggi. Ja jus buollašat leat, dalle doallá buollašiid</li> </ul>	<p>Eira, Anders Aslak Isaksen. 1982. <i>Máret Ingá duoddaris</i></p> <p>Gaup, Ánte Mihkkal. 1994. <i>Juffá geađgegoa- dís</i>. Jietnagirji</p> <p>Allas-Labba, Britt Sara. 1996. <i>Boazu</i> NRK Sámi Radio. 1996. <i>Čihččet Mihkkal</i>. Filbma</p> <p>Sámediggi. 2002. <i>Ruovjjit</i>. Plakáhtta</p> <p>Sámediggi. 2002. <i>Siskilušat ja čoalet</i>. Pla- káhtta</p> <p>Guttorm, Anna Liisa. 1996. <i>Áhkku, muital munnje</i>. s. 28. Karen Marie Eira Buljo: «Áhčeseani lánvegihppu»</p> <p>Gaup, Ánte Mihkkal. 2006. <i>Juffá ja su feará- nat</i>. Jietnagirji</p> <p>Borg, Inga. 2007. <i>Bluppe ja miessi</i></p> <p>Laiti, Heikkiarmas. 2009. <i>Eallit Sámis</i></p> <p>Tapiola, Kaisa. 2013. <i>Oahpa sániid</i></p> <p>Nergård, Berit. 2013. <i>Miesážat gávpogii man- namin</i></p> <p>Utsi, Marit Alette. 2016. <i>Lávvu</i>. Plakáhtta</p> <p>Utsi, Marit Alette. 2019. <i>Siiddastallamis gárddástallamii</i></p> <p>Lemet-Jon Jovvna. 2020. <i>Erin</i></p> <p>Gaup, Ellen Anne S. 2021. <i>Miesážis rávis boazun</i></p> <p>Eira, Sára Álehtá Guttorm. 2021. <i>Meahcci ja luondusivdnádušat</i></p> <p>Eira, Sára Álehtá Guttorm. 2021. <i>Meahc- ceeallit, lottit ja guolit</i></p> <p>Eira, Elle Marit N. 2021. <i>Sisteráhkadeapmi</i></p> <p>Buljo, Karen Marie Eira. 2016. <i>Boazojahki</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Govvakoarttat bohccuin main lea luodda ja gágir (miessi, čearpmat, vuonjal/varit, áldu, sarvvvis, spáillit: čilgehus bohcco agis ja sohabealis)</li> <li>plastihkka-/muorraboazu</li> <li>kiikkar dahje stoahkankiikaraš</li> <li>suohpan</li> <li>čoarvvus</li> <li>Áhčeseani lánvegihppu</li> </ul>

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkamat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut	
	<p><b>Lávostallan</b></p> <p>Ulbmil:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáid oahpásmahttit lávvui ja oahpahit lávostallama birra</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ságastallat mo lávus láhttet ja gean sadji lea gos</li> <li>Duorggaid čuollat, árrangedggiid viežžat, lávvet, árrana ráhkadit ja durget</li> <li>Stoahkat suorbmastohkosa «Ale mu reahpenráigge», gč. Ánde ja Risten Jagi fárus</li> <li>Lávostallat máinnasbottuin ja biebmoráhkademiin</li> <li>Ráhkadit bás lávoža mánáiguin fárrolaga, čále gullelaš doahpagiid konkrehtaide</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>lávostallan</li> <li>lávvosadji</li> <li>lobi jearrat</li> <li>lávomuorat</li> <li>loavdda</li> <li>uvssot</li> <li>lávvet</li> <li>duorggat</li> <li>durgen</li> <li>árrangedggit</li> <li>árran</li> <li>čuonamat</li> <li>áššu</li> <li>njivžudolla</li> <li>asttat</li> <li>suomuorra</li> <li>skirttet</li> <li>reahpen</li> <li>boaššu</li> <li>loaidu</li> <li>soggi</li> <li>rákkas</li> <li>smáhkko-muorra</li> <li>suohpput</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Dolla</li> </ul> <p>Hoahkan:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Lávven</li> </ul>	Diiddat	<ul style="list-style-type: none"> <li>Bija gáffegievnni njuni boaššu guvlui, vai buktá sisa lihku, ii ge olggos</li> <li>Guođe suohpana olggobeallai go manat nuppi goah-tái, amas lihkku báhcit dohko</li> <li>Ale čuokko dola, amas dus miesit čalmmehuvvat</li> <li>Ale suhpe boaldinmuoraid lávvui nu ahte gierragat leat árrana guvlui, amas áldu guoddit ruovttomiesi</li> </ul>	<p>Buljo, Karen Marie Eira. 1994. <i>Goadástallan ja luondduávdnasat</i></p> <p>Utsi, Marit Alette. 2016. <i>Lávvu</i>. Plakáhtta</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Govvakoarttat fáddádoahpagii-guin</li> <li>Pedagoga ráhkadan lávvu</li> <li>Neahttasiiddus arcticlavvu.no sáhtta dingot lávu dahje stoahkanlávoža mii lea vuogas lanjas latnjii-konseptii</li> </ul>
	<p><b>Ealga ja ealgabivdu</b></p> <p>Ulbmil:</p> <p>Mánáide oahpahit ealga birra ja fuomášuhttit mánáide ealgabivdu</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>duddjot/snihkket muoras bissuid</li> <li>ráhkadit kiikariid vuogas ávdnasiin</li> <li>goarrut ealga vuogas ávdnasis, masa deavdá bumbolulluid</li> <li>fitnat ealgabivddus, doppe várdát ja guorrat ealggaid</li> <li>ealgabierggu vuoššat dahje steiket</li> <li>bassat duolji ja spiilet dan, vai lea saddjes goikeduollji mánáidgárdis</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>ealgabivdu</li> <li>bivdosadji</li> <li>ealgabivdi</li> <li>ealgabeana</li> <li>bissu</li> <li>lobi jearrat</li> <li>sarvvis</li> <li>áldu</li> <li>miessi</li> <li>gágir</li> <li>guorrat</li> <li>várdát</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Čakča</li> <li>Ealgabivdui</li> <li>Ealgga luohtti</li> </ul> <p>Hoahkamat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Ealga</li> <li>Doggi lággá</li> <li>Lávven</li> </ul>		<ul style="list-style-type: none"> <li>Sámediggi. 2002. <i>Ruovjii</i>. Plakáhtta</li> <li>Sámediggi. 2002. <i>Siskilušat ja čolait</i>. Plakáhtta</li> <li>Borg, Inga. 2007. <i>Bluppe ja ealga</i></li> <li>Utsi, Ann Kristin. 2015. <i>Jagiáiggit bardinspeallu</i></li> <li>Utsi, Marit Alette. 2016. <i>Lávvu</i>. Plakáhtta</li> <li>Gælok Samuel. 2018. <i>Sarvameahcci</i></li> <li>Eira, Sára Álehtta Guttorm. 2021. <i>Meahcci ja luonddusivdnádušat</i></li> <li>Eira, Sára Álehtta Guttorm. 2021. <i>Meahcceallit, lottit ja guolit</i></li> </ul> <ul style="list-style-type: none"> <li>Govvakoarttat fáddádoahpagii-guin</li> <li>Plastihkka-/muorraealga</li> <li>Plastihkka-/muorraealgabeana</li> <li>Plastihkka-/muorrastoahkanbissu</li> <li>Kiikkar dahje stoahkankiikaraš</li> </ul>	

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkammat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut	
Čakča 10–11	<b>Dálki ja luondu</b>  Ulbmil:  • Mánáide fuomášuhttit luonddu nup- pástuvvamiid • Mánáid oahpásmaht- tit muhtin dálk- kiide ja dálkemeark- kaide	<ul style="list-style-type: none"> <li>• beaivemátkkit lagasbirrasis ja oaidnit ja dokumenteret luonddunuppástuvvamiid</li> <li>• ráhkadit luonddurebusa ja diktit mánáid čoavdit rebusa</li> <li>• Ráhkadit bábirmasje seaguhusain (muorráliibma d. tapehtaliibma, čáhci ja áviissat). Go lea goikan, de málet</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• čakča</li> <li>• bivval</li> <li>• jalahas</li> <li>• joallujiekŋa</li> <li>• suoldni/laksi</li> <li>• murku</li> <li>• šlahti</li> <li>• áidnet</li> <li>• borga</li> <li>• muohtti</li> <li>• vahca</li> <li>• čuorpmas</li> <li>• čodđálat</li> <li>• bihci</li> <li>• ritni</li> <li>• čáđgit</li> <li>• galbmit</li> <li>• suosat</li> <li>• čatnat jogaid/jávrriid</li> <li>• rašes jienat</li> <li>• duollu</li> <li>• spildi</li> <li>• suddi</li> <li>• doavdnji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Jagiáiggit, čakča</li> <li>• Čakča-lávlla</li> <li>• Muorje-meahcci</li> <li>• Dál arvá</li> <li>• Stánži</li> <li>• Muohtačalmmit gahčadit</li> <li>• Idja boahdá</li> </ul> Hoahkan:  <ul style="list-style-type: none"> <li>• Bivval</li> </ul>	Dálkemearkkat ja diiddat	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Go lea suoldni, de áigu doallat buriid dálkkiid</li> <li>• Go murku luoitale eatnama ala, de einnosta goikká-daga</li> <li>• Maŋŋil vaza buolašta</li> <li>• Jus mánu birra lea riekkis, de áigu muohttit</li> <li>• Go mánnu lea dego suova siste, de muohttigoahá</li> <li>• Láđasmánnui áigu álo buolaštit</li> <li>• Nuossimánnui áigu bivaldit</li> <li>• Čakčameahccái ii galgga vuolgit beassi haga</li> </ul>	Geavat dáid neahttasiidduid resur- san fáddábargui:  <a href="https://sajus.davvi.no/manaidgardi.html">https://sajus.davvi.no/manaidgardi.html</a> <a href="https://300xmuohta.wordpress.com/category/muohtasanit/">https://300xmuohta.wordpress.com/category/muohtasanit/</a> <a href="https://deatnu.net/samegiella-gollegiella/sanit-muohta/">https://deatnu.net/samegiella-gollegiella/sanit-muohta/</a>  Vuolab, Kerttu. 1990. <i>Ánde ja Risten Jagi fárus</i> Guttorm, Ellen Marit. 1992. <i>Čakča Gaup, Ánte Mihkkal</i> . 2006. <i>Juffá ja su feará- nat</i> . Jietnagirji Gaup Sissel. 2010. <i>Lohkanfieski dássi 2–4. Jagi áiggit</i> Guttorm Helena. 2011. <i>Čieža čáppa 3. Ka- leandar</i> Balto, Janna. 2015. <i>Sámis</i> . Magneahhtapla- káhtat Davvi Girji. 2015. <i>Jagiáiggit bardinspeallu</i> Vallesæter, Susanne. 2018. <i>Elle ráhkada muohtaáđjá</i> Eira, Sára Álehtá Guttorm. 2021. <i>Luonddu- namahusat</i>
					V. 40 Birgget- vahkku	Dán vahkku leat njuoska dálkkit, arvi, šlahti ja borga	
					7.10. Birggetbeai- vi	Dálkemearkkat ja diiddat:  Jus dán vahkku bearehaga arvá, dá sáhtá dagahit bohcuide heajos ealádaga. Sáhtá veaháš muohta boahán, ii ge nagot dan suddadit, dalle lea bahá šaddat bodneskártta – jiekŋa eatnama vuostá.	
					V. 41 Dálveija- vahkku	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Čakčabuollašat álget</li> <li>• Jávrrit galbmojit</li> <li>• Guovža vuolga nohkkat dálvá dáid muttuid, dávjá go vuosttaš muohta boahá</li> </ul>	
					1.11. Hállemas- beaivi	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Vahkku ovdal Hállemasa leat liehmu ja čáhccás dálkkit</li> <li>• Dávjá njázuda</li> </ul> Dálkemearkkat ja diiddat:  Jus dán beaivi lea goikedálki ja bivval, de jahki čuovvu dan. Šaddá bivvalis goikejahki.	
Johtolat ja šleđggon	Ulbmil:  • Mánáide oahpahit mo galgá johtolagas dorvvolaččat vánddardit • Mánáide oahpahit šleđggongea- vaheami de- hálašvuoda	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Čájehit mánáide sevdnjes lanjas mo šleđggon doaibmá</li> <li>• Fitnat politijaid luhtte gullamin šleđggongeaheami birra dahje bovdet politijaid mánáidgárdái</li> <li>• Goarrut šleđggoniid vuogas ávdnasiin</li> <li>• Ráhkadit govaid masa mánát čuhppet ja liibmejit šleđggonbát-tiid dahje -stoffa</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• johtolat</li> <li>• seavdnjat</li> <li>• šleđggon</li> <li>• šleđggonveas- ta</li> <li>• jealbma</li> <li>• biilaluodda</li> <li>• rasttildit</li> <li>• vázzinluodda</li> <li>• geaidnočuov- ga</li> <li>• geaidnošilttat</li> <li>• gurut</li> <li>• olgeš</li> <li>• politijja</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Muite šleđg- gona</li> <li>• Šleđggon- lávlla</li> <li>• Rastá geain- nu áiggun</li> <li>• Johtolatlávlla</li> </ul>		Fáddáguoskevaš girjjiid ja veahkke- neavvuid sáhtát oastit dán neahtta- siiddus:  <a href="https://nettbutikk.tryggtrafikk.no/">https://nettbutikk.tryggtrafikk.no/</a>  <ul style="list-style-type: none"> <li>• Govvakoarttat fáddádoahpagii- guin</li> <li>• šleđggon</li> <li>• plastihkkastoahkangeaidnošilttat</li> </ul>	

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkamat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut
	<b>Heahteveahkki</b> Ulbmil: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Mánáide oahpahit mii heahteveahkki lea</li> <li>• Mánáide oahpahit buollinsuodjalusa birra</li> <li>• Mánáide oahpahit heah-tegádjuma birra</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Fitnat báikkálaš heahteveahki ásašusain</li> <li>• Čadahit mánáidgárddis buollin-hárjehusa</li> <li>• Ráhkadit gova politiijas, buollinčáskadeaddjis ja ambulánsavuoddjis vuogas ávdnasis, omd. báhpiris, muorraoivviin, láiggis.</li> <li>• Ráhkadit heahteveahkkevuojániid vuogas ávdnasiin, omd. garra báhpiris, bábirkássas</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• heahteveahkki</li> <li>• bárti</li> <li>• dolla</li> <li>• buollin</li> <li>• čáskadit</li> <li>• lihkohisvuolta</li> <li>• gádjut</li> <li>• politiijabiila</li> <li>• ambulánsa</li> <li>• buollinčáskadanbiila</li> <li>• gádjunheli-kopter</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Okta, okta nulla</li> </ul>		Geavat dán neahttasiiddu resursan fáddábargui: <a href="https://www.tryggtrafikk.no/opplaering/barnehage/">https://www.tryggtrafikk.no/opplaering/barnehage/</a> Wolde, Gunilla. 2005. <i>Duommá fitná doaktára luhte</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>• govvakoarttat fáddádoahpagiiguin</li> <li>• stoahkanpolitiijabiila</li> <li>• stoahkanbuollinčáskadeaddji biila</li> <li>• stoahkan ambulánsa</li> <li>• stoahkan gádjunheli-kopter</li> </ul>

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkammat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut
	<p><b>Mun ieš ja mu iežan rumaš</b></p> <p>Ulbmil:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáide oahpahit rupmaša, rumašnjuolgadusaid ja buhtisvuoda birra</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáiguin bargat fárrrolaga aktiivvalaččat rumašfáttá birra Čál-liidLágádusa neahttasiiddus</li> <li>Mánáid vurrolagaid spillehit «Mu iežan rumaš»-áppa</li> <li>Mánáid vurrolagaid spillehit «Mu erenoamáš gullu»-applikašuvnna</li> <li>Mánáid áiccuid ja smiehttan-dáiddu ovdánahttit Áicostullankássain</li> <li>Mánáiguin fárrrolaga hutkat ja čállit oktasaš rumašnjuolggadusaid</li> <li>Nuoramusaguin spillet bardinspealu ja ságastallat mat oidnojit bardinspealuin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>mu iežan rumaš</li> <li>rumaš</li> <li>rumašlahtut</li> <li>raddi</li> <li>čiččit</li> <li>gužžu</li> <li>cissaskruva</li> <li>bahta</li> <li>rumašnjuolggadusat</li> <li>áiccut</li> <li>oaidnu</li> <li>gullu</li> <li>haksin</li> <li>máistin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Buorre beaivi</li> <li>Jus don galgat eallit</li> <li>Čalbmi čalbmi</li> <li>Bealgi, bealgi gos don leat?</li> <li>Suorpmat</li> <li>Mu suorpmat</li> <li>Mu gorut</li> <li>Áddestaddi</li> <li>Áhčči ja eadni</li> <li>Stállodánsa</li> <li>Sámi nieiddaš</li> <li>Dát lea sámieana munne</li> </ul> <p>Hoahkan:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Láhtut</li> </ul>	<p>Diiddat</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Go njunni sakņida, de ii leat guhká ovdal go áiggit suhttat</li> <li>Go gáibi sakņida, de áiggit borrat dakkár biepmu maid it leat guhkes áigái borran</li> <li>Go njuovčča sakņida, de áiggit amas olbmui hállat</li> <li>Go gáskkestat iežat njuokčama boradettiin, de dutnje boahťa gielis guossi</li> <li>Go gáskkestat baksama boradettiin, de dutnje boahťa nealgeguossi</li> <li>Go beallji sakņida, de gal beasat ipmašiid gullat</li> <li>Go dus giehtaváimmus sakņida, de gal leat áigumin skeaņkka oažžut</li> <li>Go dus juolgevuodut sakņidit, de áiggit amas ja ođđa eatnamiid vásihit</li> </ul>	<p>Geavat dáid neahttasiidduid resursan fáddábargguide:</p> <p><a href="http://www.calliidlagadus.org/Manaidgardi/rumaš%2c-lihkadeapmi-ja-dearvvas-vuohta.html">http://www.calliidlagadus.org/Manaidgardi/rumaš%2c-lihkadeapmi-ja-dearvvas-vuohta.html</a></p> <p><a href="http://www.jegvet.no/barnehage/kroppen-min-eier-jeg-reddbarna.no/skole/undervisning-vold-overgrep/kroppen-min-eier-jeg/">http://www.jegvet.no/barnehage/kroppen-min-eier-jeg-reddbarna.no/skole/undervisning-vold-overgrep/kroppen-min-eier-jeg/</a></p> <p><a href="https://www.statensbarnehus.no/barnehus/statens-barnehus-tromsoe/barnog-unge/samtalekort-om-kroppregler-og-hvordan-kan-de-brukes/">https://www.statensbarnehus.no/barnehus/statens-barnehus-tromsoe/barnog-unge/samtalekort-om-kroppregler-og-hvordan-kan-de-brukes/</a></p> <p>Interaktiiva applikašuvnnat:</p> <p>Eira, Sára Álehtta Guttorm. 2020. <i>Mu rumaš</i>  Nordsletta, Tone. 2020. <i>Mu erenoamáš gullu</i>  Egner, Thorbjørn. 2001. <i>Karius ja Baktus</i>  Wolde, Gunilla. 2005. <i>Emmá båtneadoaktára luhtte</i>  Wolde, Gunilla. 2005. <i>Duommá fitná doaktára luhtte</i>  Wolde, Gunilla. 2005. <i>Emmá ferte doaktára lusa</i>  Sokki, Risten. 2007. <i>Mu gorut</i>  Mienna, Jens Martin. 2011. <i>Mun ieš</i>  Torgersen, Trond-Viggo. 2015. <i>Rumaš</i>  Aarø, Selma Rønning. 2015. <i>Vampyrđihkki!</i>  Utsi, Ann Kristin. 2015. <i>Sámi mánát. Bardinspeallu</i>  Emma ja Elias STE. 2017. <i>Dorvodáiddut ja máná gorut. Bagadusplakáhtta. Väestöliitto, Sámi Soster ry.</i>  Sámi lohkanguovddáš. 2019. <i>Lottospeallu – Mu vuosttaš lotto</i>  Sámi lohkanguovddáš. 2019. <i>Riibmalotto</i>  Nordsletta, Tone. 2020. <i>Áicostullankássa koarttaiguin ja rávagihppagiin</i>  Vindenes, Mimi Britt ja Selma Iren Arnø. 2021. <i>Dihkkegirjjáš</i>  Bel, Marc de ja Jan Bosschaert. 2021. <i>Máloš</i>  Fiske, Anna. 2021. <i>Mo máná ráhkadit?</i>  Heide, Beate. 2022. <i>Mun lean Kimme</i>  Vallesæter, Susanne. 2022. <i>Elle ja doahttu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>iešguđetlágan rumašbardinspeallut</li> <li>rumaš-dohkká</li> <li>dákeriggi</li> <li>laboratoria-stetoskohpa</li> </ul>

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkammat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut
Skábma 11–12	<b>Dálki ja luondu</b>  Ulbmil:  <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáide fuomášuhttit luonddu nup-pástuvvamiid</li> <li>Mánáid oahpásmahttit muhtin dálkkiide ja dálkemearkkaide</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>beaivemátkkit lagasbirrasis ja oaidnit ja dokumenteret luondunuppástuvvamiid</li> <li>fitnat luistemin</li> <li>ráhkadit luonddurebusa ja diktit mánáid čoavdit rebusa</li> <li>Mánáiguin ságastallat manne skábman lea davvin seavdnjat ja lulde fal ii.</li> <li>ráhkadit ritne- ja bihcegovaid vuogas ávdnasiin</li> <li>Rissiid čuollat, goikadit ja dai-guin ráhkadit ritnon rissiid vuogas ávdnasiiguin, numo liimmain, málain, roavvasálttiin, fariinnain, bumbolulluin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>skábma</li> <li>buolaš</li> <li>bivval</li> <li>murku</li> <li>rusta</li> <li>šlahtti</li> <li>čodđálat</li> <li>áidnet</li> <li>borga</li> <li>muohtti</li> <li>oppas</li> <li>vasmi</li> <li>ritni</li> <li>rašes jienjat</li> <li>suddi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Skábma-lávl-la</li> <li>Idja boahdá</li> <li>Muohta</li> <li>Násttiid luoh-ti</li> <li>Guovssahasa luoh-ti</li> </ul> Hoahkammat: <ul style="list-style-type: none"> <li>Bivval</li> <li>Buolaš</li> <li>Násttázat</li> <li>Mánoš, má-noš</li> <li>Guovssahas</li> </ul>	Dálkemearkkat <ul style="list-style-type: none"> <li>Maŋŋil vaza buolašta</li> <li>Go murku luoitála eatnama ala, de einnosta goikká-daga</li> <li>Iđitroađdi buktá heajos dálkki</li> <li>Jus roađdi lea áimmus, de einnosta biekká</li> </ul> 24.11. skábma álgá Sámis <ul style="list-style-type: none"> <li>Beaivváš ii šat oidno obanassiige olles jándoris</li> </ul> 22.12. Áigejorg-gáldat <ul style="list-style-type: none"> <li>Beaivváš fas jorggiha ja beaivvit guhkkugohtet</li> </ul> Dálkemearkkat ja diiddat: <ul style="list-style-type: none"> <li>Go beaivi jorggiha, de oažžu vuordit dálkerievdamas ja dávjá šaddet bivvalis dálkkit</li> </ul> 24.12. Juovla-ruohtta <ul style="list-style-type: none"> <li>Skábma nohká</li> </ul>	Geavat dáid neahttasiidduid resur-san fáddábargui:  <a href="https://sajus.davvi.no/manaidgardi.html">https://sajus.davvi.no/manaidgardi.html</a> <a href="https://300xmuohta.wordpress.com/category/muohtasanit/">https://300xmuohta.wordpress.com/category/muohtasanit/</a> <a href="https://deatnu.net/samegiella-gollegiella/sanit-muohta/">https://deatnu.net/samegiella-gollegiella/sanit-muohta/</a>  Vuolab, Kerttu. 1990. <i>Ánde ja Risten Jagi fárus</i> Paadar-Leivo, Rauna. 1996. <i>Skábmanieida</i> Gaup, Sissel. 2010. <i>Lohkanfieski dássi 2–4. Jagi áiggit</i> Guttorm, Helena. 2011. <i>Čieža čáppa 3. Ka-leandar</i> Balto, Janna. 2015. <i>Sámis – Magnehttapla-káhtat</i> Utsi, Ann Kristin. 2015. <i>Jagiáiggit bardin-speallu</i> Vallesæter, Susanne. 2018. <i>Elle ráhkada muohtaádjá</i> Lanes, Cecilie ja Ilze Dambe. 2019. <i>Gii lea váldán guovssahasa?</i> Eira, Sára Álehtta Guttorm ja Marit Alette Utsi. 2023. <i>Imašlaš gomuvuohta</i>  <ul style="list-style-type: none"> <li>govvakoarttat fáddá doahpagii-guin</li> <li>ritnon rissi ráhkaduvvon liim-mas, málas ja roavvasálttis/fa-riinnas</li> </ul>

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkamat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut
	<p><b>Gomuvuohta</b></p> <p>Ulbmil:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáid oahpásmáhttit sámi nástealbmaí, mánnui ja guovssahassii</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>ráhkadit oktasaš nástealbmeplakáhta</li> <li>berralastit 3 nástti ja ráhkadit Gállábártniid maid henje</li> <li>Bovdet mánáidgárdái Ánte Mihkkal Gaup oktan nástegođiin</li> <li>Sárgut/tevdnet árkie mánu beliid</li> <li>geahččat guovssahas ja ráhkadit guovssahasgova vuogas ávdnasiin (láiggiin, ulluin, filttain)</li> <li>Spillet «Guovssahasmánát»-applikašuvnnain</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>gomuvuohta</li> <li>nástealbmi (govva ja namma dáin násttiin: guovssonásti, gállábártnit, fávnadávgi, sarvvagalba)</li> <li>boahjenásti (+ máinnas)</li> <li>šearrá</li> <li>šealgá</li> <li>násti luhčče</li> <li>mánnu lea šaddi beliin</li> <li>ládsmánnu</li> <li>mánoheahpi</li> <li>nuossimánnu</li> <li>guovssahas</li> <li>libarda</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Skábma-lávla</li> <li>Gomuvuohta</li> <li>Seave seave násttážan</li> <li>Mánnoáddjá</li> <li>Násttiid luohiti</li> <li>Guovssahas luohiti</li> </ul> <p>Hoahkamat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Násttážat</li> <li>Mánoš, mánoš</li> <li>Guovssahas</li> </ul>	<p>Dálkemearkkat</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Go oainnát nástti luhččemin, dalle sáhtta sávvat alces juoidá</li> <li>Jus násttit šelgot ja libardit ja nástealbmi lea čuovgat, de lea buorre dálki vuordagasas</li> <li>Jus mánu birra lea riekkis, de áigu muohttit</li> <li>Go mánnu lea dego suova siste, de muohttigoahat</li> <li>Jus mánnu ruoksa, de lea heajos dálki vuordagasas</li> <li>Ládsmánnui áigu álo buolaštit</li> <li>Nuossimánnui áigu bivaldit</li> <li>Doppe gos guovssahas boahat, doppe boahat maid dálki</li> <li>Jus guovssahas lea šalgat dahje fiskat, de galbmo ilbmi. Eai biekkat, muhto goalkkes buollašat</li> <li>Jus guovssahasas leat mánggalágan ivnnit, de lea muohta vuordagasas</li> </ul> <p>1.1. ođđajagibeivi</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Olu násttit gaskaija áigge čájehit buori luomejagi</li> <li>Jus lea bivvalis balvadálki, de lea vuordimis buorre ja ruonas geassi</li> <li>Jus odne lea jalahas, de šaddá goikegeassi.</li> <li>Jus lea obbadálki, de buktá čoaska ja šattohis geasi</li> <li>Muohta áimmus buktá buori guollejagi</li> <li>Jus guovssahas manná rastá almmi, de bohtet buollašat</li> <li>Jus guovssahas lea miehtá almmi, de einnosta borggaid ja bivvalis dálkkiid</li> </ul>	<p>Geavat dán neahttasiiddu resursan fáddábargui:</p> <p><a href="https://sajus.davvi.no/manaidgardi.html">https://sajus.davvi.no/manaidgardi.html</a></p> <p>Interaktiiva applikašuvdna:</p> <p>Nordlysbarne – Guovssahasmánát – Guovssahasmáná – Goekseghmaanah. Miksapix Interactive</p> <p>Nitteberg Bjørn. 1996. <i>Mátki guovssahasaid lusa</i></p> <p>Gaup Káren Ellen. 2011. <i>Girjjo-Gárjjo</i>. s. 117: «Násttit muitalit ...» ja s. 128: «Beaivváš, mánnu, násttit ja guovssahas»</p> <p>Gaup, Sissel. 2010. <i>Lohkanfieski dássi 2–4. Idja ja beaivi</i></p> <p>Gaup, Sissel. 2010. <i>Lohkanfieski dássi 2–4. Plánehtat</i></p> <p>Iversen, Signe. 2011. <i>Mánugánda ja Heike Utsi</i>, Ann Kristin. 2015. <i>Jagiáiggit bardinspeallu</i>. Davvi Girji</p> <p>Iversen, Signe. 2016. <i>Mánugánda ja Heike deaivvadeaba fas</i></p> <p>Lanes, Cecilie ja Ilze Dambe. 2019. <i>Gii lea váldán guovssahasas?</i></p> <p>Eira, Sára Álehtta Guttorm ja Marit Alette Utsi. 2023. <i>Imašlaš gomuvuohta</i></p> <p>Buljo, Karen Anne. 2021. <i>Guovssu guovssahasat</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>govvakoarttat fáddá doahpagiiguin</li> <li>ieščuovgi násttit maid buvdas fidne oastit</li> </ul>



Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkamat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut
	<b>Juonasteapmi</b> Ulbmil: <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáide oahpásmahttit juonasteapmái</li> <li>Mánát galget beassat vásihit juonasteami muhtin láhkai</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Geahččat filmma juonasteami birra neahttasiidduin davvi.no ja ovtas.no</li> <li>Fitnat juonasteamen</li> <li>Ráhkadehket fárrolaga dáidaga juonasteamis.</li> <li>Ráva: Stuorra bábirkássa málet, fierbmebihtá henget, čálihit govaid guliin dahje mánáid tevnehit guliid ja daid lamineret. Dasto daid henget.</li> <li>Goarrut iešválljen guoli vuogas ávdnasis, masa deavdá bumbo-lulluid</li> <li>Ráhkadit čuovža- dahje hávga-gáhkuid (+ bagadus)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>juonasteapmi</li> <li>sáibma/fierbmi</li> <li>rutni</li> <li>čulkon</li> <li>gáidnu</li> <li>rávdu</li> <li>dápmot</li> <li>čuovža</li> <li>hávga</li> <li>vuskkon</li> <li>hárri</li> <li>njáhká</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Rávddu luohiti</li> <li>Vuskona luohiti</li> </ul> Hoahkamat: <ul style="list-style-type: none"> <li>Buolaš</li> <li>Násttázat</li> <li>Mánoš, mánoš</li> <li>Guovssahas</li> </ul>	Dálkemearkkat ja diiddat: <ul style="list-style-type: none"> <li>Go mánočalbmái (dalle go mánnu riegáda) ruohtasta guolli, dalle lea buorre bivdit</li> <li>Nuossimánnu ii atte guoli</li> <li>Nealgečovjjiid ii galgga bivdui vuolgit, dalle ii gotte guoli</li> <li>Jus hávgga vuoivvas lea álggus govddimus, de einnosta dulvegida</li> <li>Jus hávgga vuoivvas lea gasku govddimus, de einnosta guovddáš geasi dulvvi</li> <li>Jus hávgga vuoivvas lea loahpas govddimus, de einnosta čakčageasi dulvvi</li> </ul>	Geavat dáid neahttasiidduid resursan fáddabargui: <p><a href="https://725.davvi.no/index.php/guollediggi-iesjavrrisl">https://725.davvi.no/index.php/guollediggi-iesjavrrisl</a></p> <p><a href="https://725.davvi.no/index.php/guollediggi-iesjavrrisl">Ovtas.no</a>: guokte filmmaža juonasteami birra</p> <p>Gaino, Inga. 2006. <i>Juonasteapmi</i></p> <p>Utsi, Marit Alette. 2006. <i>Memory – Árbevirolaš barggut mánáidgárddis</i></p> <p>Gaup, Nils Ole. 2010. <i>Davvi mearaid ja čázadagaid guolit ja njičehasat</i></p> <p>Balto, Janna Hagelin. 2014. <i>SÁMIS LOTTO – Luondu ja biras</i></p> <p>Eira, Sára Álehtta Guttorm 2021. <i>Meahcci ja luonddusivdnáduosat – Meahcceallit, lottit ja guolit</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>govvakoarttat fáddá doahpagiiguin</li> <li>litnaguolit (<a href="https://www.skittfiske.no">skittfiske.no</a>)</li> </ul>
	<b>Adveanta</b> Ulbmil: <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáide fuomásuhttit/oahpahit mii adveanta lea ja mat vierut sámii leat adveantaáigge</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ságastallat mánáiguin mo ráhkanit juovlabasiide ja mat juovllat leat</li> <li>Ságastallat ja diđoštít mánáiguin mat sámiiid juovlavierut leat</li> <li>Lohkat mánáide juovlaevangeliuma</li> <li>Fitnat girkus juovlaipmilbálvalusas dahje čoakkalmasas</li> <li>Guldalit jietnagirjiid</li> <li>Láibut lussekatteriid</li> <li>Gáhkket bihpporgáhkuid</li> <li>Ráhkadit adveantačuovggaid glássalihtiin</li> <li>Ráhkadit/duddjot juovlačinaid maiguin mánná lea bajásšaddan</li> <li>duddjot juovlastálu ja juovlanigá iešguđetlágan ávdnasiiguin, geavat iežat miellagovahallama</li> <li>Dramatiseret sáhpánráiddu. Sáhtta geavahit Suga suga su veahkkin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>adveanta</li> <li>čoakkalmas</li> <li>gáhkket</li> <li>láibut</li> <li>illu</li> <li>ráfi</li> <li>jovsset ja márjá</li> <li>dat golbma viisá</li> <li>golli, suovvasa ja myrra</li> <li>sánta lucia</li> <li>juovlastállu (+ sáhpánráiddu eallit ja máinnas)</li> <li>juovlanigá</li> <li>mánnágástta dahje -risttat</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Adveanta</li> <li>Vuordit juovlaruohta</li> <li>Hávski lea eanan</li> <li>Mon ilus juovlaruohta lean</li> <li>Sánta Lucia</li> </ul> Hoahkamat: <ul style="list-style-type: none"> <li>Láibut</li> <li>Buolaš</li> <li>Násttázat</li> <li>Mánoš, mánoš</li> <li>Guovssahas</li> </ul>	Dálkemearkkat ja diiddat <ul style="list-style-type: none"> <li>Juovlaruohta galgá šillju čorgat, amas stálu ráidu sorrot</li> <li>Olu násttit ođđabeairuohta čájehit buori luomejagi</li> </ul>	Gaup, Elisabeth Utsi. 1998. <i>Suga suga su Nutti</i> , Inker Susanna. 1997. <i>Leai oktii ... S. 18–21</i> <p>Skádja Studio. 2003. «Juovlaeahket»</p> <p>Wolde, Gunilla. 2005. <i>Duommá láibu</i></p> <p>Davvi Girji 2010. «Juovllat han leat»</p> <p>Buljo, Karen Anne. 2012. <i>Pelle Njoammil. Juovllat Sáttomiellis. Jietnagirji</i></p> <p>Utsi, Marit Alette ja Seija Guttorm. 2014. <i>Ádji. Juovlabudaldeapmi</i></p> <p>Mienna, Jens Martin. 2019. <i>Nilla ja Ádegáhttu – fargga juovllat</i></p> <p>Davvi Girji. «Juovlastállu ja ráidu». Govva</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>govvakoarttat fáddá doahpagiiguin</li> <li>konkrehtat, juovlaevangeliuma. 3. Jovsset, Márjá, Jesus-mánáš, krubbá, guođoheaddjit, viisá, skeaŋkkat, ásen, sávzzat ja engel</li> <li>pedagoga ráhkadan juovlastállu</li> <li>plastihkkaeallit mat gullet sáhpánráidui</li> <li>juovlanigá</li> </ul>

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkammat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut
Dálvi (12) 01–02	<b>Dálki ja luondu</b>  Ulbmil:  • Mánáide fuomášuhttit luonddu nup- pástuvvamiid • Mánáid oahpásmaht- tit muhtin dálk- kiide ja dálkemeark- kaide	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Beavemátkkit lagasbirrasis ja oaidnit ja dokumenteret luond- dunuppástuvvamiid</li> <li>• Ráhkadit luonddurebusa ja diktít mánáid čoavdit rebusa</li> <li>• Muohttaga suddadit čáhcín, sá- gastallat manne muohta suddá</li> <li>• Muohtaengela ráhkadit muohtta- gii iežas rupmašiiin</li> <li>• Buolašin dišket báhkka čázi ái- bmui. Mii dáhpáhuvvá čáziin?</li> <li>• Ráhkadit stuorra muohtalabyrin- ta ja omd. stoahkat «Bussá bivdá sáhpána»</li> <li>• Duhppet beavvášgovaid</li> <li>• Ráhkadit beavvášmáskkaid</li> <li>• Mánáid stoagahit dálvestoahkan- láhtteránus sihke stoahkanskoh- teriiguin ja -biillaiguin</li> <li>• Ságastallat maid oidnet, maid barget ja gosa leat vuodjimin</li> <li>• Láibut beavvášbulláid</li> <li>• Lágidit beavvášfeastta, geava- hehket fiskes ja oránša ivnni vuodđun lágideamis Bargit/pe- dagogat nektet mánáide esopa muitalusaža «Beaivi ja bieggá». Maŋŋil neaktima mánáiguin sá- gastallat biekká ja beavváža birra ja mat fámut/attáldagat dain leat dain</li> <li>• Ráhkadit heŋgenčiča vilges báh- piris main mánát skieraiguin čuhppet muohtačalmmiid, dasto lamineret daid</li> <li>• Bearralastit muohtačalmmiid</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• dálvi</li> <li>• buolaš</li> <li>• ruostibuolaš</li> <li>• murku</li> <li>• rusta</li> <li>• ritni</li> <li>• bivval</li> <li>• beavvádat</li> <li>• geamádat</li> <li>• áitálastit</li> <li>• roadđi</li> <li>• áidnet</li> <li>• borga</li> <li>• muohtti</li> <li>• seanáš</li> <li>• bodneskártta</li> <li>• soica</li> <li>• guoldu</li> <li>• joavggahat</li> <li>• bohkolat</li> <li>• skálvi</li> <li>• šalka</li> <li>• mánnu lea šaddi beliin</li> <li>• láđasmánnu</li> <li>• mánoheahpi</li> <li>• nuossimánnu</li> <li>• násteal- bmi (govva ja namma dáiin násttiin guovssonásti, gállábárdni, fávnnadávgi, sarvvagalba)</li> <li>• násti luhčče</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ođđajahki</li> <li>• Jagiáiggit, dálvi</li> <li>• Mánáid dál- velávlla</li> <li>• Dálvvi luoh- ti</li> <li>• Muohta</li> <li>• Odne muoh- tá</li> <li>• Beavvášlávlla</li> <li>• Násttiid luoh- ti</li> <li>• Guovssahasa luohiti</li> </ul> <p>Hoahkammat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Dálvi</li> <li>• Buolaš</li> <li>• Beavváš</li> <li>• Násttážit</li> <li>• Mánoš, má- noš</li> <li>• Guovssahas</li> </ul>	<p>1.1. ođđajagibeai- vi</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Olu násttit gaskaija áigge čájehit buori luomejagi</li> <li>• Jus lea bivvalis balvadálki, de lea vuordimis buorre ja ruonas geassi</li> <li>• Jus odne lea jalahas, de šaddá goikegeassi</li> <li>• Jus lea obbadálki, de buktá čoaska ja šattohis geasi</li> <li>• Muohta áimmus buktá buori guollejagi.</li> <li>• Jus guovssahas manná rastá almmi, de bohtet buollašat</li> <li>• Jus guovssahas lea miehtá almmi, de einnosta borg- gaid ja bivvalis dálkkiid</li> </ul> <p>Eará dálkemeark- kat ja diiddat</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Jus násttit šelgot ja libardit ja nástealbmi lea čuovgat, de lea buorre dálki vuordagasas</li> <li>• Jus mánu birra lea riekkis, de áigu muohttit</li> <li>• Go mánnu lea dego suova siste, de muohttigohtá</li> <li>• Jus mánnu ruoksá, de lea heajos dálki vuordagasas</li> <li>• Láđasmánnui áigu álo buolaštit</li> <li>• Nuossimánnui áigu bivaldit</li> <li>• Doppe gos guovssahas bohtá, doppe bohtá maid dálki</li> <li>• Jus guovssahas lea šealgat dahje fiskat, de galbmo áilbmi Eai biekkat, muhto goalkkes buollašat</li> <li>• Jus guovssahasas leat mánggalágan ivnnit, de lea muohta vuordagasas</li> <li>• Go oainnat nástti luhččemin, dalle sáhtta sávvat alces juoidá</li> </ul>	<p>Geavat dáid neahttasiidduid resur- san fáddábargui:</p> <p><a href="https://sajus.davvi.no/manaidgardi.html">https://sajus.davvi.no/manaidgardi.html</a> <a href="https://300xmuohta.wordpress.com/category/muohtasanit/">https://300xmuohta.wordpress.com/cate- gory/muohtasanit/</a> <a href="https://deatnu.net/samegiella-gollegiella/sa-&lt;br/&gt;nit-muohta/">https://deatnu.net/samegiella-gollegiella/sa- nit-muohta/</a></p> <p>Vuolab, Kerttu. 1990. <i>Ánde ja Risten Jagi fárus</i></p> <p>Nutti Inker Susanna. 1997. <i>Leai oktii ....</i> S. 48</p> <p>Somby Niillas A. 2002. <i>Skálveáddjá</i></p> <p>Boine, Liv Tone. 2007. <i>Dálveluondu</i></p> <p>Gaup, Sissel. 2010. <i>Lohkanfieski dássi 2–4. Jagi áiggit</i></p> <p>Guttorm, Helena. 2011. <i>Čieža čáppa 3. Kaleandar</i></p> <p>Balto, Janna. 2015. <i>Sámis – Magneahhtaplakáhtat</i></p> <p>Utsi, Ann Kristin. 2015. <i>Jagiáiggit bardin- speallu</i></p> <p>Lanes, Cecilie ja Ilze Dambe. 2019. <i>Gii lea váldán guovssahasas?</i></p> <p>Eira, Sára Álehtá Guttorm ja Marit Alette Utsi. 2021. <i>Imašlaš gomuvuohta</i></p> <p>Rasmussen, Roy Arild. 2021. «Dálvestoahkan». Láhtterátnu</p> <p>Floer, Bente ja Linda Hansen. 2022. <i>Juovva</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• govvakoarttat fáddá doahpagii- guin</li> </ul>

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkamat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut
	<p><b>Meahcceeallit</b></p> <p>Ulbmil:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Mánáid oahpásmahhtit meahcceealliide</li> <li>• Ovttaskas mánná galgá dovdat hálddašandovddu fáddábargui ja dovdat gullevašvuoda mánnájovkui</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Mánáiguin ságastallat meahcceealliid birra: luodda, baika, biebmui, gos orru, mo jietnadallá jna.. Lihkadehket ja jietnadallet dego eallit. Čuojahetket áinnaselliid lávlagiid dahje luđiid dan botta.</li> <li>• Čuojahit meahcceealliid luđiid</li> <li>• Guldalit jietnagirjji «Pelle Njoammil»</li> <li>• Goarrut meahcceealliid vuogas ávdnasis, maidda deavdá bum-bolulluid</li> </ul> <p>Ráva: ráigga goarrunráiggiid gárvvisin vaddjon meahcceeallái ovdal go mánná goarrugoahat, vai goarrunmokta bistá</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• meahcceeallit</li> <li>• boraspire</li> <li>• ruohtá</li> <li>• simpu</li> <li>• ruoigu</li> <li>• ealga</li> <li>• boazu</li> <li>• gumpe</li> <li>• albbas</li> <li>• geatki</li> <li>• guovža</li> <li>• (+ máinnas)</li> <li>• rieban</li> <li>• (+ máinnas)</li> <li>• njoammil</li> <li>• čeavrris</li> <li>• buoidda</li> <li>• sáhpán</li> <li>• goddesáhpán</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Meahcemátki</li> <li>• Bohcco vašálaččat</li> <li>• Ealgga luohtti</li> <li>• Bás njoammil</li> <li>• Njoammil ja rieban</li> <li>• Njoammil riehu</li> <li>• Njoammila luohti</li> <li>• Njoammil</li> <li>• Garjá ja rieban</li> <li>• Riebana luohti</li> <li>• Gumppe luohti</li> <li>• Sáhpána luohti</li> <li>• Oarri luohti</li> <li>• Meahci eallit</li> <li>• Smávva guovžžažat</li> <li>• Guovža oadđá</li> <li>• Guovžža luohti</li> <li>• Biepmu dutnje attán</li> </ul> <p>Hoahkamat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ealga</li> <li>• Eallit jietnadi</li> <li>• Elliid ruovttut</li> <li>• Eallit lihkadit</li> </ul>	<p>Diida</p> <p>Jus rieban mátkkoštettiin rasttilda dan luotta man mielde leat johtimin, de addá lihku mátkkálašžii</p>	<p>Buljo, Risten. 1991. <i>Gávnilis rieban</i></p> <p>Topelius, Zacharias. 1992. <i>Sampo Sámas</i></p> <p>Gaup, Ánte Mihkkal. 1994. <i>Juffá geadgegoađis</i></p> <p>Bäckman, Kerstin. 1995. <i>Návddit</i></p> <p>Nutti, Inker Susanna. 1997. <i>Leai oktii</i>. s. 27</p> <p>Aikio-Arianaick, Inger-Mari. 2006. <i>Riebaniid bihpporgáhkut</i></p> <p>Gaup, Ánte Mihkkal. 2006. <i>Juffá fággáda stáluin</i>. Jietnagirji</p> <p>Borg, Inga. 2007. <i>Bluppe ja albbas</i></p> <p>Borg, Inga. 2007. <i>Bluppe ja guovžžačivgat</i></p> <p>Borg, Inga. 2007. <i>Bluppe mállásat</i></p> <p>Buljo, Karen Anne. 2007. <i>Pelle Njoammil</i></p> <p>Gaup, Ánte Mihkkal. 2008. <i>Juffá šaddá garján</i>. Jietnagirji</p> <p>Laiti, Heikkiarmas. 2009. <i>Eallit Sámis</i></p> <p>Gaup, Sissel. 2010. <i>Lohkanfieski dássi 2–4. Eallit</i></p> <p>Gaup, Sissel. 2010. <i>Lohkanfieski dássi 2–4. Dutki</i></p> <p>Biti, Anne Dagmar ja Kirsti Wirkola. 2011. <i>Gollevuokta</i></p> <p>Biti, Anne Dagmar ja Kirsti Wirkola. 2011. <i>Bánnogáhkku</i></p> <p>Tapiola-Länsman, Kaisa. 2013. <i>Oahpa sániid</i></p> <p>Holmberg, Veikko. 2015. <i>Duvro-guovža ja šibitdoaktára rehket</i></p> <p>Utsi, Marit Alette ja Seija Guttorm. 2018. <i>Ádji. Máinnasteapmi</i></p> <p>Olsen, Ingunn. 2018. <i>Eallit ja lottit</i></p> <p>Eide, Nina E. ja Inger Lise Belsvik. 2020. <i>Goddesáhpán</i></p> <p>Lemet-Jon Ivvár. 2020. <i>Erin</i></p> <p>Røgler, Vibeke. 2012. <i>Riebančivga</i></p> <p>Lango, Athalie ja Inka Nuorgam. 2021. <i>Elle Minná duoddaris</i></p> <p>Eira, Sára Álehtá Guttorm. <i>Meahcci ja luonddusivdnádušat. Meahcceeallit, lottit ja guolit</i></p> <p>Strask, June Sommer. <i>Luottat sániin</i></p> <p>Paltto, Kirste. 2022. <i>Gos lea Muzá?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• govvakoarttat fáddá doahpagiiguin</li> <li>• iešguđetlágan plastihkkaeallit</li> <li>• litnaeallážat (naturogfritid.no)</li> </ul>

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkammat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut
	<p><b>Lottit</b></p> <p>Ulbmil:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáid oahpásmáhttit meahcceelliide</li> <li>Ovttaskas mánná galgá dovdat hálddašandovddu fáddábargui ja dovdat gullevašvuoda mánnájovkui</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>mánáiguin ságastallat lottiid birra: makkár lea, makkár luodda, maid borrá, gos orru, mo jietnadallá. Lihkadehket ja jietnadallet dego lottit. Čuojahehket áinnas lottiid lávlagiid dahje luđiid dan botta</li> <li>Ráhkadehket lottiid ja besiid bábirávdnasiiguin, dolggiiguin, muorrabihtáiguin ja málain</li> <li>goarrut lottiid vuogas ávdnasiin, maida deavdá bumbolulluid</li> </ul> <p>Ráva: ráigga goarrunráiggiid gárvvisin vaddjon meahcceallái ovdal go mánná goarrugoahat, vai goarrunmokta bistá</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>girdá</li> <li>rámšku</li> <li>garjá</li> <li>ráhku</li> <li>skire</li> <li>čahraida</li> <li>giehka</li> <li>guhkká</li> <li>rievssat</li> <li>skeaiká</li> <li>skuolfi</li> <li>bubbásta</li> <li>buoidegaccat</li> <li>vizarda</li> <li>allat</li> <li>goaskin</li> <li>čukčá (varris)</li> <li>goahppil (njinjálás)</li> <li>njukča</li> <li>čearret</li> <li>bađuš</li> <li>dolgi</li> <li>uvja</li> <li>beassi</li> <li>mannot</li> <li>lállit</li> <li>doahkki</li> <li>moahti</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Meahccemátki</li> <li>Mun bálgáid vázzen vuovddis</li> <li>Rievssahat</li> <li>Rievssaha luohti</li> <li>Girddii uhca lottáš</li> <li>Dálve-cizáš</li> <li>Cizáža luohti</li> <li>Čearriha luohti</li> <li>Garjjá luohti</li> <li>Garjá ja rieban</li> </ul> <p>Hoahkammat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Skire</li> <li>Čieža čappa</li> </ul>	<p>Dálkemearkkat ja diiddat</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Jus giehka guhkká čáhpesvuvddiide/jieknajávriide, de einnosta čoaska, galbma geasi</li> <li>Jus skire ráhkada beasi muorragierragii, de lea goikegeassi vuordimis</li> <li>Jus skire ráhkada beasi oalle vulos muoras, de lea arvegeassi vuordimis</li> <li>Ale lihkahala dahje váldde dolggi eatnamis, amas arvigoahit</li> <li>Jus lottit čohkkájit muorrageažis, de bohtet lieggadálkkit</li> <li>Jus állahat seivot šilljui, de bohtet dálkkit</li> <li>Juohke beaivi guhkku rievssatlavkkiin</li> <li>Go vuosttaš gearddi gulat giega guhkkamin, de sáhtát juoga sávvat</li> <li>Jus giehka seaivu lahka olbmuid, de dat diehtá jápmima</li> </ul>	<p>Borg, Inga. 2007. <i>Bluppe mállásat</i> Gaup, Ante Mihkkal. 2008. <i>Juffá šaddá garján</i>. Jietnagirji Gaup, Ante Mihkkal. 2008. <i>Mearragoaskin</i>. Jietnagirji Sissel, Gaup. 2. <i>Lohkanfieski dássi-4</i>. Dutki Tapiola-Länsman, Kaisa. 2013. <i>Oahpa sániid</i> Balto, Janna Hagelin. 2014. <i>SÁMIS LOTTO – Luondu ja biras</i>. Davvi Girji Balto, Janna Hagelin. 2015. <i>Sámis – Magneahhtaplakáhtat</i> Utsi, Marit Alette. 2015. <i>Sámis – Muorat ja lieđit plakáhta</i> Utsi, Marit Alette ja Seija Guttorm. 2018. <i>Áđji. Máinnasteapmi</i> Olsen, Ingunn. 2018. <i>Eallit ja lottit</i> Lemet-Jon Jovna. 2020. <i>Erin</i> Eira, Sára Álehtá Guttorm. <i>Meahcci ja luonddusivdnádušat</i>. Meahcceallit, lottit ja guolit</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>govvakoarttat fáddá doahpagiiguin</li> <li>iešgudetlágan plastihkkalottit</li> <li>litnalottážit (<a href="http://naturogfritid.no">naturogfritid.no</a>)</li> </ul>

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkamat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut
	<p><b>Rievssatgárdun</b></p> <p>Ulbmil:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáid oahpásmahttit rievssahii</li> <li>Mánát galget beassat vásihit rievssatgárduma muhtin láhkai</li> <li>Ovttaskas mánná galgá dovdat háldašandovddu fáddábargui ja dovdat gullevašvuoda mánnájovkui</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáiguin ságastallat rievssa-ha birra: makkár lea dálvet ja bievlan, makkár luodda ja baika, maid borrá, gos orru ja mo sáht-tá dan bivdit ja sáhtá go dan borrat</li> <li>Geahččat «Rievssatgárdun» film-maža Ovttas.no neahttasiiddus</li> <li>Mánáide čuojahit rievssat luodi</li> <li>Guldalit jietnagirji «Gii suoládii rievssatčivgga biktasa?»</li> <li>Stáludáiggis ráhkadit rievssahiid, dasto goikadit ja málet</li> <li>Báhpiris čuohppat rievssahiid maidda mánát liibmejit dolggiid dahje málejit. Henget čiknjan</li> <li>Mánáiguin ráhkadit rievssatgie-laid</li> <li>Mánáiguin fitnat rievssatgárdun-mátkkis</li> <li>Gaskit rievssaha ja steiket rievssatbierrgu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rievssatgárdun</li> <li>giellaspáhčču</li> <li>gárdesa-dji (+ govva rievssatgárdun s. 19)</li> <li>suovka</li> <li>ulahat</li> <li>rievssat (+ govva luottas + rievssatgárdun s. 8)</li> <li>giella</li> <li>gárdut</li> <li>gaskit</li> <li>doahkki</li> <li>moahti</li> <li>oahppat</li> <li>lihpput</li> <li>skeaiká</li> <li>bađuš</li> <li>dolgi</li> <li>uvja</li> <li>urbi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Rievssahat</li> <li>Rievssaha luohhti</li> </ul>	<p>Dáلكemearka</p> <p>Go rievssat njávgu, de einnosta njázu ja bivvala</p>	<p>Geavat dán neahttasiiddu resursan fáddábargui:</p> <p><a href="https://ovttas.no/filbma_rievssatgardun">https://ovttas.no/filbma_rievssatgardun</a>  <a href="https://www.youtube.com/watch?v=6w-TEKVjPq6s">https://www.youtube.com/watch?v=6w-TEKVjPq6s</a></p> <p>Hætta, Sylvia V. 2006. <i>Árbevirolaš barggut mánáidgárddis. Gárdun</i>  Utsi, Marit Alette. 2006. <i>Memory – Árbevirolaš barggut mánáidgárddis</i>  Mienna, Jens Martin. 2017. <i>Gii suoládii rievssatčivgga biktasa?</i>  Mienna, Jens Martin. 2017. <i>Gii suoládii rievssatčivgga biktasa?. Jietnagirji</i>  Utsi, Marit Alette ja Seija Guttorm. 2018. <i>Ádji. Máinnasteapmi</i>  Wigelius, Juhán Niillas. 2019. <i>Rievssatgárdun</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>govvakoarttat fáddá doahpagiiguin</li> <li>ráhkát vuogas ávdnasis, omd. isoporpláhtas, rievssatgárdun-čájáhusa. Dasa dárbašat rissiid, giela, 2 gova rievssahis maid lamineret (liibme oktii ja bija oanehis rissi gaskii), sársgo dahje čálit rievssatluottaid ja laminere. Čuokko rissiid dego livčče vuovdi ja ráhkát rissiin rievssatgárddi. Čana giela, čuokko rievssaha ja rievssatluottaid pláhtii.</li> <li>litnariievssat dahje coggon rievssat</li> </ul>

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkammat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut	
	<p><b>Sámi álbmot-beaivi</b></p> <p>Ulbmil:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáid oahpásmáhttit Sámi álbmot-beaivái</li> <li>Mánáid oahpásmáhttit sámi árbevirolaš činaiide</li> <li>Mánáide fuomášuhttit báikkálaš dáhpáhusaid</li> <li>Ovttaskas mánná galgá dovdat hálddašandovddu fáddábargui ja dovdat gullevašvuoda mánnájojkui</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáidgárdi mas eai leat iešguđet gáktemállat maid sáhttet mánáide čájehit ja ságastallat gáktečinaid birra, sáhtta čieža iešguđet gáktekoaffara luoikkahit nuvttá ovttas.no neahttasiiddus.</li> <li>Goarrut dahje duddjot sámi leavvga iešguđet ávdnasiiguin</li> <li>Ivdnet dahje sárgut sámi leavvga</li> <li>Ráhkadit glássačinaid ivdnás árkkain: Bargi ovdagihitii sárgu lávu dahje beaivváža ivdnás árkkii. Sárggo mearkka gokko galgá čuohppat vai šaddá ráigi. Mánge.</li> <li>Divtte vaikke mánáid ieža čuohppat lávu/leaivvážiid, ráiggiid čuohppa bargi. Bija árkkaid laminerenárkkii ja mánat devdet sámeivnnat silkebáberbihtážiid ráiggiid sisa. Laminere ja čuohppa lávu/leaivváža máska ja činai glásaid</li> <li>Jiekŋudit jienaid sámi ivnniiguin ja činaihit šilju daiguin</li> <li>Ráhkadit gáktedohkáid hivssetbáberrullain</li> <li>Ráhkadit čuojanasaid bohccogaccain ja addamiin</li> <li>Fuom! Bargit fertejit ovdagihitii vuoššan, bassan ja bovren daidda ráiggiid</li> <li>Ávvudit Sámi álbmotbeaivvi omd. lávlumiin, biepmuin, stohkosiiguin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Sámi álbmot-beaivi</li> <li>Sámi leavvga</li> <li>Elsa Laula Renberg</li> <li>álbmot</li> <li>davvi, lulli, nuorta, oarji</li> </ul> <p>davvi-sámi gávttit:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Láhpi gákti</li> <li>Jáhkovuona gákti</li> <li>Mátta-Várjjaga gákti</li> <li>Unjárgga gákti</li> <li>Buolbmága/Deanu gákti</li> <li>Karášjoga gákti</li> <li>Guovda-geainnu gákti</li> <li>Ivgu gákti</li> <li>Návuona gákti</li> <li>Ufuohta ja Lulli-Romssa gákti</li> <li>julev-sámi gáppte</li> </ul> <p>mátta-sámi gaep-tie:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Laakesvumie ja Maaje-hjaevrie</li> <li>Snáase</li> <li>Plassje</li> </ul> <p>bihtánsámi gápp-te:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Fuoskko</li> </ul> <ul style="list-style-type: none"> <li>sámi gáhkku (+ bagadus)</li> <li>biđus (+ bagadus)</li> <li>dorskemális oktan mu-ljuin ja vuoi-vasiin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Sámi álbmot-beaivvi lávlla</li> <li>Sámi soga lávlla, 1. vear-sa</li> <li>Sámi eatnan duoddariid</li> <li>Sámi álbmot</li> <li>Sámi sohka, Sámi sohka</li> <li>Máttuid árbi</li> <li>Gea mu gávt-tis ...</li> </ul>			<p>Geavat dáid neahttasiiddu resursan fáddábargui:</p> <p><a href="https://ovttas.no">Ovttas.no</a>  <a href="https://sametinget.no/om-sametinget/nasjonal-dag-og-nasjonale-symboler/?sprak=12">https://sametinget.no/om-sametinget/nasjonal-dag-og-nasjonale-symboler/?sprak=12</a></p> <p>Haldis Balto. 1998. <i>Vulgot stoahkat!</i>  Tapiola-Länsman, Kaisa. 2013. <i>Oahpa sániid</i>  Utsi, Marit Alette ja Seija Guttorm. 2014. <i>Ádji. Sámi álbmotbeaivvi buđaldeapmi</i>  Mertins, Stephanie. 2020. <i>Boađe, searvva don ge!</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>govvakoarttat fáddá doahpagiiguin</li> <li>govvakoarttat norgga beale Sámi gáktemállin</li> <li>gáktevávvát</li> <li>suohpan/suohpanat</li> <li>čoarvvuš/čorvošat</li> </ul>

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat/luodit	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut
Giddádálvi 02–03	<b>Dálki ja luondu</b>  Ulbmil:  <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáide fuomášuhttit luonddu nup-pástuvvamiid</li> <li>Mánáid oahpásmahttit muhtin dálkkiide ja dálkemearkkaide</li> <li>Ovttaskas mánná galgá dovdat háldašandovddu fáddábargui ja dovdat gullevašvuoda mánnájovkui</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Beaivemátkkit lagasbirrasis ja oaidnit ja dokumenteret luonddunuppástuvvamiid</li> <li>Ráhkadit luonddurebusa ja diktit mánáid čoavdit rebusa</li> <li>Mánáid stoagahit dálvestoahkanláhhteránus sihke stoahkanskohteriiguin ja -biillaiguin. Ságastallat maid oidnet, maid barget ja gosa leat vuodjimin</li> <li>Lágidit dálvefáddávahkku iešguđet dálvestohkosiiguin, omd. čuoigat, čierastallat gielkkáin ja goikeduljiin, dolastallat</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>giddádálvi</li> <li>roadđi</li> <li>jalahas</li> <li>beaivvádat</li> <li>geamádat</li> <li>murku</li> <li>ritni</li> <li>ruostibuolaš</li> <li>idjabuollašat</li> <li>cuoŋu</li> <li>čalggadat/čalgat</li> <li>áidnet</li> <li>borga</li> <li>muohtti</li> <li>joavggahat</li> <li>bivval</li> <li>njáhcu</li> <li>bodneskártta</li> <li>skilži</li> <li>čuoigat</li> <li>dobádat</li> <li>čierastallat</li> <li>dolastallat</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Jagiáiggat, dálvi</li> <li>Mánáid dálvelávlla</li> <li>Muohta</li> <li>Odne muohtta</li> <li>Njáhcu</li> </ul> <p>Hoahkammat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Dálvi</li> <li>Beaivváš</li> </ul>	<p>Dálkemearkkat ja diiddat</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Jus mánu birra lea riekkis, de áigu muohttit</li> <li>Go mánnu lea dego suova siste, de muohttigohtá</li> <li>Jus mánnu ruoksá, de lea heajos dálki vuordagasas</li> <li>Láđasmánnui áigu álo buolaštit</li> <li>Nuossimánnui áigu bivaldit</li> <li>Iditroadđi buktá heajos dálkki</li> <li>Jus roadđi lea áimmus, de einnosta biekká</li> <li>Go lea eahketroadđi ja beaivváš hui ruoksat, eai ge leat beaivvášis suotnjarat, de áigu jándora maŋŋil njázudit</li> <li>Go guosttaheavdni ruohtta muohttagis, dalle áigu cuoŋudit</li> </ul> <p>25.3. Márjjá-beaivvi</p> <p>Dálkemearkkat ja diiddat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Jus Márjjábeaivvi ovdal leat bivvalis dálkkat ja njáhcu, de šaddá goavvegiđđa. Jus easka maŋŋil bivalda ja njázuda, de šaddá oanehis giđđa</li> </ul>	<p>Geavat dáid neahttasiidduid resursan fáddábargui:</p> <p><a href="https://sajus.davvi.no/manaidgardi.html">https://sajus.davvi.no/manaidgardi.html</a>  <a href="https://300xmuohta.wordpress.com/category/muohtasanit/">https://300xmuohta.wordpress.com/category/muohtasanit/</a>  <a href="https://deatnu.net/samegiella-gollegiella/sanit-muohta/">https://deatnu.net/samegiella-gollegiella/sanit-muohta/</a></p> <p>Vuolab, Kerttu. 1990. <i>Ánde ja Risten Jagi fárus</i>  Paadar-Leivo. Rauna. 1998. <i>Mo giđđa boahtá Sápmái</i>  Somby, Niillas A. 2002. <i>Skálveáddjá</i>  Gaup, Sissel. 2010. <i>Lohkanfieski dássi 2–4. Jagi áiggat</i>  Gaup, Sissel. 2010. <i>Lohkanfieski dássi 2–4. Máhte mátkkis</i>  Guttorm, Helena. 2011. <i>Čieža čáppa 3. Kaleandar</i>  Balto, Janna. 2015. <i>Sámis – Magneahttaplakahtat</i>  Utsi, Ann Kristin. 2015. <i>Jagiáiggat bardinspeallu</i>  Länsman, Irene. 2018. <i>Biret duoddaris</i>  Vallesæter, Susanne. 2018. <i>Elle ráhkada muohtaádjá</i>  Rasmussen, Roy Arild. 2021. <i>Dálvestoahkan. Láhtterátnu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>govvakoarttat fáddá doahpagiiguin</li> <li>goikeduoljit</li> </ul>

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat/luodit	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut
	<p><b>Niesteboazu</b> (gidđaniesti)</p> <p>Ulbmil:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáid fuomášuhttit mo atnit ávkki bohccobiergus</li> <li>Mánát galget beassat vásihit lahpara, sáltema/suovastuhttima ja heanguma praktihkalaš bargguid bokte</li> <li>Ovttaskas mánná galgá dovdat háldašandovddu fáddábargui ja dovdat gullevašvuoda mánnájovkui</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Niestebohcco njuovvat dahje oastit, rihttet, lahpat, sáltet, henget goikat suonjirii dahje oasi suovastuhttit</li> <li>Váldit goastebuoiddi, čalbmasa ja čalosbuiddiid ja daiguin ráhkadit goastebuoiddi (+ bagadus)</li> <li>Goastebuoiddi borrat jávreguollemállásiin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>suonjir</li> <li>niesteboazu</li> <li>rihttet</li> <li>lahpat</li> <li>čoamohas</li> <li>čoarbbealli</li> <li>erttet</li> <li>čalmmas</li> <li>leavssosbuoidi</li> <li>čalosbuoidi</li> <li>goastebuoidi</li> <li>sáltet</li> <li>goikebiergus</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Eallu</li> <li>Illu lea mielas</li> <li>Boazolávlla</li> </ul> <p>Hoahkammat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Gárdástallan</li> <li>Doggi lággá</li> </ul>	<p>Dálkemearka ja diida</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Jus bohccuid niegadat, dalle bohtet borga ja heajos dálkkit</li> <li>Njuova niestebohcco odđamánus go dalle lea olu varra, biergus lea álbmát ja čolait eai leat nu rašit</li> </ul>	<p>Buljo, Karen Marie Eira. 1997. <i>Vulgot Ingá Kárine mielde ealu lusa</i></p> <p>Utsi, Marit Alette. 2002. <i>Ruovjjit</i>. Plakáhtta Sámediggi. 2002. <i>Ruovjjit</i>. Plakáhtta Sámediggi: <i>Siskilusat ja čolait</i>. Plakáhtta</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>govvakoarttat fáddá doahpagiiguin</li> </ul>
	<p><b>Sáivačáhceguolit ja jávrebivdu</b></p> <p>Ulbmil:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáid oahpasmahttit sáivačáhceguoliide</li> <li>Mánát galget beassat vásihit jávrebivdu</li> <li>Ovttaskas mánná galgá dovdat háldašandovddu fáddábargui ja dovdat gullevašvuoda mánnájovkui</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ivnehis guollegovaid ivdnet, čuohppat ja lamineret</li> <li>Guollegovaid čálihit ja čuohppat ja lamineret</li> <li>Ráhkadit guolleakvária bábirkásas: Málet kása, liibmet geađgážiid/sádduid/suinniid, rutni ráigat kássii, ja laminerejuvvon gulliid heangut kássii</li> <li>Goarrut guliid vuogas ávdnasis, maidda deavdá bumbolulluid</li> <li>Duddjot suvjamuoraid</li> <li>Fitnat oaggunmátkkis</li> <li>Čollet, steiket ja borrat guoli</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>sáivačáhceguolit</li> <li>jávri</li> <li>rudnebovra</li> <li>rudni</li> <li>suvjamuorra</li> <li>siibma/fierbmi</li> <li>bastevuogga</li> <li>ánkor</li> <li>oaggut</li> <li>dohppe</li> <li>goddit guoli</li> <li>seakti</li> <li>oaivádat</li> <li>rávdu</li> <li>dápmot</li> <li>čuovža</li> <li>vuskkon</li> <li>hárri</li> <li>hávga</li> <li>njáhká</li> <li>čollet</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Okta guolli vuodjá</li> <li>Duottar-rávdu</li> <li>Rávdu luohiti</li> <li>Vuskona luohiti</li> </ul> <p>Hoahkammat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Guolli, guolli</li> </ul>	<p>Diiddat</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Go mánočalbmái (dalle go mánnu riegáda) ruohtasta guolli, dalle lea buorre bivdit</li> <li>Nuossimánnu ii atte guoli</li> <li>Nealgečovjjiid ii galgga bivdui vulggit, dalle ii gotte guoli</li> <li>Go guoli borat, de galgga njammat visot guolevuoja dávttiin ja čorgadin boradit, vai guollelihkku bissu</li> <li>Jus hávgga vuovvas lea álggus govddimus, de einnosta dulvegiđa</li> <li>Jus hávgga vuovvas lea gasku govddimus, de einnosta gasku geasi dulvvi</li> </ul>	<p>Utsi, Marit Alette. 2006. <i>Memory – Árbevirolaš barggut mánaidgárddis</i></p> <p>Gaup, Nils Ole. 2010. <i>Davvi mearaid ja čázadagaid guolit ja njičehasat</i></p> <p>Tapiola-Länsman, Kaisa. 2013. <i>Oahpa sániid</i></p> <p>Balto, Janna Hagelin. 2014. <i>SÁMIS LOTTO – Luondu ja biras</i></p> <p>Utsi, Marit Alette. 2015. <i>Sámis – Sáivačáhceguolit</i>. Plakáhtta</p> <p>Utsi, Ann Kristin. 2015. <i>Jagiáiggat bardinspeallu</i></p> <p>Gaup, Sissel. 2010. <i>Lohkanfieski dássi 2–4. Anne ja Ovlá</i></p> <p>Utsi, Marit Alette. 2016. <i>Sámi šillju</i>. Plakáhtta</p> <p>Utsi, Marit Alette ja Seija Guttorm. 2018. <i>Ádji. Máinnasteapmi</i></p> <p>Guttorm, Inga. 2019. <i>Jávrebivdu</i></p> <p>Eira, Sára Álehtá Guttorm. 2021. <i>Meahcci ja luonddusivdnádušat. Meahcceallit, lottit ja guolit</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>govvakoarttat fáddá doahpagiiguin</li> <li>litnaguolit (<a href="http://skittfiske.no">skittfiske.no</a>)</li> </ul>



Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat/luodit	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut	
	<p><b>Mu bearaš ja fuolkkit</b></p> <p>Ulbmil:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáid bearaščanas-tagaid nanusmahttit ja fuomášuhttit bearraša árvvu</li> <li>Mánáid oahpasmahttit fuolkevuhtii ja oahpahit muhtin fuolkevuodanamahusaid</li> <li>Ovttaskas mánná galgá dovdat hálddašandovddu fáddábargui ja dovdat gullevašvuoda mánnájovkui</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáiguin ságastallat bearraša ja fuolkevuoda birra: maid bearaš- ja fuolkenamahusaid dovdet ja geat leat sin lagamus fuolkkit? Mii lea fáttar ja leat go sis fáddarat? Mii lea gáibmi ja lea go sis gáibmi?</li> <li>Mánát tevdnejit dahje málejit dáidaga/gova iežaset bearraša miellahtuin</li> <li>Mánáiguin ráhkadit bearaš-/fuolkevuodakárttaid dahje -gihppagiid</li> <li>Ráva: Dáhttut váhnemiid buktit govaid mánáid lagamus bearašis/fulkkiin ja govaiguin ráhkadit bearaškárta/fuolkevuodakárta</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>mu bearaš ja fuolkkit</li> <li>gáibmi</li> <li>eadni/eadnebealli</li> <li>áhčči/áhčcebealli</li> <li>oabbá/oabbábealli</li> <li>viellja/vieljlabealli</li> <li>muottá</li> <li>goaski</li> <li>eanu</li> <li>siessá</li> <li>čeahci</li> <li>eahki</li> <li>vilbealli</li> <li>oarpmealli</li> <li>áhkku</li> <li>áddjá</li> <li>máttaráddjá</li> <li>máttaráhkku</li> <li>fáttar</li> <li>risteadni</li> <li>ristáhčči</li> <li>ristviellja</li> <li>ristoabbá</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Mon ja mu lagamusat</li> <li>Buorre beaivvi</li> <li>Eadni</li> <li>Fuolkevuodálávlla</li> <li>Muottá ja buoidda</li> <li>Boares goaski</li> <li>Guldal sámieatni</li> </ul>		<p>Interaktiiva applikašuvdna:</p> <p>Áhkobiemmu – Bestemors gutt, Miksapix Interactive</p> <p>Helander, Liisa. 1991. <i>Lámek</i></p> <p>Guttorm, Anna Liisa. 1996. <i>Áhkku, muital munnje</i>. s. 47 Anders O. Eira: «Bártnáš, gii borai gilvvu stáluin».</p> <p>Guttorm, Anna Liisa. 1996. <i>Áhkku, muital munnje</i>. s. 52 Niillas A. Somby: «Ruksesgahpiráš»</p> <p>Johnskareng, Berit. 2000. <i>Boađe mu mield!</i></p> <p>Biti, Anne Dagmar ja Kirsti Wirkola. 2011. <i>Ruitu mii ii háliidan heaitit duoldamis</i></p> <p>Lindgren, Astrid. 2013. <i>Mun maid háliidan vielja</i></p> <p>Tapiola-Länsman, Kaisa. 2015. <i>Oahpa sániid</i></p> <p>Aikio, Ánte ja Laura Arola. 2015. <i>Ristáhči skeanŋka</i></p> <p>Sámi lohkanguovddáš. 2019. <i>Lottospeallu – Mu vuosttaš lotto</i></p> <p>Sámi lohkanguovddáš. 2019. <i>Riibmalotto</i></p> <p>Laakso, Rita Helmi Toivosdatter. 2022. <i>Prinssaš ja goavddis</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>govvakoarttat fáddá doahpagiiguin</li> </ul>	
	<p><b>Beassážit</b></p> <p>Ulbmil:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáid oahpasmahttit beassážiidda ja mat beassášvierut Sámis leat</li> <li>Ovttaskas mánná galgá dovdat hálddašandovddu fáddábargui ja dovdat gullevašvuoda mánnájovkui</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáide lohkat beassáševangeliuma</li> <li>Ságastallat mánáiguin mat lea sámiid beassášarbevierut: girkostallan, heajat, konfirmašuvnnat, mánnáristtat, meassut (ee. heargevuodjin ja heastavuodjin)</li> <li>Ságastallat mánáiguin mat beassášvierut mánáin ja sin bearrašiin leat</li> <li>Ráhkadehket vuogas ávdnasiiiguin gávttehasaid, geavat mánáid gákte-málliid dahje daid gákte-málliid mat leat din guovllus</li> <li>Ráhkadehket govaid vuogas ávdnasiin mat čájehit sámi činaid, omd. soljju, diehpi, rohkiid jna.</li> <li>Ráhkadehket/duddjojehket beassáščinaid maiguin mánná lea bajásšaddan</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Pálbmasotna-beaivi</li> <li>Beassážit</li> <li>Messostallan</li> <li>Girkostallan</li> <li>Skilleduorastat</li> <li>Guhkesbearjadat</li> <li>Beassášlávvardat</li> <li>1. beassáš-beaivi</li> <li>2. beassáš-beaivi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ipmil lea sivdnidan buot</li> <li>Beassášmárkanat</li> <li>Lábbážan</li> </ul>	Dálkemearkkat	<ul style="list-style-type: none"> <li>Jus guhkesbearjadaga muohtta, de šaddá liegga geassi</li> <li>Jus beassášlávvardaga lea arvi dahje šlahhti ja vel suhkes albmi, de šaddet valjis eananšattut ja mearraguolit</li> </ul>	<p>Utsi, Marit Alette ja Seija Guttorm. 2014. <i>Ádji. Beassášbudaldeaipmi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>govvakoarttat fáddá doahpagiiguin</li> </ul>

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkammat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut	
Gidđa 04–05	Dálki ja luondu  Ulbmil:  <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáide fuomášuhttit luonddu nup- pástuvvamiid</li> <li>Mánáid oahpásmahttit muhtin dálkkiide ja dálkemearkkaide</li> <li>Mánáide oahpahit doapparsorterema ja dan dehálašvuoda</li> <li>Ovttaskas mánná galgá dovdat háldašandovddu fáddábargui ja dovdat gullevašvuoda mánnájovkui</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>beaivemátkkit lagasbirrasis ja oaidnit ja dokumenteret luondunuppástuvvamiid</li> <li>ráhkadit luonddurebusa ja diktit mánáid čoavdit rebusa</li> <li>snihkke mánáiguin borjjasfatna-siidfiellus</li> <li>čorget lagasbirrasa</li> <li>ráhkadit doapparsorterenstašuvnnaid main leat govat doabbariin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>gidđa</li> <li>jalahas</li> <li>beaivvádat</li> <li>šearádat</li> <li>suddon čalmmit</li> <li>idjabuollašat</li> <li>cuoŋu</li> <li>čalggadat/čalgat</li> <li>bivval</li> <li>arvi</li> <li>murku</li> <li>šlahtti</li> <li>njáhcu</li> <li>bievlá</li> <li>sievlla</li> <li>stánžžas</li> <li>soavli</li> <li>suddi</li> <li>áidnet</li> <li>borga</li> <li>muohtti</li> <li>vahca</li> <li>čáđgit</li> <li>baldu</li> <li>goahpálat</li> <li>nálget</li> <li>urbi</li> <li>rahtta</li> <li>bárbmoloddi</li> <li>guottet</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Gidđa</li> <li>Gidđa-lávlla</li> <li>Giddalávlla</li> <li>Jagiáiggit, gidđa</li> <li>Hei gidđa čappa</li> <li>Odne muohtta</li> <li>Njáhcu</li> <li>Stánži</li> <li>Čuotnjága luohti</li> <li>Hanŋá luohti</li> </ul> Hoahkan:  <ul style="list-style-type: none"> <li>Bivval</li> </ul>	Eará dálkemearkkat <ul style="list-style-type: none"> <li>Go guosttaheavdni ruohtta muohttagis, dalle áigu cuoŋudit</li> <li>Manŋil vaza buolašta</li> <li>Jus bárbmolottit bohtet árrat, de lea liehmuš gidđa ja árra geassi vuordimis</li> <li>Jus lea balvajohtin, de lea bieggá boahhtimin</li> </ul>	Geavat dáid neahttasiidduid resursan fáddábargui:  <a href="https://sajus.davvi.no/manaidgardi.html">https://sajus.davvi.no/manaidgardi.html</a> <a href="https://300xmuohta.wordpress.com/category/muohtasanit/">https://300xmuohta.wordpress.com/category/muohtasanit/</a> <a href="https://deatnu.net/samegiella-gollegiella/sanit-muohta/">https://deatnu.net/samegiella-gollegiella/sanit-muohta/</a>  Vuolab, Kerttu. 1990. <i>Ánde ja Risten jagi fárus</i> Paadar-Leivo, Rauna. 1998. <i>Mo gidđa boahhtá Sápmái</i> Somby, Niillas A. 2002. <i>Skálveáddjá</i> Gaup, Ánte Mihkkal: <i>Juffá fággáda stáluin</i> . Jietnagirji Gaup, Sissel. 2010. <i>Lohkanfieski dássi 2–4. Jagi áiggit</i> Guttorm, Helena. 2011. <i>Čieža čappa 3. Kaleandar</i> Balto, Janna. 2015. <i>Sámis – Magneahttaplakahtat</i> Utsi, Ann Kristin. 2015. <i>Jagiáiggit bardinspeallu</i> Utsi, Marit Alette ja Seija Guttorm. 2018. <i>Ádji. Máinnasteapmi</i>  <ul style="list-style-type: none"> <li>govvakoarttat fáddá doahpagiiguin</li> </ul>	
					V. 15–16 Suvvijat álget 15.4. ja bistet gitta Irjáníi 23.4		Dálkemearkkat j diiddat: <ul style="list-style-type: none"> <li>Makkár dálki goalmmát suvvi lea, bistá nu olles giđa. Jus dán golbma ija lea buolaš, de bistet buollašat 27 jándora dán rájes Dalle šaddá galbma goavvegidđa.</li> <li>Jus goalmmát suvvi ráhkada skire dahje garjá beasi muorrageahčái, de vuordá dat ollu arvviid dan geasi. Jus dahká beasi vulos, de áigu goikegeassi šaddat</li> </ul>
					22.4./23.4. Irjánbeaivi		<ul style="list-style-type: none"> <li>Irján lea vuosttaš gidđabeaivi ja Irjana dálki bistá olles giđa</li> <li>Cagán boahhtá davás.</li> <li>Dálkemearkkat j diiddat:</li> <li>Dávjá leat dál arvvit ja bivvalat, sievlla ja dipma muohta</li> <li>Jus gidđat, Irjánvahkkus 24.4., gávnnat muohttaga alde čáhpes guolgamádu, de geahča guđe guvlui dat njoammu. Jus oarjjás njoammu, de buktá galbma, čoaska jagi.</li> </ul>
					V. 18 Válborgvohku		Dán muttus leat dávjá borggat mat boazodoalus gohčoduvvojit «miesseborgat»
					1.5. Válborgbeaivi, bassebeaivi		Jus Válborgbeaivi ovdal oaidná čuotnjága, de dálvedálkkit eai bistet guhká
					3.5. Ruosmmesbeaivi		<ul style="list-style-type: none"> <li>Vuosttaš miessi šaddá, njárgaáldu sáhtta guoddit</li> <li>Beštor boahhtá davás</li> </ul> Dálkemearkkat ja diiddat: <ul style="list-style-type: none"> <li>Jus odne lea njáhcu, de šaddá árra gidđa. Jus lea čoaskkis ja buolaš, de dákkár dálkkit bistet sullii mánotbaji. Jus dál galbmá ja cuoŋuda, de šaddá guhkes ja galbma gidđa</li> </ul>
					Hellodatbeaivi		Hellodatborggat sáhttet dáid muttuid ja sáhtta buolaštit nu ahte šaddet hellodatcuoŋot
					18.5. Erkkebeaivi		<ul style="list-style-type: none"> <li>Gaskaijabeaivváš oidnogoahhtá</li> <li>Vuosttaš giehka guhkká</li> <li>Siedga njallá ja soagis golgá máihli</li> </ul> Dálkemearkkat ja diiddat: <ul style="list-style-type: none"> <li>Dávjá galbma bieggá ja borga ja vel cuoŋuda ge</li> <li>Jus Erke boahhtá dorkkain, de boahhtá Urbán báid-diin, ja nuppe láhkai</li> </ul>
					25.5. Urbán		<ul style="list-style-type: none"> <li>Dálki mii Urbánis álgá, bistá Bárdebeaivái</li> <li>Dál leat buot bárbmolottit boahhtán davás</li> </ul> Dálkemearkkat ja diiddat: <ul style="list-style-type: none"> <li>Čoaska dálki buktá liegga geasi</li> <li>Báhkka buktá čoaska geasi</li> </ul>
					31.5. Boares Erkkebeaivi		Dás manjás šaddagohtet bivvalat dálkkit

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkamat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut
	<p><b>Šibitdoallu</b></p> <p>Ulbmil:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáid oahpásmahhtit šibihiidda</li> <li>Mánát galget beassat vásihit šibihiid ja šibitdoalu</li> <li>Ovttaskas mánná galgá dovdat háldašandovddu fáddábargui ja dovdat gullevašvuoda mánnájojkui</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Fitnat šibitdoalus dearvvaheamen šibihiid ja oaidnit/oassálas-tit oasi boandda árgabeaivvis:</li> <li>Vuoncámaniid čoaggit ja daid ávkkástallat muhtin bibmui masa galget manit</li> <li>Geahččalit/veahkehit beaskideami</li> <li>Njamahit doahhtolábbá/lábbáid</li> <li>Heastta dikšut</li> <li>Heasttain vuodjit</li> <li>Jearrat boanddas gássi ja vuoššat dan dahje ráhkadit deartna (+ bagadus)</li> <li>Ságastallet ullu birra ja mo ullus ráhkada láiggi</li> <li>Káret ullu ja dasto kárejuvnon ullus duhppet vuogas dáidaga</li> <li>Ráhkadit sávzagova vuogas ávdnasis, geavat áinnas ullu (mii lea beaskiduvvon šibitdálus) ja láiggi</li> <li>Čálit šibihiin sárgosiid maid mánát ivdnejit, čuhppet ja dasto laminerejit</li> <li>Muitte álo bearráigeahččat go laminerejit, go lea báhkka mašiidna!</li> <li>Dáin govain sáhttibehtet ráhkadit omd. hengenčijaid.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>šibitdoallu</li> <li>boanda</li> <li>návet</li> <li>návehastit</li> <li>bahčit gusaid</li> <li>gássi</li> <li>tráktor</li> <li>beana</li> <li>bussá</li> <li>kaniidna</li> <li>čuoŋjá</li> <li>heasta</li> <li>dámmá</li> <li>ore</li> <li>vársá</li> <li>gussa</li> <li>burru</li> <li>vuoksá</li> <li>gálbi</li> <li>guigu</li> <li>sávza</li> <li>vierca</li> <li>láppis</li> <li>spiidni</li> <li>varisspiidni</li> <li>spinnečivga</li> <li>gáica</li> <li>gihcci</li> <li>vuonccis</li> <li>mannet</li> <li>lállit</li> <li>vuoncávarris</li> <li>vuoncáčivga</li> <li>guottet</li> <li>beaskideapmi</li> <li>ullu</li> <li>káret</li> <li>duhppet</li> <li>muhkki</li> <li>eana dutken</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Šibihat</li> <li>Ols Biera šibihat</li> <li>Lábbážan</li> <li>Áhku sávzzat</li> <li>Vierca</li> <li>Gusažan</li> <li>Gussa gálb-biin luohiti</li> <li>Bussá lávlla</li> <li>Bussá luohiti</li> <li>Riidet, riidet njolggi</li> <li>Biepmu dutnje attán</li> <li>Vielpáža luohiti</li> <li>Čuotnjága luohiti</li> </ul> <p>Hoahkan:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Doggi lággá</li> </ul>	<p>Dálkemearkkat ja diiddat</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Jus beana borra beatnatsuinniid, de lea baján boah-timin</li> <li>Jus šibihat bahkkegohtet sisa, de einnostit dálkki</li> <li>Jus návet čáhcu buolašáigge, de áigu bivaldit</li> <li>Go gusat/gálbbit geasset čuskkodit, de čoskkiida dahje dálkkáska</li> <li>Go bussá basada, de leat nuoskkes guossit boah-timin</li> <li>Go čáhpes bussá rasttilda luotta du ovddabeale, de einnosta bártti</li> <li>Jus beatnagis leat guokte sieggá (latnjasieggát), de dat šaddá viššái ja buorre boazobeana</li> </ul>	<p>Snorradóttir, Guðlaug. 1995. <i>Bárdni ja gáica</i></p> <p>Bjerke, Ingerid. 1997. <i>Vulgot Idá ja sávzzaid lusa</i></p> <p>Rustad, Kjersti Lunde. 1997. <i>Vulgot Trine, Lásse ja spiinniid lusa</i></p> <p>Rustad, Kjersti Lunde. 1997. <i>Vulgot gáiccaid lusa</i></p> <p>Dunfeld, AnneLise. 2004. <i>Dálu eallit</i></p> <p>Tatchell, Judy. 2005. <i>Unna eallážat</i></p> <p>Olsen, Ingunn. 2005. <i>Irina ja sávzzat</i></p> <p>Laiti, Heikkiarmas. 2009. <i>Eallit Sámis</i></p> <p>Gaup, Sissel. 2010. <i>Lohkanfieski dássi 2–4. Dutki</i></p> <p>Gaup, Sissel. 2010. <i>Lohkanfieski dássi 2–4. Čánne eallit</i></p> <p>Smuk, Márgget Rávdna ja Jane Juuso. 2011. <i>Heasta</i></p> <p>Biti, Anne Dagmar ja Kirsti Wirkola. 2011. <i>Bánnogáhkku</i></p> <p>Biti, Anne Dagmar ja Kirsti Wirkola. 2011. <i>Gihcci mii máhtii lohkat logi rádjái</i></p> <p>Länsman, Kaisa Tapiola. 2013. <i>Oahpa sániid</i></p> <p>Balto, Janna Hagelin. 2014. <i>SÁMIS LOTTO – Luondu ja biras</i></p> <p>Utsi, Marit Alette. 2016. <i>Sámi šillju. Plakáhtta</i></p> <p>Kuhn, Camilla. 2016. <i>Lunda riidenskuvllas</i></p> <p>Utsi, Marit Alette ja Seija Guttorm. 2018. <i>Ádji. Máinnasteapmi</i></p> <p>Balto, Haldis. <i>Návethastin idit eahket</i></p> <p>Balto, Haldis. 2019. <i>Sávzzas ullui</i></p> <p>Ehrlin, CarlJohan Forssén. 2020. <i>Tráktoraš mii nu háliidii nohkkat</i></p> <p>Persen, Heidi. 2021. <i>Ulddageadgi – Huldersteinen</i></p> <p>Boine, Liv Tone. 2021. <i>Eallit 1</i></p> <p>Paltto, Kirste. 2022. <i>Gos lea Muzá?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Govvakoarttat fáddá doahpagiiguin</li> <li>Iešgudetlágan plastihkkadahje muorrašibihat</li> <li>Duhkorastráktor</li> </ul>

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkammat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut	
Giddageassi 05–06	<b>Luondu ja dálki</b>  Ulbmil:  <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáide fuomášuhttit luonddu nup- pástuvvamiid</li> <li>Mánáid oahpásmahttit muhtin dálkkiide ja dálkemearkkaide</li> <li>Ovttaskas mánná galgá dovdat háld- dašandovddu fáddábargui ja dovdat gul- levažvuoda mánnájovkui</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Beaivemátkkit lagasbirrasis ja oaidnit ja dokumenteret luond- dunuppástuvvamiid, muitet spánnjaid váldit mielde</li> <li>Gávdnabehtet go šlubboivviid meahcis? Goivestehket láddočá- zi oktan veaháš šlubboivviiguin ja čuvvot mannema ovdáneami mánáidgárddis (muitet cubbuid luoitit fas lundui go leat šaddan cuoppun). Dahje čuvvot manne- ma ovdáneami muhtin láttogáttis jus dat gávdnoš din lagasbirrasis</li> <li>Ráhkadit luonddurebusa ja diktit mánáid čoavdit rebusa</li> <li>Gilvit muhtin ruotnasiid</li> <li>Mánáid stoagahit geassestoah- kanláhtteránus sihke stoahkans- kohteriiguin ja biillaiguin. Ságas- tallat maid oidnet, maid barget ja gosa leat vuodjimin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>giddageassi</li> <li>nállojieknja</li> <li>jalahas</li> <li>beaivvádat</li> <li>bivval</li> <li>šlahtti</li> <li>arvi</li> <li>skoaddu</li> <li>baján</li> <li>arvedávgi</li> <li>dulvi</li> <li>murren</li> <li>urbi</li> <li>rahtta</li> <li>láttu</li> <li>stánžžas</li> <li>cuoppu</li> <li>šlubboaivvit</li> <li>bealdu</li> <li>gilvit</li> <li>buđet</li> <li>rušpi</li> <li>návrraš</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Giddageassi</li> <li>Jagiáiggit, geassi</li> <li>Geassi lea ol- leme</li> <li>Šlubboaivvit</li> <li>Rihccecuop- pu</li> <li>Cubbo čivg- gažat</li> <li>Stánži</li> </ul> Hoahkan:  <ul style="list-style-type: none"> <li>Bivval</li> </ul>	Dálkemearkkat ja diida  12.6 Eskilbeaivi  Vahkku 25: Jons- sotvahkku  24.6. Mihcamár- beaivi	<ul style="list-style-type: none"> <li>Go lea suoldni, de áigu doallat buriid dálkkiid</li> <li>Smávva skoaddu doalaha buriid goalkkes dálkkiid</li> <li>Jus lea balvajohttin, de lea bieggá boahhtimin</li> <li>Go baján lahkona, de čáhpoda albmi doppe gos dál- ki lea boahhtimin</li> <li>Jus válddát cubbo gihtii ja doalat gieđas dassáži go gužžá, de dus šaddá dálkkodangiehta</li> </ul> Dálkemearkkat ja diiddat:  <ul style="list-style-type: none"> <li>Dán beaivvi lea dávjá borga, arvi dahje earálágan garradálki</li> </ul> Áigejorggáldat:  <ul style="list-style-type: none"> <li>Beaivi jorggiha fas sevdnesáiggi guvlui ja beaive- čuovga oatnugoahá gitta 21.–22.12. rádjai.</li> </ul> Dálkemearkkat ja diiddat:  <ul style="list-style-type: none"> <li>Sámiid geassi álgá</li> <li>Čuoika ihtigoahá dán rájes</li> <li>Boazu borgádišgoahá dáid muttuid ja borgáda geasi miehtá gitta čakčii</li> </ul> Dálkemearkkat ja diiddat:  <ul style="list-style-type: none"> <li>Bieggá lea dálkemearkan odne. Orješdavádat buktá erenoamáš liegga dálkkiid. Jus lea lullebiegga, de bohtet bivvalis dálkkit. Jus davvebiegga lea, de boh- tet čoaska dálkkit</li> </ul>	Geavat dáid neahttasiidduid resur- san fáddábargui:  <a href="https://sajus.davvi.no/manaidgardi.html">https://sajus.davvi.no/manaidgardi.html</a> <a href="https://300xmuohta.wordpress.com/category/muohtasanit/">https://300xmuohta.wordpress.com/cate- gory/muohtasanit/</a>  Vuolab, Kerttu. 1990. <i>Ánde ja Risten Jagi fárus</i> Nutti, Inker Susanna. 1997. <i>Leai oktii.</i> s. 52–54 Tatchell, Judy. 2005. <i>Unna eallážat</i> Gaup, Sissel. 2010. <i>Lohkanfieski dássi 2–4. Jagi áiggit</i> Guttorm, Helena. 2011. <i>Čieža čáppa 3. Ka- leandar</i> Balto, Janna. <i>Sámis – Magneahttaplakáhtat</i> Utsi, Marit Alette ja Seija Guttorm. <i>Ádji. Máinnasteapmi</i> Rasmussen, Roy Arild. 2021. <i>Dálvestoahkan.</i> Láhtterátnu Sombán Mari, Mary Ailonieida. 2021. <i>Arve- dávgeriikii</i>  <ul style="list-style-type: none"> <li>govvakoarttat fáddá doahpagii- guin</li> <li>plastihkka/duhkorascuoppu</li> <li>plastihkka/duhkorasbuđet, rušpi, návrraš</li> </ul>
	<b>Gidđalodden</b>  Ulbmil:  <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáid oah- pásmahhttit gidđalod- demii, mii lea sámiid árbevirolaš bivdivuohki</li> <li>Mánát galget beassat vási- hit gidđalod- dema muhtin láhkai</li> <li>Ovttaskas mánná galgá dovdat háld- dašandovddu fáddábargui ja dovdat gul- levažvuoda mánnájovkui</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ságastallat mii lea gidđalodden ja maid lottiid lea lohpi bivdit</li> <li>Ságastallat mii lea čilla ja masa dat geavahuvvo ja mii ávkkiid das lea</li> <li>Ráhkadehket fárrolaga čila vuo- gas báikái ja stohkket ahte dii lehpit gidđaloddemis</li> <li>Duddjot/snihkket muoras bis- suid</li> <li>Ráhkadit kiikariid vuogas ávdna- siin</li> <li>Čuohppat čáhcelottiid vuogas ávdnasis maidda mánát liibmejít dolggiid dahje málejít. Henget čikņan</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>gidđalodden</li> <li>doahkki</li> <li>moahti</li> <li>johka</li> <li>jávri</li> <li>čilla</li> <li>hávlár</li> <li>čohkkánloddi</li> <li>fihta</li> <li>goalsi</li> <li>suorsá</li> <li>skoarra</li> <li>njurgu</li> <li>snárttal</li> <li>haņņá</li> <li>čiksa</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Skoara luohiti</li> <li>Njurgo luohiti</li> <li>Haņņá luohiti</li> <li>Snárttal</li> </ul>	Dálkemearka  <ul style="list-style-type: none"> <li>Go lottit buhtistit dolggiid ja diškot čázi iežaset ala, de leat einnosteamen heajos dálkki</li> </ul>	Tatchell, Judy. 2005. <i>Unna eallážat</i> Hætta, Rolf Ánte. 2019. <i>Gidđalodden</i> Eira, Sára Álehtta Guttorm. 2021. <i>Meahcci ja luonddusivdnádušat. Meahcceallit, lottit ja guolit</i>  <ul style="list-style-type: none"> <li>govvakoarttat fáddá doahpagii- guin</li> <li>plastihkka-/muorračáhcelottit</li> <li>plastihkka-/muorrabissu</li> <li>čohkkánloddi</li> </ul>	

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkamat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut
	<p><b>Mearraguolit ja mearralottit</b></p> <p>Ulbmil:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáid oahpásmahttit mearraguolide ja mearralottiide</li> <li>Ovttaskas mánná galgá dovdat háldašandovddu fáddábargui ja dovdat gullevašvuoda mánnájovkui</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Fitnat meara bivdimin mearra-verdde mielde. Jus guolit goddojit, de daid čollet ja guollemállasa ráhkadit. Jus ii vejolaš mearra-bivdui, de guollebiillas oastit guoli</li> <li>Málestit mulju</li> <li>Čoaggit skávhlemaniid ja iskat galbma sáivačázis lea go čivgan. Jus govdu, de lea čivgan ja jus manni vuodju, de lea borahahtti. Muite: Álo guođđit unnimusat ovttá mani beassá!</li> <li>Vuoššat maniid bajožin dahje gáhkket maniiguin</li> <li>Ráhkadit bábirkássas meara: málet kássa, bodnái liibmet geađg-gážiid/sáddui/skálžžuid. Dasto ivdnet/tevdnet guliid ja lamineret dahje internehtas čálihit guliid maid lamineret ja báttiin henget guliid bábirkássamerrii.</li> <li>Ráva: sáhtibehtet maid liibmet fierbmebihtta dahje ráhkadit oanehis linnjá maid hengetbehtet kássii</li> <li>Duddjot mearraguoli vuogas ávdnasiiguin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>šeitá</li> <li>giehtaváđđu</li> <li>uštit</li> <li>dorski</li> <li>sáidi</li> <li>stáinnir</li> <li>háhká</li> <li>sallit</li> <li>makrealla</li> <li>bálddis</li> <li>guvžá</li> <li>valas</li> <li>nissu</li> <li>fális</li> <li>spierru</li> <li>doahkki</li> <li>moahti</li> <li>skávhli</li> <li>cagán</li> <li>skárfa</li> <li>mearragoaskin</li> <li>beassi</li> <li>manit</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Guollebivdu</li> <li>Golmma guoláža lávlla</li> <li>Skávlli luohiti</li> </ul> <p>Hoahkan:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Suhká hávvá</li> </ul>	<p>Dálkemearkkat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Jus skávhleohkki girdá siseatnama guvlui, de dálkkáska</li> <li>Ale lihkahala dahje váldde dolggi eatnamis, amas arvigoahtit</li> <li>Go skárffat girdet goikeeatnama badjel, de bohtet njuoska dálkkit, arvvit ja mosku</li> </ul>	<p>Geavat dán neahttasiidduid resursan fáddábargui:</p> <p><a href="http://meron.no">meron.no</a></p> <p>Guttorm, Anna Liisa. 1996. <i>Áhkku, muital munnje</i>. S. 43 Árbevirolaš: «Go mearra šattai sálttis»</p> <p>Olsen, Ingunn: 2010. <i>Irina bivdá</i></p> <p>Gaup, Nils Ole. 2010. <i>Davvi mearaid ja čázadagaid guolit ja njiččasat</i></p> <p>Gaup, Sissel. 2010. <i>Lohkanfieski dássi 2–4. Čáhci</i></p> <p>Gaup, Sissel. 2010. <i>Lohkanfieski dássi 2–4. Fállát</i></p> <p>Tapiola-Länsman, Kaisa. 2013. <i>Oahpa sániid</i></p> <p>Balto, Janna Hagelin. 2014. <i>SÁMIS LOTTO – Luondu ja biras</i></p> <p>Utsi, Marit Alette. 2015. <i>Sámis – Mearraguolit</i></p> <p>Utsi, Marit Alette. 2016. <i>Sámi šillju</i>. Plakáhtta</p> <p>Utsi, Marit Alette ja Seija Guttorm. 2018. <i>Ádji. Máinnasteapmi</i></p> <p>Utsi, Marit Alette. 2019. <i>Mearrabivdu</i></p> <p>Eira, Sára Álehtta Guttorm. 2021. <i>Meahcci ja luonddusivdnádušat. Meahcceallit, lottit ja guolit</i></p> <p>Lindahl, Lena. 2022. <i>Gáffedorski</i></p> <p>Álta Sámi Giellaguovddáš. 2022. <i>Mearrasámi biebmoeavvierut Álta guovllus. Biebmobagadusat</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>govvakoarttat fáddá doahpagiiguin</li> <li>litnaguolit (skittfiske.no)</li> </ul>

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkammat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut
	<b>Fiervá</b>  Ulbmil: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Mánáid oahpásmáhttit fiervái</li> <li>• Mánát galget beassat vásihit fiervvá ja suokkardit fiervvá sivdnádusaid</li> <li>• Ovttaskas mánná galgá dovdat háldašandovddu fáddábargui ja dovdat gullevašvuoda mánnájovkui</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Fitnat mearragáttis/fiervvás skálžžuid čoaggimin, oaidnit mat fiervvás gávdnojit ja šaddet ja mat mearralottit oidnojit ja gullojit</li> <li>• Fitnat fiervvás doabbariid ja plastihkaid čorgemin, luonddu doallat čorgadin</li> <li>• Stoahkat skálžžuiquin, šibitdoalu dahje boazodoalu</li> <li>• Gova/dáidaga ráhkadit skálžžuiquin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• fiervá</li> <li>• mearra (+ máinnas)</li> <li>• suolu</li> <li>• goalki</li> <li>• bárut</li> <li>• ulličáhci</li> <li>• ahcit</li> <li>• fierváčáhci</li> <li>• coahkut</li> <li>• šávvá</li> <li>• stuhčá</li> <li>• beassi</li> <li>• stárá</li> <li>• debbot</li> <li>• širrát</li> <li>• bossučolga</li> <li>• gazzareabbá</li> <li>• njuorju</li> <li>• gáranasruitu</li> <li>• beanaskálžu</li> <li>• bussáskálžu</li> <li>• heastaskálžu</li> <li>• burruskálžu</li> <li>• gussaskálžu</li> <li>• bohkkáskálžu</li> <li>• sávvaskálžu</li> <li>• láppesskálžu</li> <li>• spiinniskálžu</li> <li>• boazoskálžu</li> <li>• šeitá</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Skávlli luohiti</li> </ul> Hoahkan: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Suhká hávvá</li> </ul>	Dálkemearkkat <ul style="list-style-type: none"> <li>• Go mearra ahccá, de čavge biekká</li> <li>• Go mearračáhci coahku, de nohká váhčče</li> <li>• Go mearra šávvá, de bohtá ovsttán</li> </ul>	Geavat dán neahttasiidduid resursan fáddábargui: <p><a href="http://meron.no">meron.no</a></p> <p>Porsanger, Kirsten. 1998. <i>Fiervái</i>            Gælok, Samuel. 2001. <i>Bárrá</i>. 2001            Gaup, Ánte Mihkkal. 2006. <i>Juffá fágáda stáluin</i>. Jietnagirji            Gaup, Sissel. 2010. <i>Lohkanfieski dássi 2–4. Čáhci</i>            Buljo, Karen Anne. 2011. <i>Áfruvvá</i>            Tapiola-Länsman, Kaisa. 2013. <i>Oahpa sániid</i>            Balto, Janna Hagelin. 2014. <i>SÁMIS LOTTO – Luondu ja biras</i>            Elvebakk, Tone ja Janne Olsby. 2015. <i>Elle ja Ándá fearánat viervvás</i>            Utsi, Marit Alette. 2015. <i>Sámis – Mearralottit</i>. Plakáhta            Utsi, Marit Alette: <i>Sámi šillju</i>. Plakáhta            Sørly, Rita. 2020. <i>Ábiid plástihkat</i>            Eira, Sára Álehtá Guttorm. 2021. <i>Meahcci ja luonddusivdnádusat. Meahcceallit, lottit ja guolit</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• govvakoarttat fáddá doahpagiiguin</li> <li>• iešgudetlágan skálžžut maidda leat lea namahusat darvvihuvon/čállon</li> <li>• gáranasruitu</li> <li>• goikaduvvon stárá</li> </ul>

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkamat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut
	<p><b>Jávre- ja johkabivdu</b></p> <p>Ulbmil:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáide fuomáshuhttit ahte johkabivdu lea okta dain árbevirolaš bivdovugiin sápmelaččain</li> <li>Mánát galget beassat vásihit johkafanasnasmátkki</li> <li>Ovttaskas mánná galgá dovdat háldašandovddu fáddábargui ja dovdat gullevašvuoda mánnájovkui</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ságastallat mii johkabivdu lea</li> <li>Duddjot/snihkket jávrefatnasa dahje johkafatnasa</li> <li>Fitnat johkafanasnasmátkkis mas maiddá stággobivdin lea oassin</li> <li>Jus nu lihkku ahte guolli goddo, de dan čollet ja bassit dahje vuoššat</li> <li>Goarrut luosa vuogas ávdnasis, masa deavdá bumbolulluid</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>jávre- ja johkabivdu</li> <li>luossabivdi</li> <li>johkafanas</li> <li>áirrut</li> <li>gádjunliiva</li> <li>stuhčá</li> <li>čuoibmut</li> <li>sáibma/fierbmi</li> <li>nuohtun</li> <li>suohppun</li> <li>oahppat</li> <li>golgadeapmi</li> <li>stággobivdin</li> <li>bastevuogga</li> <li>dolgevuogga</li> <li>čollet</li> <li>diddi</li> <li>luosjuolgi</li> <li>luossa</li> <li>goadjin</li> <li>duovvi</li> <li>dápmot</li> <li>rávdu</li> <li>njáhká</li> <li>hávga</li> <li>hárri</li> <li>vuskkon</li> <li>čuovža</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Guollebivdu</li> <li>Suga fatnasiin</li> <li>Vuolgu sugadit</li> <li>Uhca johkafanas</li> <li>Suhká hávvá</li> <li>Vuskona</li> <li>luohti</li> <li>Rávddu luohiti</li> </ul> <p>Hoahkan:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Suhká hávvá</li> </ul>	<p>Dálkemearkkat ja diiddat</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Go mánočalbmái (dalle go mánnu riegáda) ruohtasta guolli, dalle lea buorre bivdit</li> <li>Nuossimánnu ii atte guoli</li> <li>Nealgečovjjiid ii galgga bivdui vuolgit, dalle ii gotte guoli</li> <li>Guollelihti ii galgga fatnasii váldit, go de ii goddo guolli</li> <li>Go guoli borat, de galgga njammat visot guolevuoja dávttiin ja čorgadin boradit, vai guollelihkku bissu</li> </ul>	<p>Seierstad, Inger. 2002. <i>Ii daga maidege</i></p> <p>Utsi, Marit Alette. 2006. <i>Memory – Árbevirolaš barggut mánaidgárrádis</i></p> <p>Gaup, Sissel. 2010. <i>Lohkanfieski dássi 2–4. Juffá áigu oaggut</i></p> <p>Gaup, Sissel. 2010. <i>Lohkanfieski dássi 2–4. Čáhci</i></p> <p>Gaup, Sissel. 2010. <i>Lohkanfieski dássi 2–4. Dutki</i></p> <p>Balto, Janna Hagelin. 2014. <i>SÁMIS LOTTO – Luondu ja biras</i></p> <p>Utsi, Marit Alette ja Seija Guttorm. 2018. <i>Ádji. Máinnasteapmi</i></p> <p>Holmberg, Áslat. 2019. <i>Johkabivdu</i></p> <p>Guttorm, Inga. 2019. <i>Jávrebivdu</i></p> <p>Davvi Girji. 2021. <i>Johkafanas doabaplakáhta</i></p> <p>Sara, Márjá Louise. 2021. <i>Báikenammaspealu – Čuoibmut</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>govvakoarttat fáddá doahpagiiguin</li> </ul>

Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkamat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut	
Geassi 06–08	<b>Dálki ja luondu</b>  Ulbmil:  <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáide fuomášuhttit luondu nup- pástuvamiid</li> <li>Mánáid oahpásmahttit muhtin dálkkiide ja dálkemearkkaide</li> <li>Mánáid oahpásmahttit muhtin muorraide</li> <li>Ovttaskas mánná galgá dovdat háld- dašandovddu fáddábargui ja dovdat gul- levasvuoda mánnájovkui</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Beaivemátkkit lagasbirrasis ja oaidnit ja dokumenteret luond- dunuppástuvamiid</li> <li>Ráhkadit luonddurebusa ja diktit mánáid čoavdit rebusa</li> <li>Ságastallat muorrašlájaid birra, main sajiin šaddet mat muorat ja mii ávkkiid muorain lea</li> <li>Ságastallat mii lea jaln̄nis ja soar- vi, govvakoarta veahkkin</li> <li>Lagasbirrasis fitnat govvidea- men iešguđet muoraid ja čoaggit lasttaid. Goikat lasttaid, deatte árki ja laminere. Sárggo stuorá- buš muoraid bábirrullii, divtte mánáid ivdnet ja liibmejekket lastagovažiid murrii. Čállet áin- nas juohke govvi muorrašlája</li> <li>Mánáid stoagahit geassestoah- kanláhtteránus biillaiguin. Ságas- tallat maid oidnet, maid barget ja gosa leat vuodjimin</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>geassi</li> <li>jalahas</li> <li>beaivvádat</li> <li>liehmu</li> <li>báhkka</li> <li>biegga</li> <li>arvi</li> <li>arvedávgi</li> <li>baján</li> <li>álldagas</li> <li>skoaddu</li> <li>vuovdi</li> <li>beahci</li> <li>gáhčči</li> <li>soarvi</li> <li>guossa</li> <li>skierru</li> <li>leaihi</li> <li>soahki</li> <li>lávžegihppu (+ máinnas)</li> <li>soahki ja up- mol (+ govva soagis dan bealis mas bieggá lea beassi luvven, čájeha davi)</li> <li>skáhpi</li> <li>siedga</li> <li>osttut</li> <li>báhkki</li> <li>beassi</li> <li>lanjaheapmi</li> <li>giera</li> <li>jaln̄nis</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Geasi lávlla</li> <li>Geasselávlla</li> <li>Jagi áiggit, geassi</li> <li>Geassi</li> <li>Geassebiegga</li> <li>Geasi luohti</li> <li>Lottiid geas- selávlla</li> <li>Beaivváš</li> <li>Dál arvá</li> </ul>	Dálkemearkkat ja diiddat	<ul style="list-style-type: none"> <li>Jus skábis leat olu muorjjit, de lea čuovvovaš dálvvi olu muohta</li> <li>Jus skábis leat olu muorjjit, de lea čuovvovaš dálv- vi unnán muohta, danne go skáhpi ii guotte guokte noađi (Suomas ja Ruotas)</li> <li>Jus soagis leat olu upmolat, de lea čuovvovaš dálvvi olu muohta</li> <li>Go vuovdi šuvvagohtá, de lea bieggá vuordagasas</li> <li>Čáhppes balvvat buktet arvvi</li> <li>Vilges dahje ránes balvvat buktet bajána</li> <li>Jus lea balvajohtin, de lea bieggá boahtimin</li> <li>Go baján lahkona, de čáhpođa albmi doppe gos dál- ki lea boahtimin</li> <li>Njeaidde boaldinmuoraid ođđamánus, vai šaddet bulešis muorat</li> </ul>	<p>Geavat dán neahttasiiddu resursan fáddábargui:</p> <p><a href="https://sajus.davvi.no/manaidgardi.html">https://sajus.davvi.no/manaidgardi.html</a></p> <p>Vuolab, Kerttu. 1990. <i>Ánde ja Risten jagi fárus</i></p> <p>Guttorm, Anna Liisa. 1996. <i>Áhkku, muital munnje</i>. s. 28 Karen Marie Eira Buljo: «Áhčeseani lávžegihppu»</p> <p>Guttorm, Anna Liisa. 1996. <i>Áhkku, muital munnje</i>. s. 58 Árbevirolaš : «Beaivenieida»</p> <p>Nutti, Inker Susanna. 1997. <i>Leai oktii</i> .... s. 48</p> <p>Gaup, Sissel. 2010. <i>Lohkanfieski dássi 2–4. Jagi áiggit</i></p> <p>Guttorm, Helena. 2011. <i>Čieža čáppa 3. Ka- leandar</i></p> <p>Guttorm, Elle Marit. 2011. <i>Geassi</i></p> <p>Tapiola-Länsman, Kaisa. 2013. <i>Oahpa sániid</i></p> <p>Balto, Janna Hagelin. 2014. <i>SÁMIS LOTTO – Luondu ja biras</i></p> <p>Balto, Janna. 2015. <i>Sámis – Magneahttapla- káhtat</i></p> <p>Utsi, Marit Alette. 2015. <i>Sámis – Muorat ja liedit</i>. Plakáhta</p> <p>Utsi, Ann Kristin. 2015. <i>Jagiáiggit bardin- speallu</i></p> <p>Rasmussen, Roy Arild. 2021. <i>Geassestoah- kan. Láhtterátnu</i></p> <p>Sombán Mari, Mary Ailonieida. 2022. <i>Arve- dávgeriikii</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>govvakoarttat fáddá doahpagii- guin</li> <li>lávžegihppu</li> </ul>
					2.7. Geassi álgá	Dálkemearkkat ja diiddat: <ul style="list-style-type: none"> <li>Jus odne arvá, de arvá guhitta vahkku ovddos guvlui</li> </ul>	
					20.7. Margareta- beaivi	Dálkemearkkat ja diiddat: <ul style="list-style-type: none"> <li>Otná dálki bistá muhtin vahkkuid. Jus arvá, de boh- tet arvesdálkkat, muhto eai bister guhká.</li> </ul>	
					23.7. Beatnat- beaivvit álget ja bistet 23.8. rádjai	<ul style="list-style-type: none"> <li>Beatnagat buohcagohtet ja borragohtet rásiid vai dearvvašmuvašit</li> <li>Dáid áiggiid lea liehmu ja gohčodit dan beatnat- báhkan</li> </ul> Dálkemearkkat ja diiddat: <ul style="list-style-type: none"> <li>Jus beatnatbeaivvit álget arvviin, de dat nohket fiert- tuin.</li> </ul>	
					25.7. Jagát	<ul style="list-style-type: none"> <li>Geassi lea bealis ja gaskaijabeaivváš jávká</li> </ul> Dálkemearkkat ja diiddat: <ul style="list-style-type: none"> <li>Dálki mii odne lea, bistá Bárdebeaivái (24.8.)</li> <li>Guolli bánehuvvá, ii ge dohppe šat vuokka</li> <li>Giehka ii guhka šat, dat boakčána luopmániidda</li> </ul>	
					27.7. Nagirbeaivi	Dálkemearkkat ja diiddat: <ul style="list-style-type: none"> <li>Dakkár dálki go odne lea, bistá čieža vahkku dahje jo Bárdebeaivái (24.8.)</li> </ul>	
					29.7. Olssotbeaivi	<ul style="list-style-type: none"> <li>Čakčageassi álgá</li> <li>Dál gerpmođišgohtet ijat</li> <li>Násttit oidnojit juo almmis</li> </ul>	
					10.8. Lávrebeaivi	<ul style="list-style-type: none"> <li>Dán ija lea bahá luopmániid ja buđetskálaid galbmit.</li> <li>Buolašijat álget</li> <li>Veaigugohtá</li> </ul> Dálkemearkkat ja diiddat: <ul style="list-style-type: none"> <li>Daddjo ahte ii galmme ovdal ruovdeijaid (27.8.), nappo doallá bivvaliid ja šaddá finna čakča</li> </ul>	
					23.8. go beatnat- beaivvit nohket	Jus dán beaivvi arvá, de arvá olles njeallje vahkku	



Jagiáigi	Fáddá	Doaimmat ja stohkosat	Doahpagat	Lávlagat, luodit ja hoahkamat	Mearkabeaivvit, dálkemearkkat ja diiddat	Pedagogalaš veahkkeneavvut	
	<p><b>Rásit ja liedit</b></p> <p>Ulbmil:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáid oahpásmahttit rásiide ja liidiide mat šaddet min lagasguovllus</li> <li>Ovttaskas mánná galgá dovdat hálddašandovddu fáddábargui ja dovdat gullevašvuoda mánnájojkui</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ságastallat mat rásesslájat min lagasbirrasis leat ja maid rásiid dovdet mánát. Maid sáhttit ráhkadit rásiin ja liidiin?</li> <li>Lagasbirrasis fitnat horpmáid, uvlorásiid, fiskesrásiid, biellorásiid, báhpáčekporašaid ja biehtárrásiid čoaggimin, daid goikadit ja liibmet árkii, čállit namaid ja iešvuodaid ja lamineret</li> <li>Horbmalidiid čoaggit ja horbmásávttá ráhkadit (+ bagadus)</li> <li>Čoaggit njuovvelávkkiiid, cáhpat ja galmmihit. Geavahit daid urttasin go borrhabetet guollemállása</li> <li>Čoaggit njuovvelávkkiiid ja das ráhkadit lánkevuojas</li> <li>Siedggaid čuollat ja daid lanjahit, vai lea ostu go sistti ráhkada</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>rásit ja liedit</li> <li>liiddot</li> <li>horbmá</li> <li>uvlorási</li> <li>fiskesrássi</li> <li>biellorási</li> <li>báhpáčekporaš</li> <li>biehtárrási</li> <li>njuovvelávki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Liedit</li> </ul>		<p>Gaup, Elisabeth Utsi. 1989. <i>Suga suga su Nutti</i>, Inker Susanna. 1997. <i>Leai oktii ....</i> s. 37</p> <p>Olsen, Ingunn. 2011. <i>Šattut</i></p> <p>Tapiola-Länsman, Kaisa. 2013. <i>Oahpa sániid</i></p> <p>Balto, Janna Hagelin. 2014. <i>SÁMIS LOTTO – Luondu ja biras</i></p> <p>Utsi, Marit Alette. 2015. <i>Sámis – Liedit plakáhta</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>govvakoarttat fáddá doahpagiiguin</li> <li>goikaduvvon ja laminerejuvvon rásit ja liedit</li> </ul>	
	<p><b>Divrrit</b></p> <p>Ulbmil:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Mánáid oahpásmahttit divrriide ja daid imaštallat</li> <li>Ovttaskas mánná galgá dovdat hálddašandovddu fáddábargui ja dovdat gullevašvuoda mánnájojkui</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Čoaggit divrriid glása sisa ja stuorrudanglásain daid didoštit</li> <li>Áicat ja imaštallat gotkkabeasi</li> <li>Tevdnet bargogotkkaid, “varrásiid” ja dronnegiid</li> <li>Ráhkadehket rissiiiguin ja ovssiiiguin gotkkabeasi</li> <li>Čuohppat, liibmet, ivdnet ja málet divrriid omd. bábirlihtiin, hivssetbábirrullain, guoros mannepáhkain</li> <li>Ráhkadit beaivelottiid málejuvvon gieđain, deaddilit gieđaid buhtes árkii</li> <li>Ráhkadit heavnnisáimma vuogas ávdnasiin, omd. guđain rissiin ja láiggiin</li> <li>Ráhkadit vieksábeasi bábermasjeseaguhusain (muorráliibma d. tapehtáliibma, čáhci ja áviissat). Go lea goikan, de málet</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>divrrit</li> <li>čuoika (+ jonsotbeaivái boadán vaikke guovtte soabbái, jus ovdal in leačča joavdan)</li> <li>muogir</li> <li>čuru</li> <li>uvhlu</li> <li>vievssis</li> <li>vieksábeassi</li> <li>skážas</li> <li>beaiveloddi</li> <li>heavdni</li> <li>heavnnisáibma</li> <li>bargogotka, varis ja dronet</li> <li>gotkabovdna (+ govva dan bealis mas gotkabeassi lea oidnosis, čájeha luli/mátti)</li> <li>ruovdegobbá</li> <li>dielkogobbá</li> <li>riifu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Meahccemátki</li> <li>Divrrit</li> <li>Heavdni</li> <li>Gaskasa birra</li> <li>Beaivelottáš</li> <li>Čuoikkat</li> <li>Beaivelotti luohti</li> <li>Dielkogobbá luohti</li> <li>Riiffu luohti</li> <li>Moai riiffuin</li> <li>Biepmu dutnje attán</li> </ul> <p>Hoahkamat:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Riifu, riifu</li> </ul>	Dálkemearkkat	<ul style="list-style-type: none"> <li>Jus uvhlu girdá árrageasi, de vuordá liegga geasi</li> <li>Jus uvhlu dahje vievssis girdá stohpui, de lea dálki dahje čoaskkis boahtimis</li> <li>Jus heavnni gottát, de arvigoahtá</li> <li>Jus čuika árrat, gohčoduvvon jieknáčuoiikkat, de ii leat geassi bistimin guhká</li> </ul>	<p>Nutti, Inker Susanna. 1997. <i>Leai oktii ....</i> s. 28</p> <p>Nutti, Inker Susanna. 1997. <i>Leai oktii ....</i> s. 32</p> <p>Lindbach, Harald O. 1999. <i>Beagabeaga ja Biera</i></p> <p>Gaup, Sissel. 2010. <i>Lohkanfieski dássi 2–4. Dutki</i></p> <p>Tapiola-Länsman, Kaisa. 2014. <i>Oahpa sániid</i></p> <p>Hivand, Aino. 2014. <i>Atrata</i></p> <p>Balto, Janna Hagelin. 2014. <i>SÁMIS LOTTO – Luondu ja biras</i></p> <p>Utsi, Marit Alette. 2015. <i>Sámis – Divrrit ja heavnnit plakáhta</i></p> <p>Utsi, Marit Alette ja Seija Guttorm. 2018. <i>Ádji. Máinnasteapmi</i></p> <p>Lemet-Jon Jovvna. 2020. <i>Erin</i></p> <p>Suogir, Kirsti-Synnøve. 2022. <i>Buorre idja, Sunnás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>govvakoarttat fáddá doahpagiiguin</li> <li>iešguđetlágan plastihkka-/muorradivrrit</li> </ul>

# Kopioriginálat

## Lávlagat ja luodit

### Čakčageassi

- **Persen, Iditlávlla** (Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor. 2010. Lávllagirji veahkkegielain. Čállidlagádus)
- **Min unna eloš**

(Namma) lea dás  
Ja (namma) lea dás  
Ja mii leat nu ilus go (namma) lea dás  
Min elošis lea (namma) odne maid  
Ja (namma) lea dás, dat lea buorre  
Hipp hurra!

Šuoknja: Navnesangen (Vår lille flokk). Sámás: Guovddáš mánáidgárdi, Áltá

- **Boine, Mu** ustit (Liv Tone. 2008. Šuoŋaid šaldi. Davvi Girji)

Doaškko giedaidat ja leage ilolaš  
Doaškko giedaidat ja leage ilolaš,  
doaškko giedaidat ja leage ilolaš!  
Illudahte iežat olbmuid, ustibiid,  
geat dus nu beroštit vel.  
Doaškko giedaidat ja leage ilolaš!

Seave čuvddiidat ja leage ilolaš,  
seave čuvddiidat ja leage ilolaš  
Illodahte iežat olbmuid, ustibiid,  
geat dus nu beroštit vel.  
Seave čuvddiidat ja leage ilolaš!

Njávkká muođuidat ja leage ilolaš  
Njávkká muođuidat ja leage ilolaš  
Illudahte iežat olbmuid, ustibiid,  
geat dus nu beroštit vel.  
Njávkká muođuidat ja leage ilolaš!

Steamppo julggiidat ja leage ilolaš  
steamppo julggiidat ja leage ilolaš  
Illudahte iežat olbmuid, ustibiid,  
geat dus nu beroštit vel.  
Steamppo julggiidat ja leage ilolaš!

Daja bures, bures ustibiiddát dál  
daja bures, bures ustibiiddát dál  
Illudahte iežat olbmuid, ustibiid,  
geat dus nu beroštit vel.  
Buorrestahte iežat ustibat dál!

Heivehan, Stina Gaup-Westerlund: Lávllungirji. 1987.. 2023. Sára Álehtta Guttorm Eira,

- **Persen, Leat go buorre** mielas (Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor. 2010. Lávllagirji veahkkegielain. Čállidlagádus)

Juogadit  
Son gii juogada  
son gii juogada  
Illudahtta nuppi

Don juogadat muinna  
mun juogadan duinna

Son gii juogada  
son gii juogada  
Illudahtta nuppi

Čállán: Áshild Joks Andresen, 2019. Šuoknja: Guovža oadđá

Mánáidgárddis lea nu hearvá  
Mánáidgárddis mis lea nu de hearvá fal.  
Go mii skihpáriiguin deaivvadit fas dál.  
Dáppe stoahkat, lávlut, dánsut, hilbošat ja suohtastallat.  
Dáppe mánáidgárddis mis nu somá lea  
2x Hei-o-lo-le-lole-lole-lo-le-lo-le-lo  
2x Hei-o-lo-le-lole-lole-lole  
Hei-o-lo-le-lole-lole-lo-le-lole-lo!

Šuoknja: Vil du ha min gamle sykkel når jeg dør? Sámás: Tina Øwre ja Nils Åge Joks

- Johnskareng, Buorre beavvi (Berit. 2000. Boade mu mielde Davvi Girji)
- Persen, Vahkubeaivvit 1 (Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor. 2010. Lávllagirji veahkkegielain.)
- Persen, Vahkubeaivvit 2 (Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor. 2010. Lávllagirji veahkkegielain. Čállidlagádus)
- Rámit hearrá, beaivi, mánnu (Stina Gaup-Westerlund: Lávllagirji. 1977)

- Vuoi man eallin lea somá Stina Gaup-Westerlund: Lávllungirji. 1987)
- Persen, Gánddat ja nieiddat (Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor. 2010. Lávllagirji veahkkegielain. Čállidlagádus)
- Solbakken, Geasi luohi (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 2003. Lávlagat ja luodit Davvi Girji)
- Solbakken, Beavelotti luohi (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 2003. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji)

### Jagiáiggit, čakča

Čakča lea suohtas, čakča lea suohtas  
Dalle lea olgun seavdnjat.  
Ruški ja čoaskkis, bihci vel sáhtta  
Olgun čiehkástallat

Heivehan, Lávllagirji. Stina Gaup-Westerlund, 1977.. 2022. Sára Álehtta Guttorm Eira,

- Solbakken, Čakča-lávlla (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 1995. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji)
- Boina, Muorjemeahcci (Liv Tone. 2008. Šuoŋaid šaldi. Davvi Girji)
- Boina, Beavváš (Liv Tone. 2008. Šuoŋaid šaldi. Davvi Girji)
- Solbakken, Dál arvá (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 1995. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji)
- Boina, Stánži (Liv Tone. 2008. Šuoŋaid šaldi. Davvi Girji)
- Solbakken, Eallu (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 1995. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji)
- Gaup, Eallu lea dál gárddis (Elisabeth Utsi. 1989. Suga suga su. DAT.)
- Gaup, Illu lea mielas (Elisabeth Utsi. 1989. Suga suga su. DAT)
- Solbakken, Boazolávlla (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 1995. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji.)
- Pirttijärvi, Biepmu dutnje attán (Ulla. 1996. Honkon dohkká.)
- Johnskareng, Muzetčuoivvat (Berit. 2000. Boade mu mielde! Davvi Girji.)
- Solbakken, Miesi lávlla (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 1995. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji.)
- Miesi luohi (Ánte Mihkkal Gaup)
- Boina, Málestanlávlla (Liv Tone. 2008. Šuoŋaid šaldi. Davvi Girji)
- Johnskareng, Dolla (Astrid. 2012. Suoivanat. Davvi Girji)

## • Ealgabivdui

Ealgabivdui dál mii áigut vuolgit sarváid, ronuid, misiid bivdit mii Beassat vuoššat ja vel bánnos steiket vuoi man njálgga biebmu mis de lea

Ealgabivdui, 1977, Ánte Mihkkal Gaup

Meahcis bivdit, beana mis vel fárus bissu, giikar falahagas vel Beassat vuoššat ja vel bánnos steiket vuoi man njálgga biebmu mis de lea

Ealgabivdui, 1977, Ánte Mihkkal Gaup

Čállán: Anna Helene Eira Persen, 2022. Šuokŋa: Gil-gal

- Ealgga luoh**ti (Ánte Mihkkal Gaup)

### Čakča

- Solbakken, Muohtačalmmit gahčadit (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 1995. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji.)
- Idja boah
tá Stina Gaup-Westerlund: Lávllagirji. 1977)
- Muitte šledg**gona

Muohtačalmmit gahčadit, 1995, Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid

Go seavdnjadin leat olggos, de muite šledggon.
Ja jus dus ii leat šledggon, de berret háhkat dan.
Go šledggon čuovgá čuovgá, de oidnot buohkaide.
Oadjebassan sáhtát, vel olgun stoagadit.

Muohtačalmmit gahčadit, 1995, Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid

Šuokŋa: Min hatt den har tre kanter. Čállán: Sára Álehttá Guttorm Eira

- Persen, Šledggon lávlla (Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor. 2010. Lávllagirji veahkkegielain. Čálliidlágádus)
- Persen, Rastá geainnu áiggun (Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor. 2010. Lávllagirji veahkkegielain. Čálliidlágádus)
- Okta, okta, null**a

Rastá geainnu áiggun, 2010, Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor

Jus dál buollá ringes dálán veahki
1 1 0 nummirii!

Rastá geainnu áiggun, 2010, Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor

Jus don buohccát dahje earáid gávnnat hirbmat buohccin dahje bártahuvvan Dalle ringe dálánaga deike
1 1 2 nummirii!

Rastá geainnu áiggun, 2010, Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor

Jus don diedát suollagiid ja eará bahádahkkiid, ringes dálán deike
1 1 3 nummirii vel ja de bohtet politiijat gal!

Nummirat leat buollinčáskadeaddjái

politiijaid ja vel doaktárii

Dát lea lávlla maid lea buorre máhttit

jus don goasse veahki dárbbášat!

heiveheapmi, Teaksta ja. 2020. Tina Øwre ja Sára Álehttá Guttorm Eira,. Šuokŋa: Gil-gal

heiveheapmi, Teaksta ja. 2020. Tina Øwre ja Sára Álehttá Guttorm Eira,. Šuokŋa: Gil-gal

heiveheapmi, Teaksta ja. 2020. Tina Øwre ja Sára Álehttá Guttorm Eira,. Šuokŋa: Gil-gal

heiveheapmi, Teaksta ja. 2020. Tina Øwre ja Sára Álehttá Guttorm Eira,. Šuokŋa: Gil-gal

- Johnskareng, Buorre beaivvi (Berit. 2000. Boađe mu mielde! Davvi Girji)
- Jus don galg
gat eallit (Stina Gaup-Westerlund: Lávllungirji. Davvi Girji 1987)
- Persen, Čalbmi čalbmi (Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor. 2010. Lávllagirji veahkkegielain. Čálliidlágádus)
- Bealgi, bealgi gos don leat? (Sámi lohanguovddáš, 2021)
- Suorpmat (Lávllagirji. Sámi oahpahusráđđi ja Girko- ja oahpahu
sdepartemeanta, 1982)
- Mu suorpmat (Stina Gaup-Westerlund: Lávllungirji. Davvi Girji 1987)
- Mu gorut (Stina Gaup-Westerlund: Lávllungirji. Davvi Girji 1987)
- Solbakken, Áddestaddi (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 1995. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji.)
- Persen, Áhčči ja eadni (Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor. 2010. Lávllagirji veahkkegielain. Čálliidlágádus)
- Pirttijärvi, Stállodánsa (Ulla. 1996. Hoŋkoŋ dohk
ká.)
- Sámi nieiddáš (Stina Gaup-Westerlund: Lávllungirji. Davvi Girji 1987)
- Dát lea sámieana munnje (Stina Gaup-Westerlund: Lávllungirji. Davvi Girji 1987)

### Skábma

- Muohta (Stina Gaup-Westerlund: Lávllungirji. Davvi Girji 1987)
- Odne muoht
tá (Stina Gaup-Westerlund: Lávllungirji. Davvi Girji 1987)
- Boine, Gomuvuohta (Liv Tone. 2008. Šuoŋaid šaldi. Davvi Girji)
- Gaup, Seave seave násttá
žan (Elisabeth Utsi. 1989. Suga suga su. DAT)
- Násttiid luoh
ti (Ánte Mihkkal Gaup)
- Guovssahasa luoh
ti (Ánte Mihkkal Gaup)
- Boine, Mánnoáddj
á (Liv Tone. 2008. Šuoŋaid šaldi. Davvi Girji)
- Solbakken, Rávddu luoh
ti (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 2003. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji)
- Solbakken, Vuskona luoh
ti (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 2003. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji)
- Persen, Adveanta (Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor. 2010. Lávllagirji veahkkegielain. Čálliidlágádus)
- Láibumin (Gáldu ii dihtosis)
- Gaup, Vuordit juovlaruohta (Elisabeth Utsi. 1989. Suga suga su. DAT)
- Gaup, Hávski lea eanan (Elisabeth Utsi. 1989. Suga suga su. DAT)
- Gaup, Mon ilus juovlaruohta lean (Elisabeth Utsi. 1989. Suga suga su. DAT)
- Persen, Sánta Lucia (Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor. 2010. Lávllagirji veahkkegielain. Čálliidlágádus)

### Dálvi

- Johnskareng, Ođđajahki (Berit. 2000. Boađe mu mielde! Davvi Girji.)
- Jagiáiggit, dálvi (Stina Gaup-Westerlund: Lávllagirji. Davvi Girji 1977)
- Mánáid dálvelávlla (Sámi oahpahusráđđi ja Girko- ja oahpahu
sdepartemeanta 1982)
- Solbakken, Dálvvi luoh
ti (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 2003. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji)
- Persen, Beaivvášlávlla (Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor. 2010. Lávllagirji veahkkegielain. Čálliidlágádus)
- Boine, Meahccemát
ki (Liv Tone. 2008. Šuoŋaid šaldi. Davvi Girji)
- Bohcco vašálačč
at (Stina Gaup-Westerlund: Lávllagirji. Davvi Girji 1977)
- Boine, Bás njoammil (Liv Tone. 2008. Šuoŋaid šaldi. Davvi Girji)
- Solbakken, Njoammil ja rieban (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 1995. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji))
- Njoammil riehpu (Stina Gaup-Westerlund: Lávllagirji. Davvi Girji 1977)
- Njoammila luoh
ti (Berit Alette Mienna)
- Garjá ja rieban (Stina Gaup-Westerlund: Lávllagirji. Davvi Girji 1977)
- Solbakken, Riebana luoh
ti (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 2003. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji)
- Solbakken, Gumppe luoh
ti (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 2003. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji)
- Solbakken, Sáhpána luoh
ti (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 2003. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji)
- Buljo, Oarri luoh
ti (Karen Anne. 2006. Ábifruvvá. Idut.)
- Gaup, Meahci eallit (Elisabeth Utsi. 1989. Suga suga su. DAT)
- Solbakken, Smávva guovžž
ažat (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 1995. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji))
- Persen, Guovža oad
dá (Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor. 2010. Lávllagirji veahkkegielain. Čálliidlágádus)
- Guovžža luoh
ti (Per Henriksen Hætta)
- Mun bálgáid vázzen vuovddis (Sámi oahpahusráđđi ja Girko- ja oahpahu
sdepartemeanta, 1982)
- Solbakken, Gird
dii uhca lottáš (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 1995. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji)
- Solbakken, Dálve-ciz
áš (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 1995. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji)
- Solbakken, Ciz
áža luohti (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 2003. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji)
- Solbakken, Čearriha luoh
ti (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 2003. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji)
- Garjjá luoh
ti (Per Henriksen Hætta)
- Vuolab, Rievssahat (Kerttu. 1990. Ánde ja Risten Jagi fárus. Davvi Girji.)
- Rievssat luoh
tti (Ánde Somby)
- Boine, Sámi álbmotbeaivvi lávlla (Liv Tone. 2008. Šuoŋaid šaldi. Davvi Girji)
- Sámi soga lávlla, 1. ja 6. vearsa (Sámi oahpahusráđđi ja Girko- ja oahpahu
sdepartemeanta, 1982)
- 100. Sámi eatnan duoddariid (Nils-Aslak «Áillohaš» Valkeapää, 1996)
- Sámi álbmot (Bonggu Ánte / Anders P. Bongo, 2007)

- Solbakken, Sámi sohka, Sámi sohka (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 1995. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji)
- Máttuid árbi (Ole Máhtte Hætta Gaup, 2014)
- Solbakken, Gea mu gávttis... (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 1995. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji)

## Gidđadálvi

- Boine, Njáhu (Liv Tone. 2008. Šuoŋaid šaldi. Davvi Girji)
- Okta guolli vuodjá (Lávllagirji veahkkegielain. Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor Persen, 2010)
- Duottar-rávdu (Sámi oahpahusráđđi ja Girko- ja oahpahusdepartemeanta, 1982)
- Mon ja mu lagamusat (Lávllagirji. Stina Gaup-Westerlund, 1977)
- Eadni (Lávllagirji. Stina Gaup-Westerlund, 1977)
- Heatta, Fuolkelávlla (Issát Sámmol. 2000. Lávllu, juoigga, čáli. Davvi Girji)
- Boine, Muottá ja buoidda (Liv Tone. 2008. Šuoŋaid šaldi. Davvi Girji)
- Solbakken, Boares goaski (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 1995. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji.)
- Guldal sámieatni (Stina Gaup-Westerlund: Lávllungirji. 1987)
- Persen, Ipmil lea sivdnidan buot (Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor. 2010. Lávllagirji veahkkegielain. ČálliidLágádus)
- Beassásmárkaniid (Bonggu Ánte / Anders P. Bongo, 2005)

## Gidđa

- Solbakken, Gidđa-lávlla (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 1995. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji.)
- Jagiáiggat, gidđa (Stina Gaup-Westerlund: Lávllagirji. 1987)
- Solbakken, Hei čáppa gidđa (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 1995. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji)
- Boine, Šibihat (Liv Tone. 2008. Šuoŋaid šaldi. Davvi Girji)
- Gaup, Ols Biera šibihat (Elisabeth Utsi. 1989. Suga suga su. DAT)
- Persen, Lábbážan (Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor. 2010. Lávllagirji veahkkegielain. ČálliidLágádus)

- Persen, Áhku sávzzat (Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor. 2010. Lávllagirji veahkkegielain. ČálliidLágádus)
- Solbakken, Vierca (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 1995. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji.)
- Persen, Gusažan (Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor. 2010. Lávllagirji veahkkegielain. ČálliidLágádus)
- Buljo, Gussa gálbbiin luohiti (Karen Anne. 2006. «Ábifruvvá». Idut)
- Persen, Bussá lávlla (Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor. 2010. Lávllagirji veahkkegielain. ČálliidLágádus)
- Bussá luohiti (Johan Andersen)
- Riidet, riidet njolggi (Lávllagirji. Sámi oahpahusráđđi ja Girko- ja oahpahusdepartemeanta, 1982)
- dohkká, Biepmu dutnje attán (Honkon. 1996. Ulla Pirttijärvi,)
- Solbakken, Vielpáza luohiti (CHaldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 1995. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji)

## Gidđageassi

- Gidđageassi (Lávlagat ja luodit. Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid Solbakken, 1995.)
- **Jagiáiggat, geassi**

Geassi lea buoremus, geassi lea buoremus dalle lea olgun liehmu.  
Dalle mun viegan álás julggiin ja jávrriid, jogaid oakkun

Heivehan, Lávllagirji: Stina Gaup-Westerlund, 1977.. 2022. Sára Álehtá Guttorm Eira,

- Geassi lea olleme (Stina Gaup-Westerlund: Lávllungirji. 1987)
- Persen, Šlubboavvit (Anne Dagmar Biti Mikalsen, Kirsten Wirkola, Tor. 2010. Lávllagirji veahkkegielain. ČálliidLágádus)
- Boine, Rihccecuoppu (Liv Tone. 2008. Šuoŋaid šaldi. Davvi Girji)
- Cubbo čivggažat (Stina Gaup-Westerlund: Lávllungirji. 1987)
- Solbakken, Skoara luohiti (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 2003. «Lávlagat ja luodit». Davvi Girji)

- Solbakken, Njurgo luohiti (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 2003. «Lávlagat ja luodit». Davvi Girji)
- Solbakken, Čuotnjága luohiti (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 2003. «Lávlagat ja luodit». Davvi Girji)
- Haŋná luohiti (Per Henriksen Hætta)
- Aikio, Snárttal (Tiina. 2007. «Ále mana»)
- Boine, Guollebivdu (Liv Tone. 2008. Šuoŋaid šaldi. Davvi Girji)
- Solbakken, Golmma guoláza lávlla (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 2003. «Lávlagat ja luodit». Davvi Girji)
- Skávlli luohiti (Johan Andersen)
- Solbakken, Suga fatnasiin (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 2003. «Lávlagat ja luodit». Davvi Girji)
- Solbakken, Vuolgu sugadit (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 2003. «Lávlagat ja luodit». Davvi Girji)
- Pirttijärvi, Uhca johkafanas (Ulla. 1996. Honkon dohkká. DAT)

## Geassi

- Solbakken, Geasselávlla (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 2003. «Lávlagat ja luodit». Davvi Girji)
- Geassi (Stina Gaup-Westerlund: Lávllungirji. 1987)
- Geassebiegga (Lávllagirji. Stina Gaup-Westerlund, 1977)
- Lottiid geasselávlla (Lávllagirji. Sámi oahpahusráđđi ja Girko- ja oahpahusdepartemeanta, 1982)
- Boine, Lieđit (Liv Tone. 2008. Šuoŋaid šaldi. Davvi Girji)
- Gaup, Divrrit (Elisabeth Utsi. 1989. Suga suga su. DAT)
- Buljo, Riifu luohiti (Karen Anne. 2006. «Ábifruvvá». Idut.)
- Buljo, Moai riiffuin (Karen Anne. 2006. «Ábifruvvá». Idut.)
- Heavdni (Lávllungirji. Stina Gaup-Westerlund, 1987)
- Gaskasa birra (Lávllagirji. Sámi oahpahusráđđi ja Girko- ja oahpahusdepartemeanta, 1982)
- Boine, Beavelottáš (Liv Tone. 2008. Šuoŋaid šaldi. Davvi Girji)
- Čuoikkat (Simon Issát Marainen)
- Solbakken, Beavelotti luohiti (Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 2003. «Lávlagat ja luodit». Davvi Girji)
- Buljo, Dielkogobbá luohiti (Karen Anne. 2006. «Ábifruvvá». Idut.)

# Kopioriginálat

## Hoahkamat

### Ánin Dánin

Ánin dánin táhpán siun  
Ulun dulun heargi loahppa  
Ginna galka borta snorri

(Karášjoga vuohki)

Kerttu Vuolab.: Ánde ja Risten Jagi fárus. Davvi Girji 1990

### Vahkkobeavvit

Mánnodat lea vuosttaš árga  
iluin njuike ođđa vahkkui  
Disdat siivvožit nu njáhká  
dego boares Mihkkal máhka  
Gaskavahkku seavvá gieđain  
doppe gasku eará beivviid  
Duorastat dat duoppil dáppil  
dollestallá duollet dále  
Bearjadat lea moktabeavi  
civká dego loddi  
Lávvordat nu jaskkodahtta  
oadeštuvvá, vuoiŋŋasta  
Sotnabeavi, čignás beavi  
alit gáma, rukses gahpir

Sokki, Risten. 2022. Searaid Fearánat. Davvi Girji

### Muorjjit

Čáhppesmuorjjáš, čáhppesmuorjjáš gos don čáhppát?  
Jonáš, jonáš gos don ruoksát?  
Luopmánaš, luopmánaš gos don roaddát ruoksadin?  
Sarridaš, sarridaš gos don alihasttát alidin?  
Vádohaš, vádohaš gos don sáhppát?

Sára Álehtta Guttorm Eira, 2023

### Doggi lággá

doggi doggi  
lággá lággá  
doggi lággá  
lággá doggi  
lággá doggi  
doggi doggi  
lággá lággá  
doggi doggi  
lággá lággá  
leavssus leavssus  
gahparus

maŋnebuoidi maŋnebuoidi  
maŋnebuoidi maŋnebuoidi  
maŋnebuoidi

leavssus leavssus leavssus

čeaksa čeaksa čeaksa  
čalmmas čalmmas čalmmas  
čeaksa čalmmas  
čeaksa čalmmas

gahparus gahparus gahparus  
doggi doggi  
lággá lággá

sáhpposat sáhpposat sáhpposat  
sáhppo sáhppo sáhpposat  
sáh sáh sáhpposat sáhpposat

maŋnebuoidi maŋnebuoidi maŋnebuoidi

doggi lággá  
lággá doggi  
leavssus leavssus  
gahparus gahparus

Eira, Inga Ravna. 2020. Gáhttára idit. Davvi Girji

### Mánoš

Mánoš, mánoš lállá,  
čohkká dego jalla,  
sevdnjes ija šealgá,  
buolaš olggos báhcá,  
beaivváš dujiid láchá

Vuolab, Kerttu. 1990. Ánde ja Risten Jagi fárus. Davvi Girji

### Guovssahas

Guovssahasat vihket lip-lip-lii  
buoidi njálmnis lip-lip-lii  
veahčir gállus lip-lip-lii  
ákšu sealggis lip-lip-lii  
ja spigir njálmnis lip-lip-lii

Guovssahas, guovssahas  
Ruoná gákti badjelis  
fiskes liidni čeabehis  
Buoidebihtta njálmnis  
Veahčir gállus  
ákšu sealggis  
ja nu civká, ja nu civká

Solbakken, Haldis Balto, Randi Johansen, Øyfrid. 2003. Lávlagat ja luodit. Davvi Girji

### Meahci eallit

Njoammil cancu dub, dub, dub  
Buoidda goaigi (varris) civ, cav, cuv  
Rieban ruohtta riev, rav, ruv  
Čeavrris čeassá čils, čuus, čaas  
Rievssat seaivu skav, skiv, skov  
Fállu báhcá fau, fiu, fii  
Skuolffá naffá skum, skim, skam  
Geatki leamšku (ruohttat) leam, lam, leam  
Gumpe njolgal goal, goal, goal

Guttorm, Anna Liisa. 1996. Áhkku, muital munnje. Davvi Girji

## Eallit jietnadit

Gussa muhku muh-muh  
Sávza meahku bea-bea  
Boazu ruovgá ruovgh-ruovgh  
Guovža rohku har-har

Gumpe holvu huo-huo  
Rieban ciellá háv-háv  
Sáhpán cihrrá cihr-cihr  
Oarri stoavku cz-cz

Čuru hurrá hr-hr  
Čuoika šurrá sz-sz  
Skire čahrrá čahr-čahr  
Garjá ráhku krá-krá

Rievssat beavká beaug-beaug  
Giehka guhkká guk-gu  
Skávli riečču glio-glio  
Duvvá durrá guu-rrr

Guttorm, Marit Alette Utsi ja Seija. 2001. Ádji. Máinnasteapmi. Davvi Girji

### Ealliid ruovttut

Guovža biejus oadđá  
Gumpe biejus goarjá  
Sáhpán boasas orru  
Bohccos livvasadji

Vuonccis vuoncávisttis  
Gussa návehis lea  
Bussá stobus orru  
Beana goarjjasajis

Loddi beasis lállá  
Rievssat čehpás orru  
Gotka beasis bargá  
Čeavrris irvvis náđđá

Guttorm, Marit Alette Utsi ja Seija. 2018. Ádji. Máinnasteapmi. Davvi Girji

### Eallit lihkadit

Ealga ruohtta  
Rieban ruohtta  
Beana ruohtta  
Sáhpán ruohtta

Skuolfi girdá  
Rievssat girdá  
Čuru girdá  
Čuoika girdá

Njoammil simpu  
Oarri čelle  
Guolli vuodjá  
Máhtu njoammu

Guovža deampu  
Geatki leamšku  
Gumpe njolgal  
Cuoppu rihccu

Guttorm, Marit Alette Utsi ja Seija. 2018. Ádji. Máinnasteapmi. Davvi Girji

### Čieža čappa

Čieža čappa čáhpes cizáža  
čohkkájit ja čuhket čázi  
čađa čoddaga  
čoavjái čoliide

Vuolab, Kerttu. 1990. Ánde ja Risten Jagi fárus. Davvi Girji

## Máidnasat

### • Áhčeseani lávžegihppu

Guttorm, Anna Liisa. 28. Áhkku, mital munnje. Davvi Girji 1996. s. «Áhčeseani lávžegihppu»: Karen Marie Eira Buljo

Áhkku mitalii:

Dalle go guođoheimmet geahčaimet násttiid. De diđii áiggi ja ii lámppon ge. Boahji, dat stuorra šerret násti lei álohii njuolga davvin. Dat ii lihkkas. Gállabártnit ihtet maŋnit eahkes. Guovssonásti lea dat stuora násti mii ihtá jur ovdal go guovssu dovdu. Iežá násttit maid láviimet geahččat, ledje vávndadávgi ja sarvvagalba.

Gaup, Elisabeth Utsi. 45. Suga suga su. DAT 1989. s.

### • Guovžža guhkes nahkárat

Guttorm, Anna Liisa. 32. Áhkku, mital munnje. Davvi Girji 1996. s.–35

### Njoammil

Juohke dálvvi buolašin dadjá njoammil: «Go dál geassi šaddá, de mun dagan bieju juohke miesttamáddagii!»

Go geassi bohtá, de njoammil ii šat muite dálvvi gillámušaid, muhto lohka: «Ii dát dálvi ge šatta garraseabbo go mannan dálvi.»

Nu son ii goassege daga bieju.

### • Mo mearra šattai sálttis

Guttorm, Anna Liisa. 43. Áhkku, mital munnje. Davvi Girji 1996. s.–46.

# Biebmo bagadusat

## Borramuš ráhkadanneavvagat

### Stálusokta

Don dárbbasat:

2 mannevielgadasa  
1 dl fariinna  
2 bb vanilljasohkkara  
Joŋaid dahje sarridiid

Daga ná:

- 1 Fiero mannevielgadasa dassái go vilggoda, suohku ja veaháš stiivu
- 2 Seagut ja fieru fariinna ja vanilljasohkkara mannevielgadassii su. minuhta
- 3 Lasit murjjiid, joŋaid dahje sarridiid soki ja fiero várrugasat. Mearridat ieš man olu murjjiid bijat.
- 4 Jus liikot ahte muorjjit galget dovdot sovttas, de fierut dušše 1–2 minuhta. Jus galget moallanit, de bija sovtta gievkkanmašiidnabollui ja divtte fierrut su. 8–10 minuhta

Ráva:

Guossot stálusovtta váffeliiguin, bannogáhkuiguin dahje varrabannogáhkuiguin

# Kopioriginálat

## Borramuš ráhkadanneavvagat

### Varrabánnogáhkut

Sullii 20 gáhkku:

- 5 dl varra
- 5 dl mielki dahje čáhci
- 4 mani
- 4 dl nisojáffut
- 3 dl roavvajáffut
- 0,4 dl sohkar
- 1 db sálti
- 4 db gáhkkenbulvarat
- 1 db kardemumma, vanilljasohkar ja kanela (jus háliidat liigemágu)

Daga ná:

- 1 Fiero bures vara ja goikeávdnasiid dassáži go seaguhusas eai leat čoaluttut
- 2 Fiero maniid ja mielkki/čázi dáigái
- 3 Steike gáhkuid liegga bannos valjis vuojain

Ráva:

Guossot varrabánnogáhkuid greikka jogurttain ja joknasilttain  
Guossot varrabánnogáhkuid vuojain ja sohkkariin dahje vuojain ja  
bruvnavuosttáin

Gáldu: Njálggat-Insta siidu, Elle Sáve Gaup



# Kopioriginálat

## Borramuš ráhkadanneavvagat

### Biđus

Don dárbbasat:

Kilo sáhppojuvvon čoarbbeali dahje čoamohasa  
Áinnas dávtiid mat addet álbmás mágu lipmii  
3 lihhtera čázi  
Sullii 2 bb sáltti  
200 g vuoja/gussavuoja  
3 dl nisojáffuid  
500 g cáhppojuvvon buđehiid  
250 g smávvejuvvon rušppiid

Daga ná:

- 1 Bija cáhppojuvvon bierggu oktan dávttiiguin ruitui mas lea galbma čáhci. Duldehaste ja lavdde soarppa. Duolddat bierggu 35–45 minuhta. Dan botta go biergu duoldá, de don šnjirahat nisojáffuid.
- 2 Šolgat vuoja bännos dassái go veaháš ruškoda. Lasit nisojáffuid ja fiero dassái seaguhusas šaddá sevdnjes ruškes ivdni. Fertet čadat fierrut amat ribahit boaldit seaguhusa.
- 3 Seagut nisojáffoseaguhusa biergoruitui ja divtte duoldat su. 15 minuhta. Fiero dávjá.
- 4 Loahpas lasihat buđehiid ja duolddat su. 10–15 minuhta ovdal go lasihat rušppiid. Vuolit steaikauvnapláhtas lieggasa ja duolddat dassái rušppit dipmet.

Guossot biđdosa láibbiin.

Ráva:

Biđus lea erenoamáš njálggat beaivvi maŋŋil, muite lasihit čázi ovdal go liggestat biđdosa. Biđdosa sáhtát galmmihit, muite čoaskudit ovdal galmmiheami.

Gáldu: Árbevirolaš

# Kopioriginálat

## Borramuš ráhkadanneavvagat

### Sámi gáhkku

Sullii 14 gáhku:

25 gr varas jeasta  
5 dl loikačáhci  
1 bb sohkar  
1 bb sálti

Daga ná:

- 1 Seagut visot bollui ja sotke dáiggi 10 minuhta.
- 2 Govčča bollu ja divtte dáiggi vázzit 30 minuhta.
- 3 Duhppes dáiggi veaháš ovdal go juogát 14 oassái.
- 4 Dasto don giedaiguin dulbet bihtáid.
- 5 Goikat gáhku liegga bannos ja čuokko gáffaliin.

Ráva:

Dáigái sáhtát lasihit 1 bb sevdnjes sieráha jus háliidat lasi sohkmágu, muhto de fertet sieráha fierrut čáhcai ovdal go njojret bollui  
Gáhkuid sáhtát maid goikadit dolastaladettiin bannos  
Guossot sámi gáhku vuojain, luomemeasttuin dahje goikebierrguin  
Sámi gáhku lea njálggat borrat biđđosii dahje bannos steikejuvvon bohccobierrguin

Gáldu: Njálggat-insta siidu, Elle Sáve Gaup

# Kopioriginálat

## Borramuš ráhkadanneavvagat

### Čuovža- dahje hávgagáhkut

Don dárbbasat:

- 2 kg čuovža- dahje hávgaflea
- 2 mani
- 1 lávkki
- 2,5 bb sáltti
- 1 db muskáhttaniehti
- 0,5 db vilges bihpporiid
- 5 bb buđetjáfuid
- 5–8 dl čielgamielkki. Meari ferte heivehit dáigái

Daga ná:

- 1 Ferdne fileaid.
- 2 Čuohpa lávkki ja seagut ferdnejuvvon dáigái
- 3 Seagut dáigái sáltti ja buđetjáfuid.
- 4 Ferdne dáiggi nuppes.
- 5 Bija dáiggi gievkkanmašiidnabollui ja lasit dáigái maniid, bihpporiid ja muskáhttaniehti.
- 6 Njoara mielkki várrugasat dađi mielde go mašiidna fierru. Divtte mašiinna fierrut oanehaš ovdal go fas njoarat mielkki.
- 7 Go dáigi lea muttagis njárbat, de goive borranbasttiin dáiggi ja hábme guollegáhkožiid. Dasto steike guollegáhkuid vuojas dahje oljjus.

Fuomáš:

- Jus lea dušše čuovža, de dárbbasat olu mielkki
- Jus lea dušše hávga, de it dárbbas nu olu mielkki
- Jus dáigi lea menddo suohkat, de šaddet «gummegáhkut»
- Jus dáigi lea menddo njárbat, de šaddet gáhkut moallasat
- Steike vuos ovtta gáhku máistašeapmái

Aleksandersen, Laila. 2006. *Árbevirolaš barggut mánáidgárddis – Fierbmun*. Davvi Girji

# Kopioriginálat

## Borramuš ráhkadanneavvagat

### Goastebuoidi

Don dárbbasat:

Čalbmasa bohccos  
Leavssosbuoiddi ja čalosbuidiid  
Roavvasálttiid  
Muorrasákki ja nanu bátti

Daga ná:

- 1 Buhtis/basa čalbmasa, leavssosbuoiddi ja čalosbuidiid.
- 2 Jorggo čalbmasa ja sálte veaháš.
- 3 Smávve leavssosbuoiddi ja čalosbuidiid, seagut ja sálte daid dan mađe go liikot
- 4 Deavdde ja čárvvo buiddiid čalbmasa sisa, nu ahte visot áibmu boahtá eret
- 5 Sákká muorrasákkiin čađa čalbmasa, nu ahte ii báze ráigi
- 6 Čavge báttiin, jus orru dasa dárbu
- 7 Čana bátti muorrasággái ja heŋge holgii goikat su. 2 mánu, dahje dassái go dovddat ahte lea goikan. Buoremus áigi goikadeapmái lea guovvamánus miessemánui

Gáldu: Sára Álehtta Guttorm Eira bearaš biebmobagadus

# Kopioriginálat

## Borramuš ráhkadanneavvagat

### Horbmásákta

2 lihttera sákta:

300 g horbmálieđit  
2 l čáhci  
14 dl sohkar  
su. 50 g sitrovdnasuvri

Daga ná:

- 1 Duolddat čázi ja seagut sohkkara ja sitrovdnasuvri.
- 2 Fiero dassái go sohkar suddá.
- 3 Bija horbmáliidiid stuorábuš bollui/gárrái ja njorre dohko sohkarčázi.
- 4 Čoaskut ja bija bollu/gári čoaskásii su. 4 beaivái.
- 5 Sille sávttá ja njorre buhtes bohtaliidda.
- 6 Sákta riibá galbmaskáhpas su. vahkku. Buoremus livččii sávttá galmmihit ja sakŋadit vai bistá.

Ráva:

Galmmit sávttá poršuvnnaide. Mu vásáhus lea ahte silikonajiekŋabihtttáforpmat leat dasa buoremusat.

Gáldu: [matprat.no](http://matprat.no)

# Kopioriginálat

## Borramuš ráhkadanneavvagat

### Deardna

Don dárbbasat (guđa olbmui):

4 dl gássi  
2–4 dl buoiddesmielkki  
Borramii:  
Gehppesmielkki  
Sohkkara  
Kanela

Daga ná:

- 1 Seagut gássái measta seamma olu buoiddesmielkki (jus dus ii leat áibbas varas gássi). Njorre buhtes, unna lihttái mii gierdá steaikauvnas liggejuvvot.
- 2 Bonja steaikauvnna 150 grádii, dábalaš badje- ja vuollelieggasiin.
- 3 Bajit lihti steaikauvdnabánnui ja deavdde dasa liegga čázi (ii dárbbas duolddahuvvon čáhci), nu ahte lieggačáhci gokčá  $\frac{1}{4}$ – $\frac{1}{3}$  steaikauvdnabánno. Steikenáigi lea sullii diimmu dahje dassáži go deardnan lea šaddan.
- 4 Váldde steaikauvdnabánno uvnas ja divtte čoaskut su. 10–15 minuhta ovdal go borragođát.

Ráva:

Galbma/čoskon deardna lea njálggat gazzat ruksessevssain dahje gáiccamuorjesevssain  
Galbma/čoskon deardna lea njálggat gazzat karamellasevssain

Gáldu: detgladekjøkken.no

# Sátnečilgehusat govvakoarttaide

1. beassášbeaivi 2. beassášbeaivi

3. beassášbeaivi 4. beassášbeaivi

5. beassášbeaivi 6. beassášbeaivi

- beassášbeaivi**
  - beassášbeaivvi

7. beassášbeaivi 8. beassášbeaivi

- beassášbeaivi**
  - beassášbeaivi ávvuduv-vo dainna doaivagiin ahte ráhkisvuohta lea gievrrat jo jápmin, ja ávvuduvvo muitun go jesus, guhte bajásčuožžilii 1. beas-sášbeaivvi, čájehii iežas máhttájeddjiide

**A**

**adveanta** risttalaš allabassi mii čalmmus-tahtttá juovlabasiid vuordima
**ahcci** mearra dievvamin, lassáneamen
**asttat** muorra mainna dola/muoraid stelle vai dolla buollá

**Á**

**áhčči/áhčcebealli** eatni odđa isit
**áiccut** dat oasis rupmašis mainna mii dov-dat (giedat, juolggit, liiki), haksit (njunni), oaidnit (čalmmit), máistit (njálbmi, njuovčča)

**áidnet** muohttit fiidnát/unnán
**áitalastit** árradálvvi buolašbeivviid go beaivvás ii leat nu badjin, de ihtá juoppá beallái beaivváža nubbi stoalpolágan čuovga. lea hárve ahte goappašiid beallái ihtet
**álbmot** seamma olmmoščearda, olbmot geain lea seamma etnisitehta, omd. sámít norggas, suomas, ruotas ja ruoššas
**álddagas** arvin baján čeargu ja šleadgu garra čuovgga, álddagastá
**áldu** boazu/ruoigu/ealga mas lea miessi
**áššu** olu hilat

**B**

**bahčit gusaid** gusas mas lea gálbi, njič-čít divvet millkkiin. boanda ferte njiččiid gurret, amas gusas njiččít čárdnat (dievvat ja garrat). bahčít sáhtttá giedaiguin dahje bahčínmašiinnain

**baján** arvin gullo almmis čeargumin, garra jietna
**baldut** luovosjienat mat golget johkaráigge gidđat

**bárbmoloddi** loddi mii máhccá fas davás juohke giđa ja gidđageasi maŋŋil guhkes dálvvi lieggasat guovlluin
**bealdu** eana gosa gilvá ruotnasiid
**beaskideapmi** čuohppat sávzzaulluid skie-raiguin dahje beaskidanmašiinnain

**beassášlávvardat** dat beaivi go risttalaččat moraštit jesusa jápmima. norgga risttalaččat cahkkehit gintala dán beaivvi, mearkan dasa go jesus ieš gohčodii iežas máilmmi čuovgan

**beassázat** beassázat leat girkojagi stuorá-mus allabassi ja dalle ávvuduvvo jesusa jápmin ja bajásčuožžileapmi

**bievla** bivvalis dálki suddada muohttaga ja eanadielkkut ihtet
**bihci** jikŋon suoldni dahje eará lávttas eatnama alde

**bivosadji** báiki gosa lea ožžon ealgabivdinlobi

**boanda** olmmoš gii bargá návetdoalus ši-bihiiguin
**boaššu** lávu kievkkan
**boazodoallu** sámi árbevirolaš vuodđoealáhus ja dat fátmmaستا iešguđet bargguid mat gullet boazobargui

**bohkolat** bárrolágan častasat (unnitlágan garra muohtaskálvi) geainnu alde

**boraspire** ealli mii borrá eará ealli
**borga** muohtti oktan biekkain

**bodneskártá** asehis jiekŋa dahje jikŋon muohta eanabodnái

**C**

**cápmit** litnudit suinniid šluppohiin
**coahkut** mearra luoitá, geahppána
**cuoŋu** garra muohtagiera mii lea šaddan buolašin, sáhtttá guoddit olbmo dahje ealli

**Č**

**čáđgit** arvvašit dahje muohttit uhccánaččaid
**čalggadat/čalgat** rašes cuoŋu mii ii guotte olbmo dahje ealli
**čakča** muohtesta vuosttaš muohttaga ja čatnagoahtá čáziid.
**čakčageassi** geassi nohkagodii ja čavčča guvlui mannagodii. murjenáigi ja dál lea ruški, eai ge leat šat báhkat.
**čáskadit** čáziin jáddadit dola
**čeahci** áhči nuorat viellja
**čilla** suodji olbmuide vai lottit eai galgga sin fuobmát

**čoakkalmas** oskkoldatlaš/vuoinŋalaš čoahkkin
**čođđálat** galbma arvi dahje šlahtti mii jiekŋu eatnamii dahje dinggaid ala
**čohkkánloddi** plastiikkalottit mat galget geasuhit/fillet albma lottiid čila lahka
**čora** veahá bohccot, unnit go čuođi bohcco
**čulkon\***
**čuoibmut/goargŋut** johtit bajás guvlui fatnasiin nu ahte hoigá čuimmiin (guhkes, seakka muorrasoabbi, mainna hoigá ja stivre fatnasa)
**čuonamat** unna hilažat mat girdet áibmui
**čuorpmas** muohtačalmmit mat leat jikŋon oktii unna muohtačoltožin

**D**

**dat golbma viisá** golbma gonagasa maid betlehem-násti doalvvui betlehemii ja jesusa riegádanbáikái ja geat adde golbma skeaŋkka jesus-mánnaí
**dálvi** beaivvit guhkkugohtet, beaivvás fas loktana ja báitigoahtá. dálvvi buollašat álget.

**dámmá** njinŋálás heasta
**diddi** luossa mii deaddá 1–3 kilo
**divrrit** smávva sivdnádusažat mat ellet luonddus/eatnamis/áimmus
**doahkki** go vuollil 10 lotti girdet fárrolaga
**doavdnji** álgomuttu muohtasiivu
**dobádat** heajos siivu go muohta darvána (dohpá) sabehiidda dahje reagaide, ii ge leat báljo johtu

**dohppe** go guolli borrá vuokka ja darvána vuggii

**duhppet** go áigu kárejuvvon ullus ráhkadit omd. dáidaga dahje stohkosa, de galgá ullu čárvut ja hábmet numo háliida, sovppáčázis, dassážii go ullofiberat darvánit oktii ja ullus šaddá dakkár hápmi go háliida
**dulvi** čáhci loktana, čiekŋu. dávjá gidđageasi go čázit/muohta suddet dahje arvvesgeasi

**duolji spiilet** spihkárastit njuoska duolji guolgabeali seaidnái vai goiká
**duollu** galbmon eana
**duovvi** njinŋálasluossa
**durgen** rissiid leabbut loidui ja soggái vai lea dimis čohkkát ja oaddit

**E**

**eadni/eadnebealli** áhči odđa eamit
**eahki** áhči boarrásat viellja

**ealgabivdu** go olbmot mannet lobálaš áigodagas ealggaid báhčit
**eallu** čudiid dahje duháhiid mielde bohcot
**eanu** eatni viellja
**eatnama dutken** gilvit eatnama/gietti vai rássi/suoidni šaddá
**elsa laula renberg** vuosttaš boazosápmelaš gii garra dáruiduhttima geažil fuomášii čohkket boazoálbmoga ja eará sámiid, beroškeahtta ássanbáikkis, vuosttaš rii-kaviidosaš sámečoahkkimii guovvamánu 6. beaivvi 1917:s. čoahkkima fáddán ledje sámi rievttit ja vuoigatvuodat

**F**

**fáttar** risteadni/ristáhčči
**fiervá** luondu mearragáttis
**fierváčáhci** mearra cohkon ja oidnojit stárát/debbot

**G**

**gaskit** go rievssahis gaikkut dolggiid ja uvjjaid eret, ovdal go njuovat ja steiket birggu bánnos
**gazirdit** čugget gazirdanbuvkkuin bohcco niskái vai jápmá

**gáhčči** eanaš muorain lea sitkes golgi sea-guhus mas earret eará lea gummeávnnas mii bahčasa olggos muorraháviin ja mii siivvožit stiivu olgoáimmus. jus gáhčči ii leat vel goikan murrii ja dasa guoskeha, de dat lea dego liibma ja suorbmat darvánaddet gitta. jus biktasiidda ribahat varas gáhči, de lea bahá ahte gáhčči cieggá biktasiidda

**gáhkket** gáhkuid ráhkadit
**gáibmi** olbmot geain leat seammalágan namat
**gáidnu\***
**gáldet** botket/cuvket varrása/sarvá bálluid doaŋggaiguin amas sáhttit šat rahkat
**gámasuidnen** go suinniid čuohppá sirppiin
**gárdesadji** báiki gosa rievssatgárddi bidjá
**gássi** lea dat álgomielki gusa guoddima maŋŋil. gássis lea olu proteiidna, mii dahká ahte stiivu/suohku jođánit go vuoššá dahje steike steaikavnnas
**geamádat** garralágan čuovga dálvet go eai leat suoivanat, nu ahte ii earut luonddus vuostálasvuodaid, omd. ii earut dahje lea váttis oaidnit geaidnoravdda

**geasseorohat** guovlu gosa ealuin johtet geassái, čakčat fas johtet dálveorohaga guvlui.
**geassi** geassi lea čuovgat ja oanehaš. liedit ja rásit alimus liedis. divri lea bures girdilan ja dál lea áigi lubmet.
**gerpmoda** go loahppageasi sevnnjodišgoahtá
**gidđa** bivvalat ja lieggasa guvlui manna-min. bárbmolottit máhccan sápmái ja guottet álgá.
**gidđadálvi** šerres beaivvadágat ja idjabuollašat álget. sámiid alimus basit, beassázat deivet leat gidđadálvvi.

**gidđageassi** beaivi báitá birra jándora. luondu ealáska ja runiidišgoahtá. muhto sáhtta čoskkiidit ja maiddái muohttit, bahá bilidit geasi luome- ja sarritšattu.
**gidđalodden** sámi árbevirolaš bivdu mas bivdet čáhcelottiid gidđat. gidđalodden lea dušše lohpi guovdageainnu suohkanis ja lea dušše lohpi loddet varrislottiid
**giehtaváđđu** oaggunrusttet nullas mii lea darvvihuvvon fatnasii. giehtaváđus leat vuokkat čadnon siibmii ja siibmageažis lea geađgi dahje ruovdi deaddun. go áigu bivdit, de galgá siimma luoitit measta mearrabodnái ja njahppigoahtit. giehtaváđu geavahit eanaš geassebivdimis.

**giellaspáhčču** rievssatgielat čoahkis, galgá leat álki rohttestit giela spáhčus go áigu čatnat giela. spáhčus eai botnjas. gielaid ráhkada seakka streanggas

**giera** bajimus oassi muoras, muora geahči
**goadjin** varrisluossa
**goahpálat** njáhcoborga mii darvána bikta-siidda ja dinggaide
**goaski** eatni boarrásat oabbá
**goastebuoidi** sáltebuoidi mii lea goika-duvvon čalbmasa sisa. máilmme njálggat bánnos basistit ja borrat guollemállasii
**goddit guoli** dalle go guolli lea dohppen vuggii ja don leat guoli fidnen jiena ala. dalle gottát guoli, it ge oaččo guoli
**golgadeapmi** golgat rávnnji mielde firpmiin

**golli, suovas ja myrra** skeaŋkkat maid jesus-mánná oaččui go riegádii. golli go son lei gonagas, suovvasa go son lea báhpadahku ja myrra gillámuša ja jápmima ovddas

**gomuvuohta** gomuvuohta lea olggobealde máilmmi áibmogearddi. doppe leat iešgudetlágan ja iešgudetsturrosaš almmit, gáhppálat nugo planehtat, mánnu, násttit, beaivvášvuogádat, meteorihtat ja galáksat
**guhkesbearjadat** dalle go jesus guttii ieš ruossa dohko gosa galggai russiinávlejuvot. son jámii russii dán bearjadaga ja hávdáduvvui. dát beaivi lei hui guhkki jesusii
**guodja** garra suoidni mii ii anit gámasuoidnin, dan galgá váldit eret bonjaldagas
**guohtu** go boazu/ruoigu/ealga borrá
**guoldu** galbma (duottar)biegga mii girddiha muohttaga
**guorrat** oaidnit ja geahččat gos luottat bohtet ja gosa mannet

**H**

**heahteveahkki** veahkkebálvalusat mat veahkehit olbmuid heahtedilis, dat leat politiija 112, ambulánsa ja dearvvasvuodabargit 113, buollinčáskadeaddjit 110
**huvkit** huikit nu ahte gavdnje/baldá bohcco dahje čorraga/ealu

**I**

**idjabuollašat** go ihkku lea buolaš ja beaivet fas bivval, gidđadálvvis gidđii

**J**

**jalahas** go almmis eai leat balvvat
**jalŋŋis** dat mii báhcá eatnamii go njeaidá/čuohppá muora
**jávre- ja johkabivdu** sámi árbevirolaš eallin- ja bivdinvuohki háhkat biepmu sáivačáziin
**joallujuiekŋa** čađačuovgi jiekŋa (čakčajiekŋa)
**joavggahat** gokčan muohttagiin gassadit dahje viidát
**johtolat** geainnut/báikkit gos olbmot johtet/mátkkoštit dorvvolaččat vuojániiguin, elliiguin ja vácci
**jovsset ja márjá** jesus-máná váhnemat. márjá vuostáiválddii engela sáttasáni ahte galggai riegádahttit gonagasa jesusa
**juonasteapmi** sámi árbevirolaš bivdovuohki mas sáimmat leat jiena vuolde. juonastansáimmaid dadjet juonasin

## K

**káret** sávzza beaskiduvvon ullu ferte káret ovttain reaidduin man namma lea kárra. duolva divššoskeahtes ulluid ferte káret (čohkkut) ráinnasin ja linisin vai das sáht-tá batnigoahtit láiggi

**kirtno** dat oassi gárddis gosa eallobihttá vuojuhuvvo gos olbmuide lea giehtaolá-muttus

## L

**lahpat** ruvjiid luddet go áigu sáltet **lanjaheapmi** go osttu (siedgga bárku) lea álki gehppes gieðaiguin gaikut eret. lanja-heapmi lea lanji áigge, árra geasi **ládasmánnu** mánnu olles šattus **láibut** láibbiid ja bulláid ráhkadit **lávostallan** mo láhttet ja orrut lávus, muhto go olu oavssit šaddet ovtta rissái, de šaddá rissi diehppin. dat mii dagaha dán diehppama oaksái, lea jus soagis lea guop-pardávda. dát soahkediehpit gohčoduvvo-jit áhčešeani lávžegihppun **lávvet** lávu cegget **lávžegihppu** lea rievtti mielde oaksi soagis. liehmu liegga áibmu/biegga **lihpput** go lea loahpahan bivddu, de váldá eret giela gárddis, nu ahte dat ii šat bivdde **livvada** go boazu vuoiñjasta/oadđá **liddot** go rásit ja liedit luoddanit ja leat ollesáttus **loaidu** lávu čohkkánsadji goabbat bealde árrana ja mánáid oadđinsadji **luosjuolgi** luossa mii deaddá 3–6 kilo **luossa** luossa mii deaddá eanet go 6 kilo

## M

**mánnu lea šaddi beliin** go mánnu lea šad-damin **mánoheahpi** go ládasmánnu báita šerrosit **mátta** vuolimus oassi muoras **máttaráddjá** ádjá áhčči **máttaráhkku** áhku eadni **messostallan** márkanastit allabasiid áigge

**moahti** go eanet go 10 lotti girdet fárrolaga **mu bearaš ja fuolkkit** mu (olbmo) laga-musat / mu máttut ja sin mañisboahttit **mu iežan rumaš** mu (olbmo) rumaš mii gullá dušše munnje ja man badjel ieš mearridan – bijan earáide rájáid iežan rupmaša hárrái

**muohtti** muohtadálki

**muottá** eatni nuorat oabbá

**meahcceallit** dat eallit mat ellet meahcis **muhkki** gusabaika maid geavahit gilvvan **murku** muohtan suhkkes balvalágan dálki ja dalle ii šat oainne ovddos guvlui

## N

**nálget** rahpat, suddadit joga dahje jávri jienja **nálojiekŋa** jiekŋa mii lea suddamin giđdat ja lea nálluluvvan. lea čáhppat ja váralaš **násti luhčče** go násti gahččá vulos eatna-mii, cuovkana ja časká **návehastit** dikšut šibihiid – biebman, bah-čin ja muhkkiid čorgen **njáhcu** bivvalis dálki mii dagaha ahte muohta suddagoahtá **niesteboazu** boazu maid leat njuovvan biebmun ja/dahje ruovjijt maid áigu heŋ-get goikat **njinñálas** nieidaealli **njivžudolla** stuorra dolla **nuohttun** bivdinvuohki mas geassá nuohti (nuohtti lea guhkes fierbmi), man suohp-pu fávlái ovttain dahje guvttiin fatnasiin, nu ahte šaddá stuorra seahkka man sisa guolit báhcet **nuossimánu** go mánnu nohkagoahtá

## O

**oabbá/oabbábealli** áhči dahje eatni odđa guoimmi nieida **oahppat** geahččat leat go fierpmis guolit ja dasto daid gálgat **oahppat** iskat bivddu / lea go rievssat čak-ŋan gárdái **oaivádat** go olu sáivačáhceguolit vudjet ovtta sajis sihke jávrris ja jogas

**oaivemális** go vuoššá bohccočalmmiid, -beljiid, -olloliid ja -gáibbi, lasit áinnas vel adđamiid **oarpmealli** muotá/goaskki/edno/siesá/čea-zi/eagi nieida **ore** varrisheasta

## P

**pálbmasotnabeaivi** dán beaivvi namma lea boahtán das go olbmot sevve pál-bmaovssiiguin dalle go jesus bodii jerusa-lemii iežas máhttájeddjiiguin. buot olbmot ledje čoahkkanan ja dáhpáhus lei stuorra illun sidjiide

## R

**ragat** bohccot gipmanáigodat, dat áigodat goas sarvát ráhkadit njinñálasaide misiid **rahttá** go urbbit/lastat luoddanit **rákkas** liidneávnnas man vuolde oadđá lávus, hui vuogas čuoikan ja doallá oadđi olbmo liekkasin **rásit ja liedit** šattut mat šaddet luonddus maid sáhttá geavahit omd. biebmun, dálk-kasin ja čikŋan **reahpen** lávu bohcci, dakko gokko suovva suovasta olggos **rievssatgárdun** sámi árbevirolaš eallin- ja bivdinvuohki mas bivdet rievssahiid dál-vet, mañŋá go lea boahtán doarvái muoh-ta. 1.11.–15.3. rádjai **rihttet** smávvet goruda ruvjiide (goruto-siide) **ristoabbá** ristáhči dahje risteatni nieida **ristviellja** ristáhči dahje risteatni gánda **ritni** jiekŋun mii lea muorain, bávttiin da-hje eará ceakkosajiin **roadđi** go buolašáigge albmi ruoksá **rumašlahtut** visot oasit mat mis leat rup-mašis **rusta** suhkkes buolašmurku mii loktana jogain, jávrriin ja go ealu vuojeha **ruški** lastat goldnagohtet ja ruškkodišgoh-tet **rutni** ráigi jienas gokko luoitá vuokka čáhcái

## S

**sarvvis** varrisboazu/-ruoigu/-ealga mii sáhttá rahkat (gipmat, misiid ráhkadit) **sáivačáhceguolit** guolit mat ellet jogain ja jávrriin **sámi álbmotbeaivi** njealji riikka (norgga, suoma, ruota ja ruošša) sápmelaččaid ieža-set ávvubeaivi **sámi leavga** norgalaš dáiddár astrid bähl lea hábmen leavgga ja leavga dohkkehuv-vui jagis 1986. alit gierdolahkki symbolise-re mánu ja rukses gierdolahkki ges beaiv-váža. rukses, alit, ruoná ja fiskes ivnnit leat leavggas, danne go dát ivnnit leat sámi gávttiid vuoddoivnnit **seakti** juoga maid bidjá vuggii gitta, omd. juoga maid guolli sáhttá borrat vai dohppe vuggii **seanjáš** luotkkos bodnemuohtageardi mas boahtá olu čáhci **siessá** áhči oabbá **sievlla** njuoskamuohta eatnama ráje giđ-dat, sievlla ii guotte. váttis siivu giđdat **skábma** áibmu galbmogoahtá ja muohtta bissovaš muohttaga. gohčoduvvo maiddái sevdnjesáigin go beaivváš jávká. **skálvi** garran gassa muohta duoddaris, čearga (muohtaskálvi mii lea šaddan ceak-kobáru hápmái) **skilleduorastat** skille-sátni mearkka-ša buhttist sielu ja rupmaša. jesus basai máhttájeddjiid julggiid skilleduorastaga. son attii máhttájeddjiide láibbi maid lei buressivdnidan ja celkkii “váldet dán. dát lea mu rumaš”. dasto son buressivdnidii viinna ja celkkii ”juhket dán, dát lea mu varra”. dát lea dán áigge eahkedismállásiid vuolggasadji. **skilži** jiekŋadiehpit omd. biktasiin ja skávž-žáin/sepmonis **skirttet** suomuoras heangá ruovdeheŋ-gestat masa heŋge ruittu dahje káfegievnni go áigu málestit dahje duldehastit čázi **skoaddu** bievlan suhkkes balvalágan dálki ja dalle ii oainne šat ovddos guvlui, dávjá go lea arvveslágan dálki

**smáhkkomuorra** lea soagis ráhkaduv-von muhtinlágan holga, man alde fearku muoraid **soavli** čáhccás muohta omd. jienja alde **soggi** lávu seaidneguorra ja mii lea ollesol-bmuid ja beatnagiid oadđinsadji/goarja-dansadji **soica** luovosmuohta mii girdá go bieggա dahje mii nu lihkahallá dan, omd. biilla manjis **spierru** go olu mearraguolit vudjet ovtta sajis **spildi** áibbas asehis jiekŋageardi čázis omd. dalle go čázit galbmojit **suohpput** gárvves ferkojuvvon muoraid guoddit lávvui **suoldni/laksi** čáhcečalmmit lasttain, suin-niin ja dakŋasiin, juolggit njusket vácci-dettiin **suddi** ráigi báhcán jikŋon johkii dahje jávrái **suddon čalmmit** giđđasearádat sáhttá da-gahit ahte čalmmit ruvssodit, golgagohtet ja bávččadišgohtet jus olmmoš ii geavat beaivvášlásiid. áidna dálkkas suddon čalmmiide leat beaivvášlášet/čalbmesuojit ja sevdnjes latnja dahje báiki. **suohppun** bidjat fierpmi johkii dahje jávrái **suomuorra** doaresmuorra guovtti lávvo-muoras masa henge skirttega ja mii lea árrana bajábealde **suonjir** huksejuvvon kássas/visttáš/holga mii lea olgun ja man sisa henge biergguid goikat. suonjira ferte hukset/ráhkadit áv-dnasiiguin mii headušta lottiid/cizáziid ja eará ealláziid beassamis sisa, muhto man sisa áibmu beassá. **suosat** jiekŋa mii ii leat čatnasan oktii, omd. golgi suosat jogas čakčat **suovastuhttit** go henget suovvalávvui bierggu mii lea lahppojuvvon ja sáltejuv-von moatti beaivái vai oažžu suovvamágu. muite mañŋil juohke suovasteami bierggu loktet galbmasai, amat bierggu ribahit suvrut. fertet maiddái váruhit ahte lávus ii leat njivžudolla, muđui lea bahá boaldit bierggu. **suovka** suhkkes vuovddáš

**svujamuorra** suorremuoras ráhkaduvvon oaggunstággu

## Š

**šalka** garasin ja dássidin duolbmásan muohta **šearádat** go dálvet ja giđdat báita beaivváš nu ahte olbmui lea váttis oaidnit, ferte siđ-vát vai galgá oaidnit **šibitdoallu** ealáhus mas leat eallit, na-malassii šibihat dahje oamit, mat orrot návehiin **šlahtti** njuoska muohta **šluvgit** litnudit suinniid spihkárfiellu vuos-tá

## U

**ulahat** boares dálveluodda mii aiddo dov-do muohttaga vuolde **ulličáhci** mearra badjánan **urbi** rabaskeahtes lasta **uvssot** lávu uksa, gokko sisa manná **uštit** oaggut suga dahje vuoji fatnasiin siivvožit. bivdoneavvu lea uštta ja das lea muorrarulla man birra lea gissojuvvon siibma mas leat vuokkat gitta, geažis lea geađgi deaddun

## V

**vahca** aiddo gahččan muohta, áinnas giđ-dat **varris** gándaealli **várdát** kiikarastit dahje geahččat juoga **viellja/vielljabealli** áhči dahje eatni odđa guoimmi gánda **vilbealli** muotá/goaskki/edno/siesá/čea-zi/eagi gánda **vuoksá** gáldejuvvon burru dahje stuorra burru **vuojehit** dalle go vuojániin dahje vácci/viega sirdá čorraga dahje ealu eará eatna-mii dahje go sirdá čorraga/ealu gárddis unnit latnjii



# Gáldut

## Čáppagirjjálašvuohta

### A

- Aikio, Ánte ja Laura Arola. 2015. *Ristáhčči skeaŋka*. Davvi Girji
- Aikio-Arianaick, Inger-Mari. 2006. *Riebaniid bihpporgáhkut*. DAT

### B

- Belsvik, Nina E. Eide ja Inger Lise. 2020. *Goddesáhpán – duoddara váibmu*. Davvi Girji
- Biti, Anne Dagmar ja Kirsti Wirkola. 2011. *Bánnogáhkku*. Čálliid Lágádus
- Biti, Anne Dagmar ja Kirsti Wirkola. 2011. *Gihcci mii máhtii lohkat logi rádjái*. Čálliid Lágádus
- Biti, Anne Dagmar ja Kirsti Wirkola. 2011. *Gollevuokta*. Čálliid Lágádus
- Biti, Anne Dagmar ja Kirsti Wirkola. 2011. *Ruitu mii ii háliidan heaitit duoldamis*. Čálliid Lágádus
- Bjerke, Ingerid. 1997. *Vulgot Idá ja sávzzaid lusa*. Idut
- Boine, Liv Tone. 2021. *Eallit 1*. Čálliid Lágádus
- Borg, Inga. 2007. *Bluppe ja albbas*. Sámis Sápmái
- Borg, Inga. 2007. *Bluppe ja ealga*. Sámis Sápmái
- Borg, Inga. 2007. *Bluppe ja guovžžačivggat*. Sámis Sápmái
- Borg, Inga. 2007. *Bluppe ja miessi*. Sámis Sápmái
- Borg, Inga. 2007. *Bluppe mállásat*. Sámis Sápmái
- Bosshaert, Marc de Bel ja Jan. 2021. *Máloš*. Čálliid Lágádus
- Buljo, Karen Anne. 2011. *Ábifruvvá*. Idut
- Buljo, Karen Anne. 2021. *Guovssu guovssahasat*. Davvi Girji
- Buljo, Karen Anne. 2012. *Pelle Njoammil*. *Juovllat Sáttomiellis*. Davvi Girji
- Buljo, Karen Marie Eira. 1997. *Vulgot Ingá Kárine mielde ealu lusa*. Landbruksforlaget

- Buljo, Risten ja Liisa Helander. 1991. *Gávvilis rieban*. Davvi Girji
- Bäckman, Kerstin. 2005. *Návddit*. Sameskuvlastivra

### C

- Clarke, Judy Tatchell ja Phillip. 2005. *Unna eallázat*. Idut

### E

- Egner, Thorbjørn. 2001. *Karius ja Baktus*. Cappelen Damm
- Ehrlin, Carl-Johan Forssén. 2020. *Tráktoraš mii nu háliidii nohkkat*. Davvi Girji
- Eira, Anders Aslak Isaksen. 1984. *Máret Ingá duoddaris*. Järgalæddji AS
- Eira, Inga Ravna. 2010. *Juovllat han leat*. Davvi Girji
- Elveball, Tone ja Janne Olsby. 2015. *Elle ja Ándá fiervvás*. Skaniid Girjie

### F

- Fiske, Anna. 2021. *Mo máná ráhkadit*. Čálliid Lágádus
- Floer, Bente ja Linda Hansen. 2022. *Juovva*. Linda Helen Hansen

### G

- Gaup, Ánte Mihkkal. 1994. *Juffá geađgegoadis*. DAT
- Gaup, Ánte Mihkkal. 2006. *Juffá fággáda stáluin*. DAT
- Gaup, Ánte Mihkkal. 2006. *Juffá ja su fearánat*. DAT
- Gaup, Ánte Mihkkal. 2006. *Juffá šaddá garján*. DAT
- Gaup, Ánte Mihkkal. 2008. *Mearragoaskin*. DAT
- Gaup, Ellen Anne S. 2021. *Miesázis rávis boazun*. Davvi Girji
- Gaup, Káren Ellen. 2001. *Girjjo-Gárjjo*. Davvi Girji

- Gaup, Sissel. 2010. *Lohkanfieski dássi 2–4*. Davvi Girji
- Guttorm, Ellen Marit. 1992. *Čakča*. Idut
- Guttorm, Ellen Marit. 2011. *Geassi*. Idut
- Guttorm, Anna Liisa. 1996. *Áhkku, muital munnje*. Davvi Girji
- Gælok, Samuel. 2018. *Sarvvameahcci*. Idut

### H

- Hedström, Marcus ja Brian Moses. 1997. *Mon balan*. Sameskolstyrelsen
- Hedström, Marcus ja Brian Moses. 1997. *Mon gádaštan*. Sameskolstyrelsen
- Hedström, Marcus ja Brian Moses. 1997. *Mon lean suhttan*. Sameskolstyrelsen
- Hedström, Marcus ja Brian Moses. 1997. *Mus lea láittas*. Sameskolstyrelsen
- Heide, Beate. 2021. *Mun lean Kimme*. Čálliid Lágádus
- Helander, Liisa. 1991. *Lámek*. Davvi Girji
- Hivand, Aino. 2014. *Atrata*. Davvi Girj
- Holmberg, Veikko. 2015. *Duvro-guovža ja šibitdoaktára rehket*. Davvi Girji

### I

- Iversen, Signe. 2011. *Mánugánda ja Heike*. Idut
- Iversen, Signe. 2016. *Mánugánda ja Heike deaivvadeaba fas*. Idut

### J

- Johnskareng, Berit. 2000. *Boađe mu mielde!*. Davvi Girji

### K

- Kuhn, Camilla. 2016. *Lunda riidenskuvllas*. Gielem nastedh Trøndelag fylkesbibliotek

### L

- Laakso, Rita Helmi Toivosdatter. 2022. *Prinssaš ja goavddis*. Cappelen Damm

- Lanes, Cecilie. 2019. *Gii lea váldán guovssahasa?* Čálliid Lágádus
- Lango, Athalie ja Inka Nuorgam. 2021. *Elle Minná duoddaris*. Davvi Girji
- Lemet-Jon Jovnna. 2020. *Erin*. Čálliid Lágádus
- Lindahl, Lena. 2022. *Gáffedorski*. Davvi Girji
- Lindbach, Harald O. 2001. *Bárrá*. Idut
- Lindbach, Harald O. 1999. *Beagabeaga ja Biera*. Idut
- Lindgren, Astrid. 2013. *Mun maid háliidan vielja*. Idut
- Länsman, Irene. 2018. *Biret duoddaris*. Čálliid Lágádus

### M

- Mary Ailonieida Sombán, Mari. 2022. *Arvedávgeriikii*. Davvi Girji
- Mienna, Jens Martin. 2017. *Gii suoládii rievssatčivgga biktasa?*. Bárus
- Mienna, Jens Martin. 2011. Mun ieš. Bárus
- Mienna, Jens Martin. 2019. Nilla ja Ábegáhttu – fargga juovllat. Bárus

### N

- Nergård, Berit. 2013. *Miesážat gávpogii mannamin*. Davvi Girji
- Nitteberg, Bjørn. Mátki guovssahasaid lusa. Davvi Girji 1996
- Nutti, Inker Susanna. 1997. *Leai oktii ....* Sameskolstyrelsen

### O

- Olsen, Ingunn. 2010. *Irina bivdá*. Idut
- Olsen, Ingunn. 2005. *Irina ja sávzzat*. Idut

### P

- Paadar-Leivo, Rauno. 1998. *Mo giđđa boah tá Sápmái*. Davvi Girji
- Paadar-Leivo, Rauno. 1996. Jokŋanieiddaš. Davvi Girji

- Rauno Paadar-Leivo: Skábmanieida. Davvi Girji 1996
- Paltto, Kirstte. 2022. *Gos lea Muzá?*. Davvi Girji
- Pedersen, Rakel-Iren Østnes-Lillehaug. 2018. *Bahás guovža*. Čálliid Lágádus
- Persen, Heidi. 2021. *Ulddageađgi*. Davvi Girji
- Prøysen, Alf. 2010. *Goartilguhkkosaš-áhkku muorjemeahcis*. Davvi Girji

### R

- Rustad, Kjersti Lunde. 1997. *Vulgot Greidungii gáiccaid lusa*. Idut
- Rustad, Kjersti Lunde. 1997. *Vulgot Trine, Lásse ja spiinniid lusa*. Idut
- Røgler, Vibeke. 2021. *Riebančivga*. Sámediggi

### S

- Seierstad, Inger. 2002. *Ii daga maidege*. GAN Forlag AS
- Snorradóttir, Guðlaug. 1995. *Bárdni ja gáica*. Sameskuvlastivra
- Somby, Niillas A. 2002. *Skálveáddjá*. Davvi Girji
- Strask, June Sommer. 2021. Luottat sániin. Idut
- Suongir, Kirsti-Synnøve. 2022. *Buorre idja, Sunnáš*. Čálliid Lágádus
- Sørlys, Rita. 2020. *Ábiid plástihkat*. Gollegiella

### T

- Torgersen, Trond-Viggo. 2015. *Rumaš*. Čálliid Lágádus

### U

- Utsi, Marit Alette. 2021. Geaidnostállu. Davvi Girji

### V

- Vallesæter, Susanne. 2021. *Elle čorge*. Čálliid Lágádus
- Vallesæter, Susanne. 2022. *Elle ja doahttu*. Čálliid Lágádus
- Vallesæter, Susanne. 2018. *Elle ráhkada muohtaádjá*. Čálliid Lágádus
- Vars, Elle Márjá. 2012. *Máilmmi árggimus áhkku*. Idut
- Vars, Elle Márjá. 2009. *Máilmmi jálumus mánná*. Idut
- Vars, Elle Márjá. 2006. *Máilmmi láikkimus olmmoš*. Idut
- Vuolab, Kerttu. 1990. *Ánde ja Risten Jagi fárus*. Davvi Girji

### W

- Wolde, Gunilla. 2005. *Duommá fitná doaktára luhtte*. Abc-Company E-skuvla
- Wolde, Gunilla. 2005. *Duommá gárvodallá*. Abc-Company E-skuvla
- Wolde, Gunilla. 2003. *Duommá láibu*. Abc-Company E-skuvla
- Wolde, Gunilla. 2005. *Duommá vuolgá olggos*. Abc-Company E-skuvla
- Wolde, Gunilla. 2005. *Emmá ferte doaktára lusa*. Abc-Company E-skuvla
- Wolde, Gunilla. 2005. *Emmá fitná bátnedoaktára luhtte*. Abc-Company E-skuvla
- Wolde, Gunilla. 2005. *Nággáris Emmá*. Abc-Company E-skuvla

### Z

- Topelius, Zacharias. 1992. *Sampo Sámás*. Sámi girjjit

### A

- Aarø, Selma Rønning. 2015. *Vampyr dihkki*. Davvi Girji

# Fágagirjjálašvuohta

Aleksandersen, Laila. 2006. *Árbevirolaš barggut mánáidgárddis – Fierbmun.* Davvi Girji  
Allas-Labba, Britt Sara. 1996. *Boazu.* Sámi oahpahusráđđi Sámeskuvlastivra  
Balto, Haldis. 2019. *Návehastin idit eahket.* Davvi Girji  
Balto, Haldis. 2019. *Sávzzas ullui.* Davvi Girji  
Balto, Haldis. 1998. *Vulgot stoahkat!* Davvi Girji  
Buljo, Karen Marie Eira. 2016. *Boazojahki.* Davvi Girji

Buljo, Karen Marie Eira. 1994. *Goadástallan ja luondduávdnasat.* Davvi Girji  
Dunfeld, Anne-Lise. 2004. *Dálu eallit.* Čálliid Lágádus  
Eira, Elle Marit N. 2021. *Sisteráhkadeapmi.* Davvi Girji  
Eira, Ragnhild Gaup ja Lise Marie Skum Somby. 2014. *Fáddágirji mánáidgárddiide.* Davvi Girji  
Eira, Sára Álehtta Guttorm. 2021. *Meahcci ja luonddusivdnáduusat.* Luonddu namahusat. Davvi Girji

Eira, Sára Álehtta Guttorm. 2021. *Meahcci ja luonddusivdnáduusat.* Meahcceallit, lottit ja guolit. Davvi Girji  
Eira, Sára Álehtta Guttorm ja Marit Alette Utsi. 2021. *Imašlaš gomuvuohta.* Davvi Girji  
Gaup, Nils Ole. 2010. *Davvi mearaid ja čázádagaid guolit ja njičehasat.* Čálliid Lágádus  
Guttorm, Inga. 2019. *Jávrebivdu.* Davvi Girji  
Holmberg, Áslat. 2019. *Johkabivdu.* Davvi Girji  
Hætta, Rolf Anders. 2019. *Giddalodden.* Davvi Girji

Johnskareng, Berit. 2000. *Boađe mu mielde!* Davvi Girji  
Juuso, Inger Katrine. 2010. *Dáلكemearkkat.* Isak Saba guovddáš  
Juuso, Inger Katrine. 2010. *Mearkabeavvit.* Isak Saba guovddáš  
Smuk, Márgget Rávdná ja Jane Juuso. 2011. *Heasta.* Isak Saba guovddáš  
Lukkari, Heikkiarmas. 2009. *Eallit Sámis.* Čálliid Lágádus  
Lukkari, Heikkiarmas. 2011. *Guobbarat, sámmálat, jeahkálat.* Čálliid Lágádus  
Mertins, Stephanie. 2020. *Boađe, searvva don ge!* Davvi Girji

Murud, Marit Mikkelsdatter Eira. 2012. *Jahki sámis, luondduolbmo birgen.* Čálliid Lágádus  
Olsen, Ingunn. 2018. *Eallit ja lottit.* Idut  
Olsen, Ingunn. 2011. *Šattut.* Idut  
Paavalmiemi, Pirjo Unna-Kaarina. 2007. *Mánáid luovvalas dánsun.* Davvi Girji  
Porsanger, Kirsten. 1998. *Fiervái.* Davvi Girji  
Porsanger, Sverre. 2011. *Spilddis bivlii.* SEG  
Sara, Marit Kristine. 2022. *Mearrasámi biebmoárbevierut Áltta guovllus.* Biebmoávdan. Áltta Sámi Giellaguovddáš,

Tapiola-Länsman, Kaisa. 2013. *Oahpa sániid.* Sametinget i Finland  
Utsi, Gun Margret. 2016. *Niestesjiddh Niesteboazu. Tradisjonell slakting på Helgeland.* Čálliid Lágádus  
Utsi, Marit Alette. 2019. *Mearrabivdu.* Davvi Girji  
Utsi, Marit Alette. 2019. *Siiddastallamis gárddastallamii.* Davvi Girji  
Wigeli, Juhán Niillas. 2019. *Rievssatgárdun.* Davvi Girji  
Wilhelmsen, Inga Gaino. 2006. *Árbevirolaš barggut mánáidgárddis – Juonasteapmi.* Davvi Girji

# Lávlagat

Aikio, Tiina. 2007. *Ále mana.* Akmeeli  
Balto, Haldis, Randi Johansen, Øyfrid Solbakken. 1995. *Lávlagat ja luodit.* Davvi Girji

Boine, Liv Tone. 2008. *Šuonaid šaldi.* Davvi Girji  
Gaup, Elisabeth Utsi. 1989. *Suga suga su.* DAT

Gaup-Westerlund, Stina. 1977. *Lávllagirji.* Sámeskuvlastivra  
Gaup-Westerlund, Stina. 1987. *Lávlungirji.* Sámeskuvlastivra

Johnskareng, Astrid. 2012. *Suoivanat.* Davvi Girji  
<https://lohkanguovddas.no/se/samegiela-oahpahus/manaidgardi/lavlagat-animasuvdna-filmmain>

Mikalsen, Anne Dagmar Biti, Kirsten Wirkola, Tor Persen. 2010. *Lávllagirji veahkkegielain.* Čálliid Lágádus,  
Pirttijärvi, Ulla. 1996. *Horjkonj dohkká.* DAT

Sámi oahpahusráđđi ja Girko- ja oahpahusdepartemeanta, 1982. *Lávllagirji*  
Skádja Studio. 2003. *Juovlaeahket*

# Eará pedagogalaš materiálat

Balto, Janna. 2015. *Sámis – Magneahttaplakáhtat.* Davvi Girji  
Balto, Janna Hagelin. 2014. *Sámis lotto – Luondu ja biras.* Davvi Girji  
Buljo, Karen Anne. 2012. *Pelle Njoammil. Juovllat Sáttomiellis.* Jietnagirji. Davvi Girji  
Davvi Girji. 2016. *Johkafanas.* Plakáhtta  
Eira, Inga Ravna. 2010. *Juovllat han leat.* Davvi Girji,  
Eira, Sára Álehtta Guttorm. 2021. *Meahcci ja luonddusivdnáduusat.* Luonddunamahusat. Davvi Girji

Eira, Sára Álehtta Guttorm ja Marit Alette Utsi. 2021. *Imašlaš gomuvuohta.* Davvi Girji  
Gaup, Ánte Mihkkal. 2006. *Juffá fágáda stáluin.* Jietnagirji. DAT  
Gaup, Ánte Mihkkal. 1994. *Juffá geađgegoadis.* Jietnagirji. DAT  
Gaup, Ánte Mihkkal. 2006. *Juffá ja su fearánat.* Jietnagirji. DAT  
Gaup, Ánte Mihkkal. 2008. *Juffá šaddá garján.* Jietnagirji. DAT  
Gaup, Ánte Mihkkal. 2008. *Mearragoaskin.* Jietnagirji. DAT

Guttorm, Helena. 2011. *Čieža čáppa 3.* Kaleandar. Davvi Girji  
NRK Sámi Radio. 1996. *Čihččet Mihkkal.* Filbma  
Nordsletta, Tone. 2020. *Áicastullankássa koarttaiguin ja rávagihppagiin.* Davvi Girji  
Rasmussen, Roy Arild. 2021. *Dálvestoahkan.* Láhtterátnu. Davvi Girji  
Rasmussen, Roy Arild. 2021. *Geassestoahkan.* Láhtterátnu. Davvi Girji  
Sara, Márjá Louise. 2021. *Báikenammaspeallu Čuoibmut.* Davvi Girji

Sámediggi. 2002. *Ruovjitt.* Plakáhtta  
Sámediggi. 2002. *Siskilušat ja čoolit.* Plakáhtta  
Sámi lohkanguovddáš. 2019. *Govvakoarttat dovdduin*  
Sámi lohkanguovddáš. 2021. *Koartaspeallu Dovddut-Dábdo-Domtesh dovdduid birra*  
Sámi lohkanguovddáš. 2019. *Lottospeallu – Mu vuosttaš lotto*  
Sámi lohkanguovddáš. 2019. *Riibmalotto*  
Utsi, Ann Kristin. 2015. *Bardinspeallu Sámi mánát.* Davvi Girji  
Utsi, Ann Kristin. 2015. *Jagiáiggit bardinspeallu.* Davvi Girji

Utsi, Marit Alette. 2016. *Lávvu.* Plakáhtta Davvi Girji  
Utsi, Marit Alette. 2006. *Memory – Árbevirolaš barggut mánáidgárddis.* Davvi Girji  
Utsi, Marit Alette. 2016. *Sámi šillju.* Plakáhtta. Davvi Girji  
Utsi, Marit Alette. 2015. *Sámis – Divrrit ja heavnnit.* Plakáhtta. Davvi Girji  
Utsi, Marit Alette. 2015. *Sámis – Liedit.* Plakáhtta. Davvi Girji  
Utsi, Marit Alette. 2015. *Sámis – Mearralottit.* Plakáhtta. Davvi Girji

Utsi, Marit Alette. 2015. *Sámis – Muorat ja lieđit.* Plakáhtta. Davvi Girji  
Utsi, Marit Alette. 2015. *Sámis – Sáivačáhceguolit.* Plakáhtta. Davvi Girji  
Utsi, Marit Alette ja Seija Guttorm. 2014. *Ádji. Juovlabuđaldeapmi.* Davvi Girji  
Utsi, Marit Alette ja Seija Guttorm. 2018. *Ádji. Máinnasteapmi.* Davvi Girji  
Utsi, Marit Alette ja Seija Guttorm. 2014. *Ádji. Sámi álbmotbeavvi buđaldeapmi.* Davvi Girji  
Väestöliitto, Sámi Soster ry, Emma ja Elias STE. 2017. *Dorvodáiddut ja máná gorut.* Bagadusplakáhtta

# Áppat

Miksapix Interactive. *Áhkobiemmu – Bestemors gutt.* <https://www.samiskeventyr.no/apper.html>

Nordsletta, Tone. 2020. *Mu erenoamáš gullu.* Davvi Girji

Eira, Sára Álehtta Guttorm. 2020. *Mu rumaš.* Davvi Girji

Miksapix Interactive. *Nordlysbarna – Guovssahasmánát – Guovssagimáná*

– *Goekseghmaanah.* <https://www.samiskeventyr.no/apper.html>

# Neahttasiiddut

<http://www.calliidlagadus.org/Manaidgardi/>  
<http://www.calliidlagadus.org/Manaidgardi/rumaš%2c-lihkadeapmi-ja-dearvvasvuohta.html>  
<https://300xmuohta.wordpress.com/category/muohtasanit/>  
<https://725.davvi.no/index.php/guollediggi-iesjavrris1>  
<https://deatnu.net/samegiella-gollegiella/sanit-muohta/>  
<https://nettbutikk.tryggtrafikk.no/>  
[https://ovttas.no/filbma\\_rievssatgardun](https://ovttas.no/filbma_rievssatgardun)  
<https://sajus.davvi.no/manaidgardi.html>  
<https://sametinget.no/om-sametinget/nasjonaldag-og-nasjonale-symboler/?sprak=12>  
<https://www.jegvet.no/barnehage>  
<https://www.statensbarnehus.no/barnehus/statens-barnehus-tromsoe/barn-og-unge/samtalekort-om-kroppsregler-og-hvordan-kan-de-brukes/>  
<https://www.tryggtrafikk.no/opplaering/barnehage/>  
<https://www.youtube.com/watch?v=6wTEKVjPq6s>  
[jegvet.no/barnehage/kroppen-min-eier-jeg-meron.no](http://jegvet.no/barnehage/kroppen-min-eier-jeg-meron.no)  
[ovttas.no](http://ovttas.no)  
[reddbarna.no/skole/undervisning-vold-overgrep/kroppen-min-eier-jeg/](http://reddbarna.no/skole/undervisning-vold-overgrep/kroppen-min-eier-jeg/)